

Strategie Fondu malých projektů 2021+

Program Interreg Rakousko – Česko 2021-2027

leden 2022

Obsah

1	Výchozí situace	5
1.1	Definice a základní charakteristika FMP, postavení FMP v Programu přeshraniční spolupráce Interreg Rakousko-Česko 2021-2027	5
1.2	Zkušenosti z realizace FMP v programovém období 2014-2020	5
1.2.1	Významné charakteristiky realizace FMP v období 2014-2020	5
1.2.1.1	Regionální dopad realizace FMP	6
1.2.1.2	Partnerství, žadatelé a cílové skupiny v rámci FMP 2014-2020	6
1.2.1.3	Tematické zaměření FMP 2014-2020	7
1.2.2	Doporučení evaluace FMP a příspěvek do diskuse o zaměření aktivit v období 2021+	7
2	Metodické zásady a proces tvorby strategie	9
2.1	Cíl tvorby strategie	9
2.2	Shrnutí procesu tvorby strategie	9
2.3	Popis použitých metod, materiálů a zdrojů dat	9
3	Zapojení regionálních aktérů do tvorby strategie	11
3.1	Význam a popis zapojení regionálních aktérů do tvorby strategie	11
3.2	Postup výběru regionálních aktérů pro konzultace	11
3.3	Stručný popis metod a forem účasti klíčových aktérů	12
3.4	Shrnutí výsledků realizovaných metod zapojení klíčových aktérů	14
4	Socioekonomická analýza území	16
4.1	Vymezení území FMP, jeho základní charakteristika a popis	16
4.2	Socioekonomická analýza území realizace FMP	17
4.2.1	Demografie	17
4.2.2	Ekonomika	19
4.2.3	Věda, výzkum a inovace	25
4.2.4	Infrastruktura (doprava, digitalizace)	27
4.2.5	Sociokulturní rozvoj	28
4.2.6	Vzdělávání, trh práce a zdraví	29
4.2.7	Životní prostředí	32
4.2.8	Cestovní ruch	34
4.3	Popis cílových skupin FMP	37
4.3.1	Hlavní cílové skupiny realizace FMP 2014-2020	37
4.3.2	Cílové skupiny předpokládané pro FMP 2021–2027	38
5	SWOT analýza a shrnutí místních potřeb	41
5.1	SWOT analýza	41
5.2	Nejdůležitější místní potřeby	42
6	Akční plán (strategická část)	45
6.1	Východiska stanovení strategie	45
6.2	Obecné tematické zaměření FMP – stanovení tematických oblastí	46
6.3	Popis tematických oblastí	47

6.3.1	Životní prostředí a změna klimatu	47
6.3.1.1	Východiska pro stanovení tematické oblasti a potenciál realizace malých projektů	47
6.3.1.2	Stanovení strategických cílů	48
6.3.1.3	Příklady typů projektů	49
6.3.1.4	Úloha investic	49
6.3.1.5	Cílové skupiny	49
6.3.1.6	Finanční alokace, očekávané výsledky a příslušné ukazatele	50
6.3.2	Sociokulturní aktivity a vzdělávání	51
6.3.2.1	Východiska pro stanovení tematické oblasti a potenciál realizace malých projektů	51
6.3.2.2	Stanovení strategických cílů	53
6.3.2.3	Příklady typů projektů	53
6.3.2.4	Úloha investic (pokud je to relevantní)	54
6.3.2.5	Cílové skupiny	54
6.3.2.6	Finanční alokace, očekávané výsledky a příslušné ukazatele	55
6.3.3	Kultura a cestovní ruch	56
6.3.3.1	Východiska pro stanovení tematické oblasti a potenciál realizace malých projektů	56
6.3.3.2	Stanovení strategických cílů	58
6.3.3.3	Příklady typů projektů	58
6.3.3.4	Úloha investic (pokud je to relevantní)	59
6.3.3.5	Cílové skupiny	60
6.3.3.6	Finanční alokace, očekávané výsledky a příslušné ukazatele	60
7	Reference	61
7.1	Odkazy na použité zdroje	61
7.2	Grafy, čísla a statistiky	63
8	Přílohy	64
8.1	Příloha č. 1: Shromážděné projektové náměty a záměry	64
8.1.1	Projektové náměty prezentované v rámci dotazníkového šetření	64
8.1.2	Projektové náměty prezentované v rámci regionálních workshopů	73
8.1.3	Projektové záměry shromážděné správci v jejich regionech	75
8.1.4	Projektové záměry nepodpořené v FMP 2014-2020	77
8.2	Příloha č. 2: Zpráva z dotazníkového šetření	78
8.2.1	Výsledky průzkumu	78
8.2.2	Shrnutí hlavních závěrů z dotazníkového šetření	92
8.3	Regionální semináře k přípravě Strategie FMP 2021+	93
8.3.1	Poznámky a náměty k Socioekonomické analýze	97
8.3.2	Otázky k realizaci malých projektů v jednotlivých tématech	98
8.3.3	Projektové náměty, které zazněly od účastníků	100
8.3.4	Shrnutí hlavních závěrů z regionálních seminářů	100

1 Výchozí situace

1.1 Definice a základní charakteristika FMP, postavení FMP v Programu přeshraniční spolupráce Interreg Rakousko-Česko 2021-2027

S odkazem na čl. 2 odst. 10 nařízení (EU) 2021/1060 je „Fond malých projektů“ definován jako „operace v programu Interreg, jejímž cílem je výběr a provádění projektů omezeného finančního objemu, včetně akcí na podporu kontaktů mezi lidmi“. Článek 25 odst. 1 nařízení Interreg EU 2021/1059 pak stanoví, že celkový příspěvek z EFRR (nebo případně z finančního nástroje pro vnější činnosti Unie) pro fondy malých projektů v rámci programu Interreg nesmí překročit 20 % celkové alokace pro program Interreg.

V rámci programu Interreg Rakousko - Česko 2021-2027 je hlavním cílem FMP rozvíjet a podporovat spolupráci mezi institucemi, organizacemi a veřejnou správou na obou stranách hranice za účelem společného zlepšení kulturních, sociálních a hospodářských vztahů. Proto jsou podporovány přeshraniční iniciativy a malé projekty regionálního a místního významu.

Programový dokument přeshraniční spolupráce Rakousko-Česko 2021-2027 popisuje (v návrhu z června 2021) Specifický cíl „Akce people-to-people za účelem zvýšení důvěry“ a jeho rámcová opatření jako: mezilidské činnosti na zlepšení kulturních, sociálních a ekonomických vztahů, zejména na podporu budování důvěry a budování kapacit, a dále jako rozvoj společných řešení na místní úrovni směřující k překonávání překážek, realizaci výměny mezi subjekty z obou stran hranice.

1.2 Zkušenosti z realizace FMP v programovém období 2014-2020

Při pohledu na typ žadatelů, jejich územní a věcné charakteristiky a témata spolupráce, stejně jako při průběžném hodnocení dosahování plánovaných hodnot stanovených indikátorů lze konstatovat, že FMP v programovém období 2014-2020 dosáhl, resp. je na nejlepší cestě dosáhnout svých cílů a priorit.

V přeshraničním území se FMP provádí podle zásady subsidiarity (zdola nahoru) a slouží kromě jiného i oblastem a tématům spolupráce, které nejsou pokryty ostatními prioritami programu Interreg Rakousko-Česká republika 2014-2020. Díky tomu mají přístup k prostředkům z programu i další lokality přeshraničního regionu a žadatelé, kteří mají často díky nedostatečným administrativním a personálním kapacitám omezené možnosti žádat o finanční prostředky na velké projekty.

1.2.1 Významné charakteristiky realizace FMP v období 2014-2020

Fond malých projektů v Programu Interreg V-A Rakousko – Česká republika 2014-2020 byl pro první období (2017-2019) vyhlášen v červnu 2017. Následné pokračování Fondu malých projektů pak bylo Monitorovacím výborem programu schváleno v březnu 2019 a doba jeho realizace byla prodloužena do konce roku 2022. Rozpočet byl zároveň navýšen na více než 10,5 mil. EUR (z původních 5,7 mil. EUR).

V prvním období realizace FMP bylo vyhlášeno celkem 6 kol pro předkládání žádostí. Ve 2. období v letech 2020-2022 bylo (k 30. 6. 2021) vyhlášeno dalších 5 kol a realizace posledních tří kol se ještě předpokládá. Během čtyř let realizace (všechny níže uvedené informace zahrnují období do června 2021) tak proběhlo celkem 11 kol pro předkládání žádostí, jejich hodnocení a schválení projektů.

Projednávání a schvalování projektů probíhá prostřednictvím dvou regionálních monitorovacích výborů: jeden pro region jižní Čechy – Horní Rakousko – Dolní Rakousko a druhý pro region jižní Morava

– Vysočina – Dolní Rakousko. Celkem tyto výbory schválily na svých 22 jednáních (2 výbory po 11 kolech) k realizaci **celkem 426 malých projektů s celkovou výší příspěvku EFRR přes 7 mil. EUR**. Úspěšnost žadatelů ve Fondu malých projektů je vysoká (přes 85 %).

1.2.1.1 Regionální dopad realizace FMP

Nejvyšší počet projektů byl schválen v Jihočeském kraji, dále v kraji Jihomoravském a v Dolním Rakousku, viz tabulka níže. Většina partnerů českých žadatelů pochází z Dolního Rakouska, což je vzhledem ke geografické blízkosti tří českých regionů očekávatelné. Na druhou stranu většina partnerů rakouských žadatelů, zejména žadatelů z Horního Rakouska, má sídlo v jižních Čechách.

Tabulka 1: Podpořené malé projekty podle sídla žadatele

	%	počet
Jihočeský kraj	31,46 %	134
Kraj Vysočina	14,08 %	60
Jihomoravský kraj	23,94 %	102
Dolní Rakousko	19,95 %	85
Horní Rakousko	10,56 %	45
Celkem	100,00 %	426

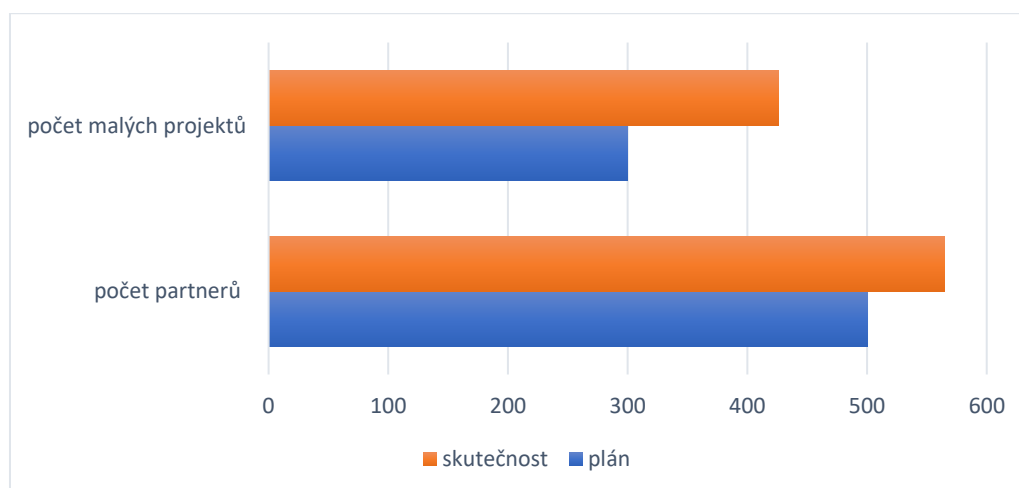
Zdroj: Data poskytnutá správci FMP (k 30.6.2021)

Z analýz prováděných v roce 2019 v rámci evaluace FMP vyplývá, že téměř 60 % projektů realizovali žadatelé z **venkovských oblastí nebo měst s méně než 10 000 obyvateli**.

1.2.1.2 Partnerství, žadatelé a cílové skupiny v rámci FMP 2014-2020

Pro Fondy malých projektů je jednou z nejvýznamnějších charakteristik a jejich faktickým hlavním přínosem spolupráce a zapojení partnerů, přinášející v konečném důsledku pozitivní efekty pro eliminaci bariér mezi státy, ať již faktických (právních, institucionálních apod.) nebo mentálních (odbourávání předsudků, zvyšování porozumění apod.). Během zmíněných 11 kol implementace a v rámci 426 dosud podpořených projektů (projekty s uzavřenou smlouvou) bylo zapojeno celkem 565 partnerů, což je počet přesahující již nyní o 13 % plán na celé období realizace FMP.

Graf 1: Počty podpořených malých projektů a počet partnerů (1. – 11. kolo)

Zdroj: Data poskytnutá správci FMP (k 30.6.2021)

Z dlouhodobého pohledu jsou cenná všechna partnerství rozvíjená díky FMP. Přesto mají zvláštní postavení a význam **partnerství nová**. V nich lze spatřovat nejvyšší přidanou hodnotu prostředků věnovaných na realizaci FMP a efektivitu jejich využití. Prostředky FMP v tomto případě přispívají ke vzniku společných aktivit, na které bude následně možné a smysluplné navazovat i bez podpory z programu spolupráce.

Co se týká struktury cílových skupin majících prospěch z realizace malých projektů, pak nejvýznamnější skupinou jsou obecně neziskové organizace (se započtením komor, svazků apod.) a dále municipality a jejich svazky (vč. jimi zřizovaných organizací).

Tabulka 2: Cílové skupiny FMP 2014-2020

Cílové skupiny	plán	skutečnost
obce, města, jimi zřizované organizace, mikroregiony, MAS a sv. obcí	150	129
kraje, země, okresy a jimi zřizované organizace	40	43
zájmové spolky a svazky, komory, NNO	200	308
školská a vzdělávací zařízení	100	61
organizace zřizované státem s regionální působností	20	24
celkem (bez široké veřejnosti)	510	565

Zdroj: Data poskytnutá správci FMP (k 30.6.2021)

1.2.1.3 Tematické zaměření FMP 2014-2020

Další významnou charakteristikou jsou počty malých projektů podle tématu spolupráce. Ve Směrnici pro žadatele Fondu jsou uvedeny příklady vhodných aktivit malých projektů, podle nichž lze identifikovat hlavní tematické skupiny realizace FMP v současném období. V rámci těchto témat se vždy jedná o spolupráci institucí, která je klíčová pro Prioritní osu 4 „Udržitelné sítě a institucionální spolupráce“, prostřednictvím které je Fond malých projektů realizován.

Nejčastěji žadatelé a partneři realizují projekty spolupráce zaměřené na kulturu, umění a ochranu kulturního dědictví. Tohoto tématu se týkalo 25,3 % projektů. Projekty, jejichž hlavní náplní je setkávání občanů a komunit, společně s projekty připomínajícími společnou historii pak představují zhruba 20 % realizovaných malých projektů. Významným tématem je i ekologie a ochrana přírodních zdrojů (12,4 % projektů), stejně jako podpora spolupráce v oblasti turistiky (10,8 % projektů). V menší míře jsou zastoupeny projekty v oblasti sportu a dále projekty školské a výzkumné či projekty v oblasti sociálních služeb a zdravotnictví.

Oblast kultury a kulturního dědictví (jako elementy využitelné také v odvětví cestovního ruchu) společně s projekty s tematikou turistiky tak tvořily v současném období více než 36 % projektů.

1.2.2 Doporučení evaluace FMP a příspěvek do diskuse o zaměření aktivit v období 2021+

Jak analýza dosavadní realizace FMP prováděná v rámci přípravy strategie, tak evaluace FMP z roku 2019 se zabývají otázkou případného rozšíření podporovaných aktivit. Evaluace uvádí, že jednou z oblastí, na kterou by se FMP měl v budoucnu více zaměřit, jsou projekty zabývající se propagací a ochranou přírodních a kulturních zdrojů, na turistiky a na zlepšení přístupu ke kulturním a přírodním

památkám ve společném území s tím, že dlouhodobý přínos těchto projektů pro přeshraniční spolupráci a společný region byl prokázán již v minulých programových obdobích¹.

Na stranu druhou výsledek dotazování mezi regionálními aktéry, které proběhlo v rámci přípravy evaluace v r. 2019, naznačuje, že tematické zaměření FMP je v období 2014-2020 nastaveno v zásadě správně a žadatelé žádná významná témata nepostrádají (pouze 7 % respondentů uvedlo, že největší bariérou rozvoje přeshraniční spolupráce je snaha o kooperaci v aktivitách, které FMP aktuálně nepodporuje). V otázce na typy projektů, o které by mohl být v období 2021-2027 zájem, uvedlo 63 % respondentů zájem o malý neinvestiční projekt. Zároveň by však 21 % respondentů v příštím období uvítalo **možnost získat dotaci na realizaci malého projektu investičního charakteru** (v období 2014-2020 není podpora investičních projektů možná).

Je nesporné, že malé investiční projekty (typicky v oblasti společného kulturního dědictví) dokážou trvale připomenout či zachovat společnou historii česko-rakouského příhraničí a jsou viditelným i dobře prezentovatelným zhmotněním přeshraniční spolupráce partnerských subjektů. Na stranu druhou je samozřejmě otázkou, do jaké míry naplní tyto akce požadavky, které budou na realizaci projektů v jednotlivých specifických cílech programu v období 2021-2027 kladeny.

Návrhová část evaluace z roku 2019 uvádí jako nejperspektivnější pro budoucí program spolupráce téma kultury a ochrany kulturního dědictví. Slibné je i téma vzdělávání a spolupráce všech úrovní škol. V tomto případě zmiňuje aktivity, jako jsou výměny studentů, vzdělávací projekty, školení a semináře, jazykové vzdělávání, spolupráci vysokých škol v oblasti vědy a výzkumu apod.

¹ Projekty v oblasti cestovního ruchu nebyly obecně v období 2014-2020 předmětem podpory FMP

2 Metodické zásady a proces tvorby strategie

2.1 Cíl tvorby strategie

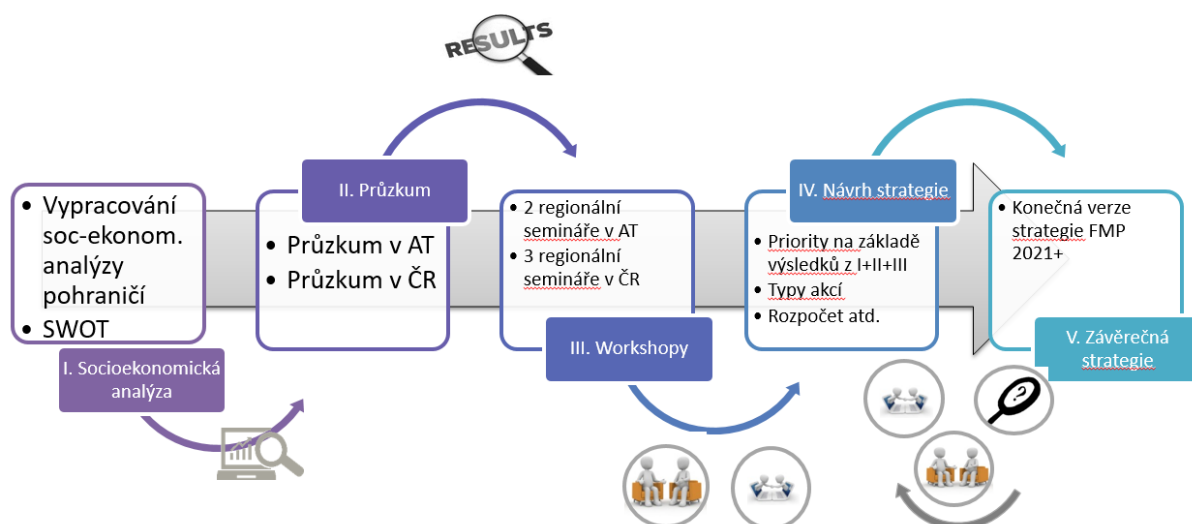
Hlavním cílem přípravy Strategie Fondu malých projektů 2021+ (dále Strategie FMP 2021+ nebo strategie) je identifikace a vymezení tematických oblastí, které vykazují z pohledu česko-rakouského přeshraničního území a z pohledu realizace Fondu malých projektů nejvyšší rozvojový potenciál v příštích letech a u nichž vznikne jednoznačná přeshraniční přidaná hodnota.

V návaznosti na to pak strategie cílí na další rozvoj a posílení sítě regionálních partnerů za účelem podpory a rozvoje mikroregionální přeshraniční spolupráce v novém programovém období 2021-2027.

2.2 Shrnutí procesu tvorby strategie

Tvorba strategie probíhala v několika navzájem propojených a na sebe navazujících krocích (modulech), z nichž některé probíhaly paralelně a některé na sebe logicky navazovaly. Všechny moduly byly realizovány na obou stranách hranice a zohledňovaly vyváženě situaci v celém řešeném území.

Obrázek 1: Vývojový diagram přípravy Strategie FMP 2021+

2.3 Popis použitých metod, materiálů a zdrojů dat

V rámci přípravy strategie byly použity metody jak analytické (práce s daty a informacemi), tak metody sociologické (dotazníková šetření, rozhovory, workshopy).

V rámci prováděných analýz byla provedena:

- Socio-ekonomická analýza území realizace FMP

Na základě dostupných dat byly v kontextu přeshraničních potřeb a výzev a možností přeshraniční spolupráce analyzovány hlavní tematické oblasti definované pro programové území, a to konkrétně prostřednictvím malých projektů.

- Analýza dat o realizaci projektu FMP 2014-2020, vč. analýzy cílových skupin FMP

Ze strany správců FMP byla za programové období 2014-2020 poskytnuta data o dosavadním průběhu realizace Fondu malých projektů, o struktuře žadatelů a podpořených témat, o velikosti a počtu projektů a další informace využitelné pro správné zacílení Strategie FMP 2021+.

- Analýza sekundárních dat

Jednalo se v tomto případě zejména o Evaluaci FMP za období 2017-2018, dále o analýzy relevantních dokumentů, ať už obecně rozvojových (regionální strategie) či sektorálních (např. strategie rozvoje cestovního ruchu).

Soupis jednotlivých použitých materiálů a zdrojů dat je uveden v příloze strategie.

V rámci prováděných sociologických šetření a zapojení klíčových aktérů v území byly realizovány tyto hlavní nástroje (aktivity):

- dotazníkové šetření,
- regionální workshopy,
- společné projednání (workshop).

Podrobněji k realizaci těchto nástrojů viz kap. 3 níže.

3 Zapojení regionálních aktérů do tvorby strategie

3.1 Význam a popis zapojení regionálních aktérů do tvorby strategie

Pro období 2021-2027 je ve srovnání s předchozím programovým obdobím vyžadován strategičtější přístup k přípravě a realizaci FMP. Ten kromě jiného vyžaduje přípravu strategie FMP, na jejímž základě bude po celé programové období implementace Fondu malých projektů probíhat. V ní se promítnou vedle expertní přípravy a analýz také výsledky konzultačního procesu. Nedílnou součástí procesu přípravy strategie tak bylo zapojení regionálních aktérů prostřednictvím několika metod, konkrétně:

- dotazníkové šetření prováděné napříč územím realizace FMP,
- regionální workshopy v každém z pěti regionů realizace FMP.

Metody doplňkového významu, realizované v potřebném rozsahu:

- řízené rozhovory se správci Fondů malých projektů,
- bilaterální workshop realizovaný v návaznosti na pracovní skupinu k přípravě FMP.

Výsledná strategie by také díky využití těchto metod měla být zárukou, že:

- Fond malých projektů reflektuje skutečné potřeby a potenciály území a jeho aktérů,
- akční plán (návrhová část strategie) představuje konsensus a je zaměřen na typové aktivity s nejvyšší přidanou přeshraniční hodnotou,
- realizace Fondu malých projektů je dobře provázána s programem přeshraniční spolupráce Interreg Rakousko – Česko 2021-2027, jehož je nedílnou součástí.

3.2 Postup výběru regionálních aktérů pro konzultace

Regionální aktéři zapojení do konzultací a přípravy strategie byli vybráni ve spolupráci expertního týmu a správců FMP, kteří disponují detailní znalostí svého území. Pro jednotlivé formy konzultačního procesu, jimiž byli tito aktéři zapojeni do tvorby strategie, byl zvolen jiný vzorek subjektů tak, aby vypovídací schopnost příslušné metody pro přípravu strategie byla co největší.

Pro dotazníkové šetření identifikovali správci jak aktéry s dřívější zkušeností s přeshraniční spoluprací, tak byla snaha využít dotazníkový průzkum i pro **aktivaci potenciálních nových partnerů FMP**. Nemalá část oslovených subjektů z každého regionu (přibližně 20-30 %) tak byly subjekty bez předchozí zkušenosti s Fondem malých projektů, resp. s projekty přeshraniční spolupráce obecně. Vzorek oslovených subjektů byl sestaven tak, aby jeho součástí byly:

- subjekty s různým zaměřením své hlavní činnosti,
- subjekty různých právních forem,
- subjekty s různou mírou zkušenosti s přeshraniční spoluprací.

Takto sestavený mix regionálních aktérů zajistil velmi dobrou vypovídací schopnost a relevanci zjištění a závěrů dotazníkového šetření pro přípravu strategie.

Specificky pro **regionální workshopy** byl ve spolupráci se správci FMP sestaven seznam vhodných subjektů. V tomto případě, s ohledem na potřebu hlubší diskuse i reflexe dřívějších období, byly preferovány subjekty s dřívější zkušeností s projekty přeshraniční spolupráce. Ostatní principy pro optimální zastoupení aktérů byly obdobné jako u dotazníkového šetření. Na workshopech tak byly zastoupeny jak organizace se širokým tematickým zaměřením (typicky municipality), tak aktéři úzce

zaměření na vybrané obory (např. správci povodí, univerzity). Stejně tak se na těchto platformách setkávaly názory a potřeby subjektů různých právních forem. Takovéto složení dodalo i workshopům potřebnou vypovídací hodnotu a kvalitu diskuze.

Řízené rozhovory byly vedeny neformálním způsobem s jednotlivými správci FMP. Zde byl výběr aktérů předem daný. Jelikož se jednalo ve všech případech o osoby s vysokou místní znalostí, odbornou erudicí a dlouholetou praxí provádění FMP, byla vypovídací schopnost informací a závěrů vzešlých z těchto rozhovorů vysoká.

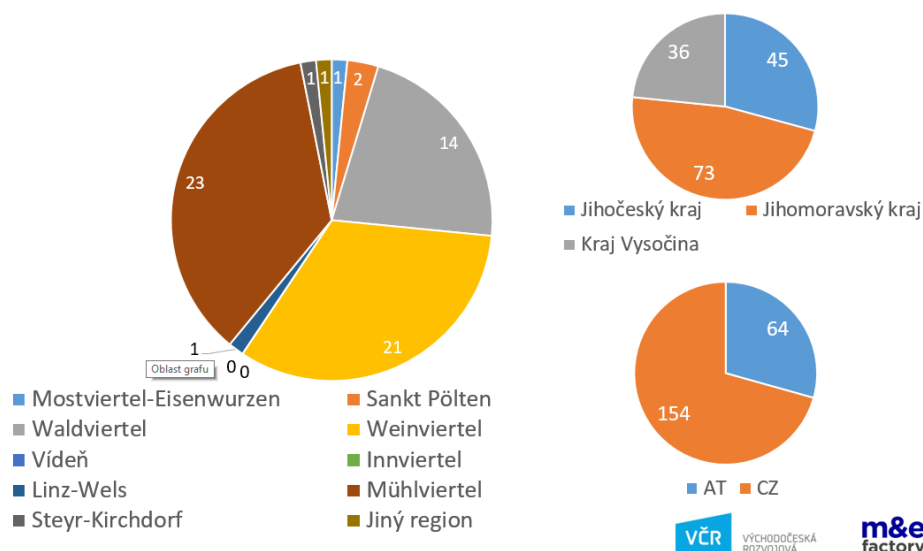
Bilaterální workshop, jenž proběhl v rámci pracovní skupiny pro FMP, využil složení této pracovní skupiny, doplněnou o některé další účastníky relevantní pro plánování i realizaci FMP.

3.3 Stručný popis metod a forem účasti klíčových aktérů

Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření probíhalo ve **všech regionech** území realizace FMP, on-line způsobem na platformě *survio.cz*, dvojjazyčně a totožným způsobem na české a na rakouské straně.

Obrázek 2: Regionální zastoupení účastníků dotazníkového šetření

Zdroj: Dotazníkové šetření FMP 2021

Vysoká účast v průzkumu poskytla reprezentativní vzorek názorů a potřeb aktérů z programového území. Celkem se zúčastnilo (vyplnilo kompletní dotazník) 218 subjektů. Uvnitř programového území však existovaly rozdíly. Celkově více odpovědí přišlo z české strany, nejaktivnějším regionem byl kraj Jihomoravský (73 vyplněných dotazníků).

Co se týká **převažujícího předmětu činnosti** respondentů, tak největší zájem byl zaznamenán mezi subjekty místní samosprávy (municipality a jimi zřizované organizace). Velmi vysoká byla i zpětná vazba od subjektů z oblasti kultury, stejně jako od aktérů z oblasti turismu. Naopak malé zastoupení měly složky integrovaného záchranného systému a subjekty z oblasti hospodářství či zdravotních a sociálních služeb.

Ve struktuře respondentů **podle jejich dosavadní zkušenosti s FMP** byly relativně velké rozdíly mezi rakouskou a českou stranou. Zatímco na české straně výrazně převažovaly subjekty, které se v minulosti účastnily FMP, ale nikoli velkého programu, na straně rakouské měla většina respondentů

zkušenost jak s velkým programem Interreg, tak zároveň s Fondem malých projektů. Pozitivní bylo a pro budoucí realizaci FMP bude přínosné, že se do dotazníkového šetření podařilo zapojit velké procento nových subjektů (cca 27 %), což vytváří velký potenciál vzniku nových partnerství.

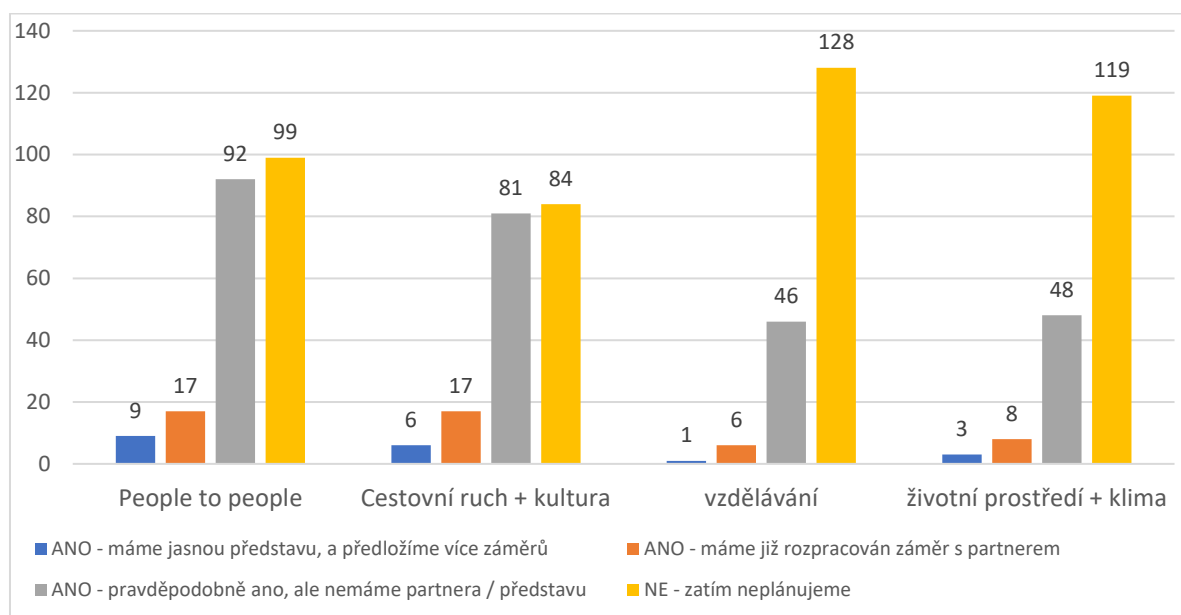
Hlavním smyslem dotazníkového šetření bylo prověření skutečného potenciálu pro FMP v jednotlivých tematických oblastech relevantních pro FMP, konkrétně:

1. People-to-people (vč. spolupráce institucí)
2. Kultura a cestovní ruch
3. Vzdělávání a odborná příprava
4. Životní prostředí a klima

Kromě těchto oblastí se v závěrečném bloku otázek mohli respondenti vyjádřit k jakýmkoli dalším okruhům a typovým aktivitám, u nichž podle jejich názoru existuje potřeba a potenciál podpory prostřednictvím FMP

V každé z výše uvedených čtyř tematických oblastí vyjadřovali respondenti nejprve předpoklad, zda se zúčastní daného tématu, pokud bude součástí Fondu malých projektů, a míru připravenosti projektového záměru. Výsledek a srovnání tematických oblastí ukazuje graf níže. Ze srovnání je jasně patrný zejména zájem o témata kultury a cestovního ruchu a spolupráce občanů a komunit (people-to-people).

Graf 2: Předpoklad zapojení do FMP dle výsledků dotazníkového průzkumu

Zdroj: Dotazníkové šetření FMP 2021

V další otázce identifikovali respondenti, kteří se příslušného tématu plánují zúčastnit, konkrétní charakter jejich záměru. V navazující otázce pak měli stručně svůj záměr popsat, aby bylo možné vyhodnotit správnost jeho zařazení do příslušné tematické oblasti. Při analýze takto popsaných záměrů se ukázalo, že jejich podstatná část je svým charakterem vhodná spíše pro aktivity people-to-people, než pro oblast, kam byly ze strany respondentů původně zařazeny. V rámci analýzy výsledků dotazníkového průzkumu byla na tomto základě provedena korekce, kdy byly takovéto projekty vyřazeny ze statistiky jednotlivých témat. Z výsledků pak byl patrný relativně velmi omezený potenciál v oblasti životního prostředí a ochrany klimatu, stejně jako v oblasti vzdělávání a odborné přípravy.

Naopak z popisů připravovaných záměrů v oblasti cestovního ruchu a kultury vyplynul poměrně silný potenciál a potřeba v území malé projekty tohoto typu realizovat, a to jak neinvestiční (např. marketingová opatření v oblasti cestovního ruchu), tak malé investiční projekty (např. značení a vybavení přeshraničních turistických či cyklistických tras a stezek).

Regionální workshopy

Regionální workshopy měly sloužit zejména k detailní diskuzi a k ověření závěrů předchozích metod použitých při zpracování strategie. Jejich úkolem bylo také představit a diskutovat konkrétní záměry vznikající v území.

Workshopy se nakonec musely konat on-line, a proto bylo nutné přizpůsobit již dříve připravenou metodiku. Přesto splnily workshopy své cíle a jejich význam pro přípravu strategie byl zásadní. Pro zajištění komplementarity a vzájemné srovnatelnosti proběhly workshopy ve všech pěti regionech programového území stejným způsobem.

První část byla vždy věnována prezentaci dosavadních výstupů a ověření jejich relevance a správnosti z pohledu regionálních aktérů. Byly tak ověřeny a doplněny závěry socioekonomické analýzy a SWOT. Byly prezentovány také závěry analýzy realizace FMP v současném období. Podrobně byly představeny i závěry dotazníkového šetření. Druhá část workshopů již byla vždy věnována prezentaci záměrů vznikajících v území a vhodnosti jejich realizace prostřednictvím FMP, resp. jeho jednotlivých témat.

Řízené rozhovory se správci

Řízené rozhovory byly realizovány ve velmi omezené míře, a to pouze pro získání či ověření dodatečných informací přímo od správců FMP. Jejich další využití nebylo potřebné zejména z důvodu velmi vysoké response a dobré vypovídací schopnosti dotazníkového šetření, stejně jako kvalitního průběhu regionálních workshopů a závěrů z nich získaných.

Bilaterální workshop

V návaznosti na regionální workshopy proběhl dále workshop bilaterální za účasti všech relevantních aktérů Fondu malých projektů z obou stran hranice. Toho se zúčastnili kromě řídicích struktur programu také správci FMP a další klíčoví aktéři FMP.

3.4 Shrnutí výsledků realizovaných metod zapojení klíčových aktérů

Hlavní závěry z dotazníkového šetření lze shrnout následovně:

- Průzkum ukázal trvajícím velmi vysoký zájem o FMP mezi subjekty v programovém území.
- Spektrum cílových skupin, se kterými lze počítat pro nový FMP, je velmi široké, a zahrnuje subjekty různých právních forem, s širokým zaměřením jejich činností.
- Je zřejmé, že existuje vysoký potenciál jak zapojení nových partnerů, tak vzniku nových partnerství.
- Jednoznačný je zejména potenciál v oblasti people-to-people, vč. existence konkrétních záměrů širokého věcného zaměření. Toto budou hlavní aktivity Fondů malých projektů.
- V tématu vzdělávání a odborné přípravy, stejně jako životního prostředí a klimatu, se ukazuje, že podstatnou část záměrů bude vhodné realizovat v rámci people-to-people. Jejich hlavní obsah a přínos spočívá ve spolupráci, síťování, navazování kontaktů, odbourávání překážek či výměně zkušeností partnerů apod.

- Z dotazníků naopak vyplynul poměrně vysoký potenciál pro téma cestovního ruchu a kultury. I v tomto tématu byla nemalá část záměrů charakteru vhodného pro P2P. Zároveň však velká část projektů v tomto tématu deklarovala věcné výstupy v oblasti cestovního ruchu nebo kultury. V těchto případech nebylo hlavní náplní a cílem záměrů zvyšování vzájemného poznání, budování důvěry nebo odbourávání překážek přes hranici. Hlavní cíl těchto záměrů (ať již investičních či neinvestičních) leží v přínosu pro odvětví cestovního ruchu a vytváření předpokladů pro rozvoj přeshraničního turismu formou malých investic, marketingu cestovního ruchu, jeho digitalizace apod.
- Výrazně zazněl požadavek na zařazení malých investic do FMP.

Hlavní závěry z regionálních workshopů jsou následující:

- K prezentovaným analýzám zazněla řada konkrétních připomínek a doplnění, které byly zapracovány do finální verze strategie.
- Jednoznačně se ukázal přetrvávající význam Fondu malých projektů pro česko-rakouské programové území.
- Workshopy potvrdily silný potenciál akcí P2P, které jsou nadále hlavním typem malých projektů (setkávání a vzájemné poznávání a porozumění občanů a komunit, spolupráce institucí, výměna zkušeností, síťování, odbourávání bariér faktických a mentálních apod.).
- V rámci P2P by měly být realizovány projekty širokého okruhu témat,
- Fond malých projektů v rámci specifického cíle people-to-people je schopen pokrýt potřeby malých projektů ve všech tématech. Jedinou výjimkou se ukazuje téma kultury a cestovního ruchu. Zde existuje velký potenciál, včetně malých investičních akcí, jejichž obsah a cíle jsou nad rámec P2P aktivit, a nemohly by tak být tímto nástrojem podpořeny. Jedná se o projekty, které svým charakterem naplňují obsah a cíle tématu kultury a cestovního ruchu tak, jak jsou definovány v prioritě 3 Programu Interreg Rakousko - Česko 2021-2027. Pro tento typ projektů se ukazuje vhodné zavedení samostatného Fondu malých projektů v rámci priority 3.
- Aby bylo možné uvažovat o existenci samostatného FMP pro kulturu a cestovní ruch, je třeba zejména:
 - o Definovat typ projektů, které by mohly být takovým nástrojem podporovány a splnily by podmínky na něj kladené. Za tím účelem je třeba provést specificky pro toto téma podrobnější sběr potenciálních záměrů v území.
 - o Vyjasnit podstatné náležitosti, které by musely takové projekty splnit, a ověřit, zda existují předpoklady takového splnění (např. přeshraniční dopad do odvětví cestovního ruchu, indikátory, udržitelnost těchto projektů atd.).

Hlavní závěry z rozhovorů se správci FMP a z bilaterálního workshopu

V obou případech se především potvrdily závěry z dotazníkových šetření a regionálních workshopů. Na základě rozhovorů se správci FMP a v souladu s doporučením vzešlým z regionálních workshopů byl proveden sběr potenciálních projektových záměrů v území k tématu kultury a cestovního ruchu. Hlavním závěrem tak bylo v obou případech potvrzení existujícího potenciálu pro samostatný FMP pro podporu projektů v oblasti kultury a cestovního ruchu, vč. malých investic.

4 Socioekonomická analýza území

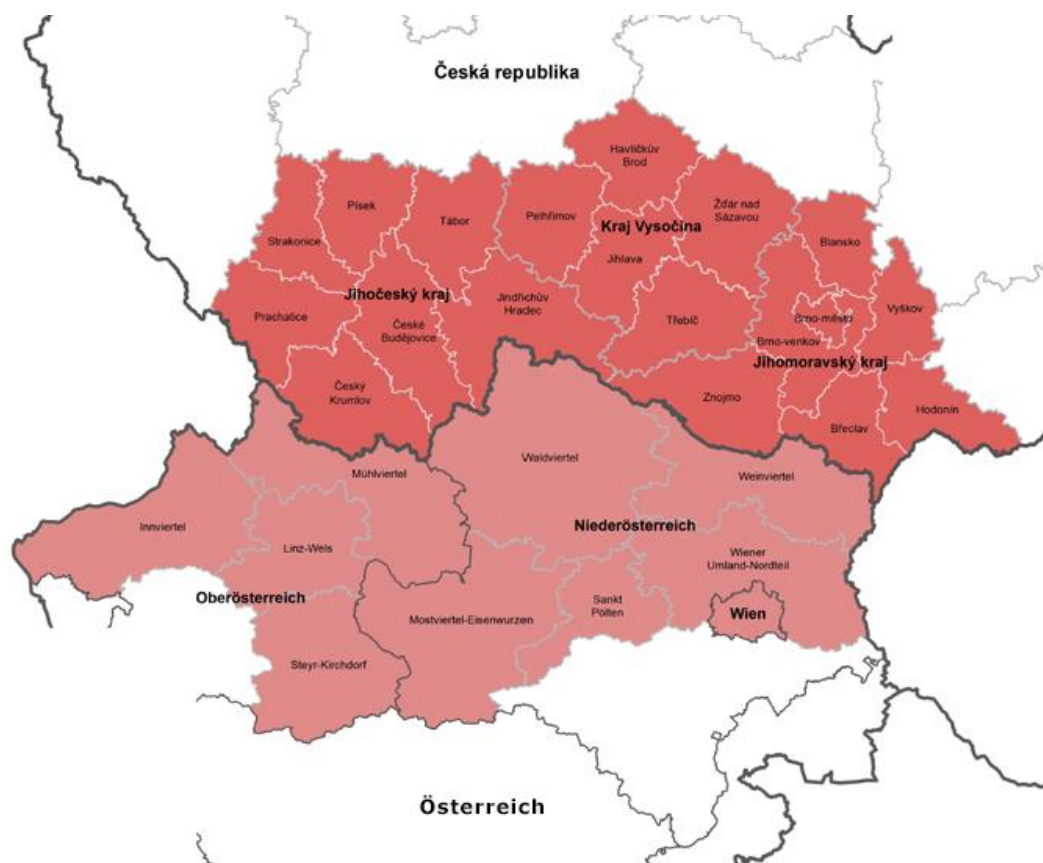
4.1 Vymezení území FMP, jeho základní charakteristika a popis

Situační analýza vychází z předpokladu, že území pro realizaci FMP pokrývá celé programové území Interreg Rakousko-Česko 2021-2027, tedy včetně města Vídeň, odkud také mohou pocházet partneři zapojení do akcí v rámci FMP.

Rakousko-české příhraniční území, a tedy i území realizace FMP, se skládá z těchto regionů NUTS 3:

- **Rakousko:** Mostviertel-Eisenwurzen, St. Pölten, Waldviertel, Weinviertel, Wiener Umland-Nordteil, Vídeň, Innviertel, Linz-Wels, Mühlviertel a Steyr-Kirchdorf;
- **Česká republika:** Jihočeský kraj, Kraj Vysočina a Jihomoravský kraj.

Obrázek 3: Programové území Interreg Rakousko – Česko 2021-2027

Zdroj: Program Interreg Rakousko-Česko 2021-2027, návrh z července 2021

Programové území má přibližně 6,6 milionu obyvatel (údaj z roku 2020), z nichž 64 % žije v rakouských příhraničních regionech a 36 % v regionech českých. Charakterizuje jej velké množství venkovských obcí a malých a středně velkých měst, stejně jako městské aglomerace Vídeň (více než 1,9 milionu obyvatel), Brno (382 000) a Linec (207 000) jako nejvýznamnější centra programového území².

² Zdroj: EUROSTAT 2021a; https://www.linz.at/zahlen/040_Bevoelkerung/.

Téměř 80 % municipalit v území realizace FMP představují obce s méně než 2 000 obyvateli. Další malá a středně velká města fungují jako regionální správní a hospodářská centra (např. St. Pölten s 55 000 obyvateli, České Budějovice s 94 000 obyvateli či Jihlava s 51 000 obyvateli).

4.2 Socioekonomická analýza území realizace FMP

4.2.1 Demografie

Celkový počet obyvatel programového území v roce 2020 vzrostl oproti roku 2014 o 4,2 %. K tomuto růstu přispěly především rakouské příhraniční regiony (+5,8 %). Konkrétně zejména Vídeň, s nejsilnějším populačním růstem (+8,2 %), Wiener Umland/Nordteil (+6,4 %) a Linz-Wels (+6,3 %). Je tak patrné, že počet obyvatel rostl zejména v urbánních oblastech. Na české straně byl sice vykázan také nárůst v krajích Jihočeském (1,2 %) a Jihomoravském (1,9 %), ale nedosahoval ani zdaleka úrovní na rakouské straně. Všechny subregiony zaznamenaly v letech 2014 až 2020 nárůst počtu obyvatel, s výjimkou Waldviertelu (-0,7 %) a Kraje Vysočina (-0,1 %), viz **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů..**

Tabulka 3: Rozložení a vývoj počtu obyvatel v letech 2014 až 2020

Region	2014			2020			Vývoj 2014-2020		
	Celkem	Ženy	Nad 65 let	Celkem	Ženy	Nad 65 let	Celkem	Ženy	Nad 65 let
Rakousko (celkem)	8 507 786	4 352 447	1 556 658	8 901 064	4 522 292	1 693 627	4,6 %	3,9 %	8,8 %
Mostviertel-Eisenwurzen	241 727	121 712	42 944	247 347	123 908	46 305	2,3 %	1,8 %	7,8 %
Sankt Pölten	149 510	76 160	28 250	156 363	79 252	30 633	4,6 %	4,1 %	8,4 %
Waldviertel	218 249	110 618	46 651	216 681	109 151	49 227	-0,7 %	-1,3 %	5,5 %
Weinviertel	123 141	62 307	25 548	125 210	63 248	27 808	1,7 %	1,5 %	8,8 %
Wiener Umland/Nordteil	312 952	159 670	58 777	332 957	169 696	64 944	6,4 %	6,3 %	10,5 %
Vídeň	1 766 746	916 150	300 390	1 911 191	978 900	315 490	8,2 %	6,8 %	5,0 %
Innviertel	276 781	139 255	48 196	289 509	144 653	53 243	4,6 %	3,9 %	10,5 %
Linec-Wels	560 587	287 015	99 815	595 637	302 052	109 045	6,3 %	5,2 %	9,2 %
Mühlviertel	204 708	101 876	33 270	210 133	104 302	37 455	2,7 %	2,4 %	12,6 %
Steyr-Kirchdorf	152 309	77 128	28 757	155 844	78 420	31 216	2,3 %	1,7 %	8,6 %
AT Pohraniční region	4 006 710	2 051 891	712 598	4 240 872	2 153 582	765 366	5,8 %	5,0 %	7,4 %
Rakousko Pohraniční region bez Vídně	2 239 964	1 135 741	412 208	2 329 681	1 174 682	449 876	4,0 %	3,4 %	9,1 %
CZ (celkem)	10 512 419	5 350 039	1 825 544	10 693 939	5 421 943	2 131 630	1,7 %	1,3 %	16,8 %
Jihočeský kraj	636 707	322 871	111 254	644 083	325 615	131 832	1,2 %	0,8 %	18,5 %
Kraj Vysočina	510 209	256 939	90 271	509 813	256 164	104 291	-0,1 %	-0,3 %	15,5 %
Jihomoravský kraj	1 170 078	597 545	207 776	1 191 989	606 735	238 620	1,9 %	1,5 %	14,8 %
CZ pohraničí	2 316 994	1 177 355	409 301	2 345 885	1 188 514	474 743	1,2 %	0,9 %	16,0 %
Pohraniční oblast	6 323 704	3 229 246	1 121 899	6 586 757	3 342 096	1 240 109	4,2 %	3,5 %	10,5 %

Zdroj: EUROSTAT (2021a)

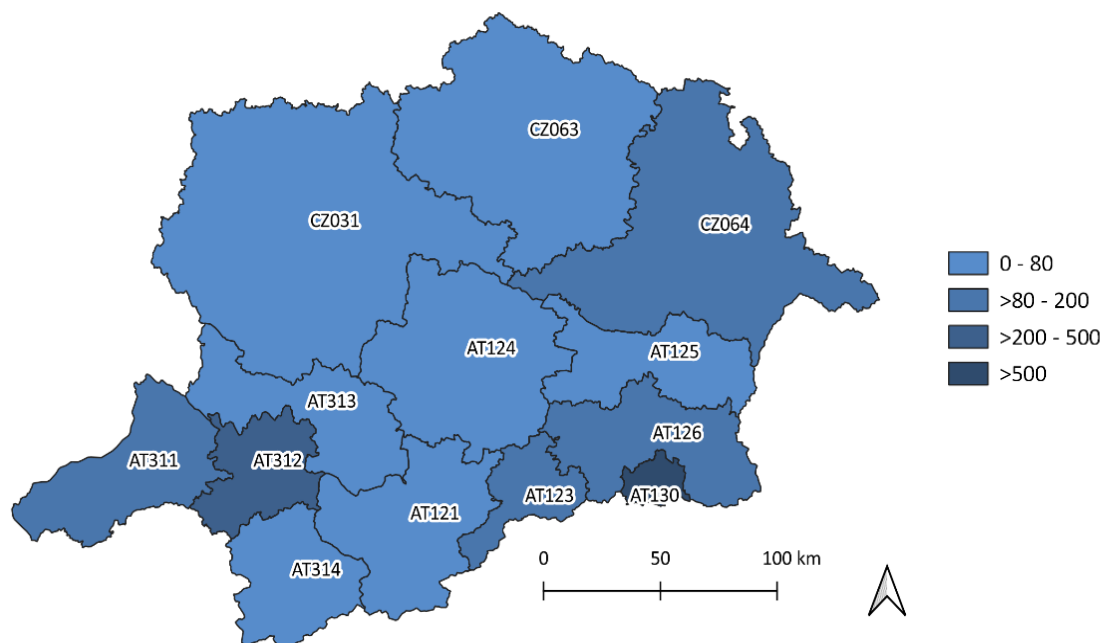
V porovnání s celostátními průměry byl nárůst počtu obyvatel v rakouské části příhraničí (+5,8 %) vyšší než rakouský průměr (+4,6 %), zatímco růst v českém příhraničí (+1,2 %) byl nižší než průměr český (+1,7 %). Je však důležité poznamenat, že růst v rakouském příhraničí je téměř výhradně způsoben přistěhovalectvím a migračními pohyby, které se odehrávají především v městských regionech NUTS 3, jako jsou Vídeň, Linz-Wels a Wiener Umland/Nordteil (EUROSTAT, 2021b), zatímco migrační pohyby a přistěhovalectví v českých příhraničních regionech jsou relativně nízké.

Podíl obyvatel starších 65 let se v českých příhraničních regionech výrazně zvyšuje (o 16 % od roku 2014 do roku 2020), zatímco na rakouské straně činí tento nárůst za stejné období pouze 7,4 %. Stejný trend lze pozorovat i v nárůstu průměrného věku mezi lety 2014 a 2020. Průměrný věk v české části programového území zůstává nadále nižší (43,2 let) ve srovnání s většinou rakouských příhraničních regionů (v průměru 44,3 let). Přesto však vykázal český příhraniční region nárůst této hodnoty až o 2,4 roku oproti nárůstu o 1,1 roku v rakouské části území (EUROSTAT, 2021c).

Z výše uvedeného jasně vyplývá, že stárnutí se v české části společného území zvyšuje rychleji než v rakouské. Očekává se, že na obou stranách hranice budou narůstat výzvy s tím spojené, např. ve vztahu ke zdravotním a sociálním službám či trhu práce, což bude zvyšovat potřebu řešení v těchto tématech, včetně řešení přeshraničních.

Hustota zalidnění je relativně nízká zejména ve dvou rakouských regionech nacházejících se přímo na hranici, a to ve Waldviertelu, kde v roce 2019 žilo pouze 47,7 obyvatel/km² a Weinviertelu (52,3 obyvatel/km²), ale také v Jihočeském kraji (66,9 obyvatel/km²) a Kraji Vysočina (76,3 obyvatel/km²). V těchto regionech také celková hustota zalidnění v posledním desetiletí stagnovala.

Obrázek 4: Hustota zalidnění (obyvatel/km²), 2019

CZ031: Jihočeský kraj, CZ063: Kraj Vysočina, CZ064: Jihomoravský kraj, AT121: Mostviertel-Eisenwurzen, AT123: Sankt Pölten, AT124: Waldviertel, AT125: Weinviertel, AT126: Wiener Umland/Nordteil, AT130: Wien, AT311: Innviertel, AT312: Linz-Wels, AT313: Mühlviertel, AT314: Steyr-Kirchdorf,

Zdroj: EUROSTAT (2021d), Socioekonomická analýza programu AT-CZ 2021-2027

4.2.2 Ekonomika

Ekonomický přehled

Celková hospodářská produkce programového území dosáhla v roce 2018 výše 228,4 miliardy EUR, což představuje nárůst o 108 miliard EUR oproti roku 2000. V území však existují velké rozdíly v ukazateli HDP, resp. HDP na obyvatele. Nejviditelnější je rozdíl přes hranici, kdy rakouské příhraniční regiony (vč. Vídně) vykázaly v roce 2018 HDP ve výši přibližně 188 miliard EUR, zatímco HDP v českých příhraničních regionech činil pouze zhruba 40 miliard EUR (viz tabulka níže).

V přepočtu na obyvatele činil HDP v roce 2018 v rakouských příhraničních regionech 44,7 tis. EUR, zatímco v českých pouze 17,3 tis. EUR. Na celkovém HDP na obyvatele v přeshraničním regionu AT-CZ se podílely zejména rakouské městské oblasti Linz-Wels a Vídeň (více než 50 tis. EUR/ obyv.). Vnitřní rozdíly mezi regiony na úrovni NUTS 3 jsou zvláště výrazné na rakouské straně, zatímco české území je z tohoto pohledu výrazně homogennější a rozdíly mezi jednotlivými českými regiony jsou výrazně menší (pouze cca 15 % mezi nejvyšší a nejnižší hodnotou).

Tabulka 4: Celkový HDP a HDP na obyvatele v období 2014-2018

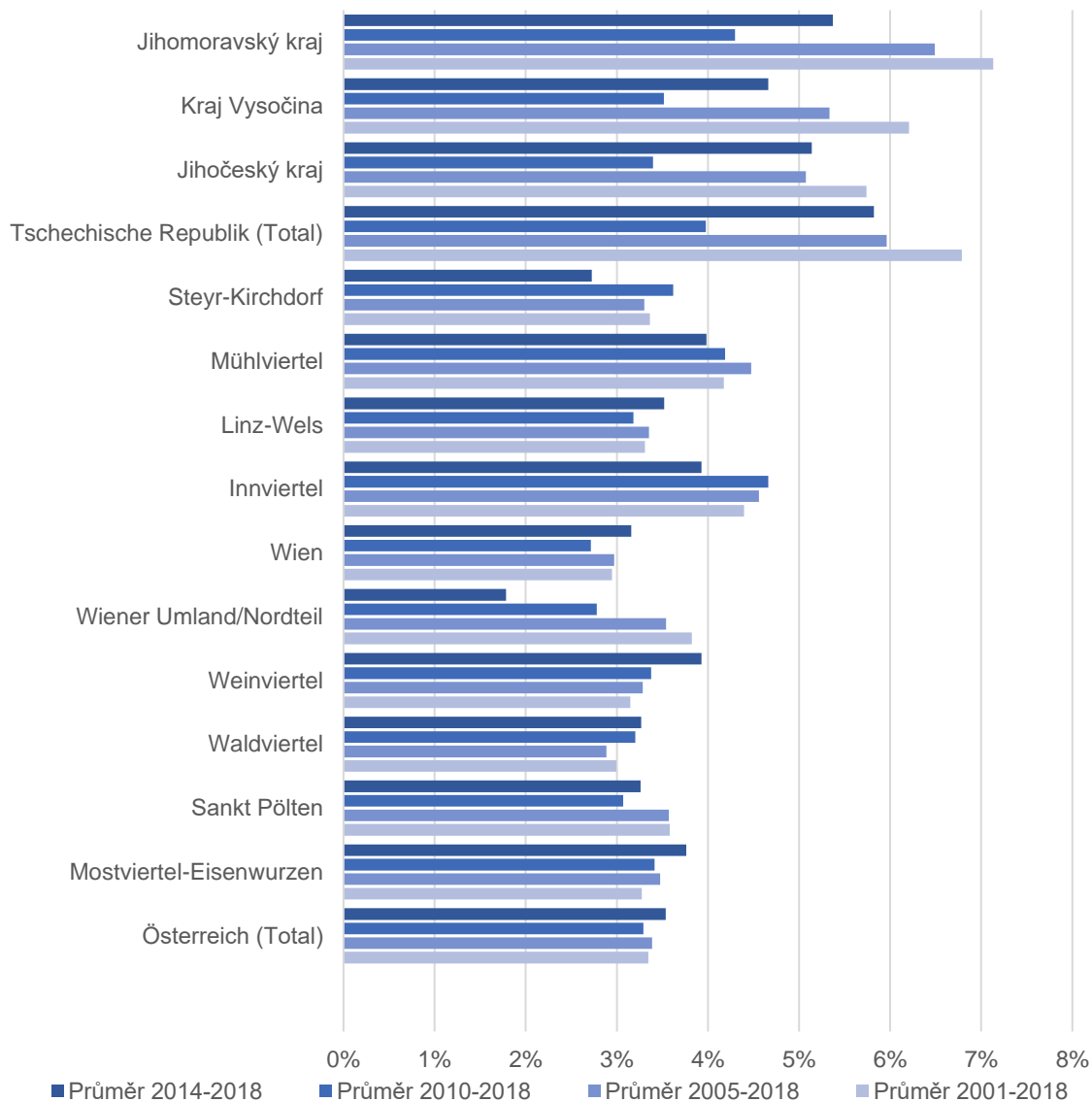
Region	HDP (v milionech EUR)						HDP na obyvatele (EUR/obyvatele)				
	2000	2005	2010	2014	2016	2018	2000	2005	2010	2014	2018
Rakousko (celkem)	213 607	254 075	295 897	333 146	357 608	385 362	26 662,3	30 979,6	35 429,7	39 157,8	43 604,3
Mostviertel-Eisenwurzen	4 778	5 464	6 355	7 231	7 765	8 479	20 368	22 859	26 352	29 912	34 424
Sankt Pölten	3 647	4 453	5 396	5 918	6 519	6 849	25 988	30 657	36 462	39 583	44 159
Waldviertel	3 947	4 557	5 219	5 864	6 273	6 691	16 731	20 511	23 718	26 869	30 722
Weinviertel	1 721	1 894	2 254	2 514	2 790	2 987	13 331	15 353	18 213	20 416	23 915
Wiener Umland/Nordteil	4 841	5 970	7 561	8 729	8 791	9 423	18 871	20 831	24 905	27 893	28 668
Vídeň	57 659	67 364	78 130	84 750	91 942	97 058	37 170	41 263	46 231	47 969	51 294
Innviertel	5 090	6 308	7 616	9 515	9 952	10 984	18 787	23 034	27 692	34 377	38 286
Linec-Wels	18 095	21 630	25 336	27 807	29 594	32 369	34 395	40 314	46 232	49 603	54 927
Mühlviertel	2 917	3 405	4 137	5 168	5 595	6 059	14 759	16 737	20 273	25 247	29 004
Steyr-Kirchdorf	3 947	4 887	5 517	6 440	6 775	7 096	25 731	31 938	36 099	42 285	45 636
AT Pohraničí	106 641	125 932	147 521	163 936	175 996	187 996	28 856	33 003	37 763	40 915	44 701
AT Pohraniční region bez Vídně	48 982	58 567	69 391	79 186	84 054	90 938	22 841	26 826	31 307	35 351	39 309
Česká republika (celkem)	67 032	110 322	157 921	157 821	177 439	210 928	6 525	10 817	15 095	15 013	19 880
Jihočeský kraj	3 845	6 022	7 891	7 742	8 516	10 185	6 142	9 645	12 431	12 159	15 908
Kraj Vysočina	2 798	4 507	6 106	6 329	6 931	8 016	5 370	8 853	11 907	12 405	15 750
Jihomoravský kraj	6 694	10 817	16 193	16 540	18 402	22 204	5 888	9 548	13 969	14 136	18 766
CZ pohraničí	13 337	21 346	30 191	30 611	33 850	40 404	5 839	9 419	13 088	13 211	17 324
Pohraniční oblast	119 978	147 278	177 712	194 547	209 846	228 400	20 065	24 215	28 602	30 765	34 935

Zdroj: Statistický úřad Rakouska (2021a), EUROSTAT (2021e), HDP na obyvatele pro příhraniční region AT-CZ je vypočítán experty.

Pokud jde o průměrný roční růst celkového HDP před pandemií, dochází na obou stranách hranice k celkovému nárůstu, přičemž v rakouských příhraničních regionech byl v letech 2001-2018, 2005-2018,

2010-2018 a 2014-2018 trend stabilnější (viz obrázek 4). V české části přeshraničního regionu existují rozdíly, zejména při srovnání prvních let členství země v EU a posledních sledovaných let. Růst byl patrný zejména v Jihomoravském kraji.

Obrázek 5: Průměrná roční míra růstu celkového HDP

Zdroj: EUROSTAT (2021e)

Pokud jde o zaměstnanost v programovém území, rakouské příhraniční regiony se v roce 2018 podílely na celkové zaměstnanosti v Rakousku 47,61 %, což představovalo 2 263 100 zaměstnaných osob. Nejvyšší počet zaměstnaných osob vykazuje Vídeň (1 092 800, tj. 48,29 % z celkového počtu zaměstnaných v příhraničním regionu AT), zatímco nejnižší hodnoty jsou zaznamenány ve Weinviertelu (41 900) a Steyr-Kirchdorfu (81 200) (*Statistik Austria 2021a*). Na české straně programového území vykazoval v roce 2020 nejvyšší počet zaměstnaných osob kraj Jihomoravský (596 tis., což představovalo přibližně 11,1 % všech zaměstnaných osob v ČR), zatímco v Kraji Vysočina byl tento počet méně než poloviční (255 tis. osob) a podíl kraje na celkovém počtu zaměstnaných osob v ČR činil pouze 4,8 %. (*Statistická ročenka krajů 2020*).

V roce 2020 pandemie COVID-19 dramaticky zhoršila hospodářskou situaci na obou stranách hranice. Rakousko zaznamenalo reálný růst HDP ve výši -6,3 % (2020), čímž překonalo pokles, k němuž došlo v roce 2009 (-3,8 %) v důsledku celosvětové hospodářské a finanční krize (Statistik Austria 2021b). Obdobný pokles, byť s mírně menší intenzitou, byl zaznamenán i pro Českou republiku, jejíž reálné tempo růstu HDP v roce 2020 činilo -5,8 % (EUROSTAT 2021) ³.

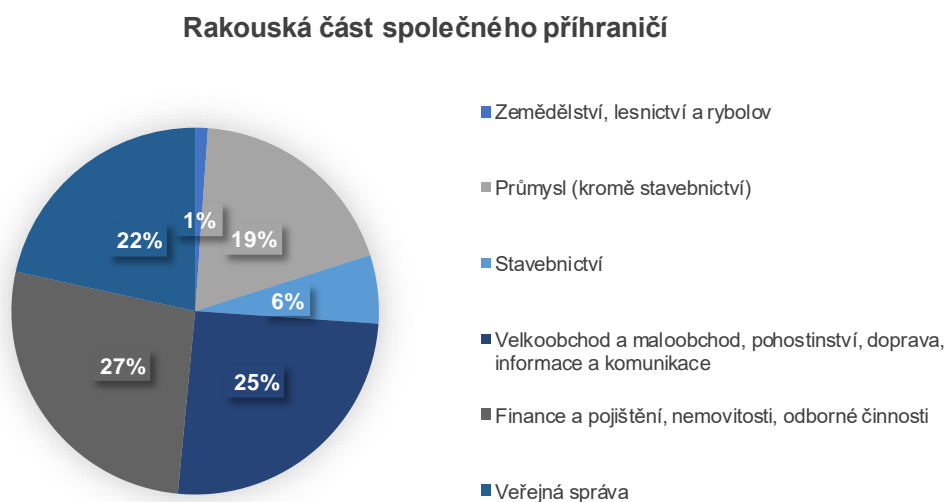
Reálný pokles byl obzvláště vysoký v sektoru služeb, který významně přispívá k ekonomice programové oblasti. Celkově byly na obou stranách hranice nejvíce postiženy obory služeb, jako jsou ubytování a stravování, kulturní, zábavní a osobní potřeby a dopravní služby. Klesající trend je zřetelně patrný i na regionální úrovni, zejména v příhraničních regionech, kde má průmysl služeb (typicky cestovní ruch) největší hospodářský význam.

Míra nezaměstnanosti byla v roce 2020 ve Vídni obzvláště vysoká (15,1 %) a převyšovala celostátní úroveň (9,9 %). Linz-Wels a Steyr-Kirchdorf vykazují míru nezaměstnanosti mezi 8 a 9 % (AMS Horní Rakousko; WKO Vídeň 2021a). Dopady pandemie COVID-19 se promítly i do statistik trhu práce v české části programového území. Zatímco ještě v roce 2019, tedy posledním roce před plným propuknutím pandemie, byla obecná míra nezaměstnanosti například v Kraji Vysočina pouze 1,4 %, v roce 2020 to bylo již 2,2 % (www.CZSO.cz).

Ekonomická struktura

Přeshraniční oblast má poměrně rozsáhlý sektor služeb, zejména rakouské příhraniční regiony. Česká část programového území je naopak průmyslověji orientovaná než rakouská.

Obrázek 6: Hrubá přidaná hodnota (HPH) podle odvětví, příhraniční region AT 2018

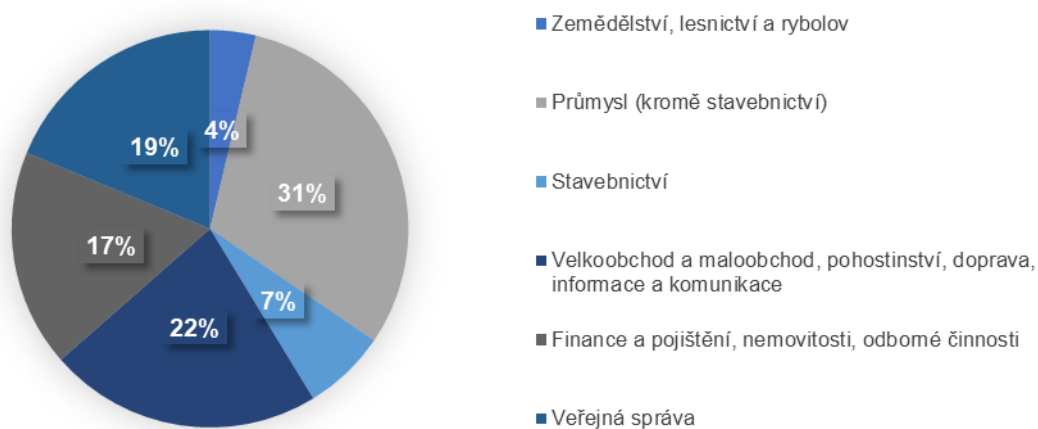

Zdroj: EUROSTAT 2021f, procenta pro příhraniční regiony byla vypočtena odborníky.

³<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00115/default/table?lang=en>

Obrázek 7: Hrubá přidaná hodnota (HPH) podle odvětví, příhraniční region ČR 2018

Česká část společného příhraničí

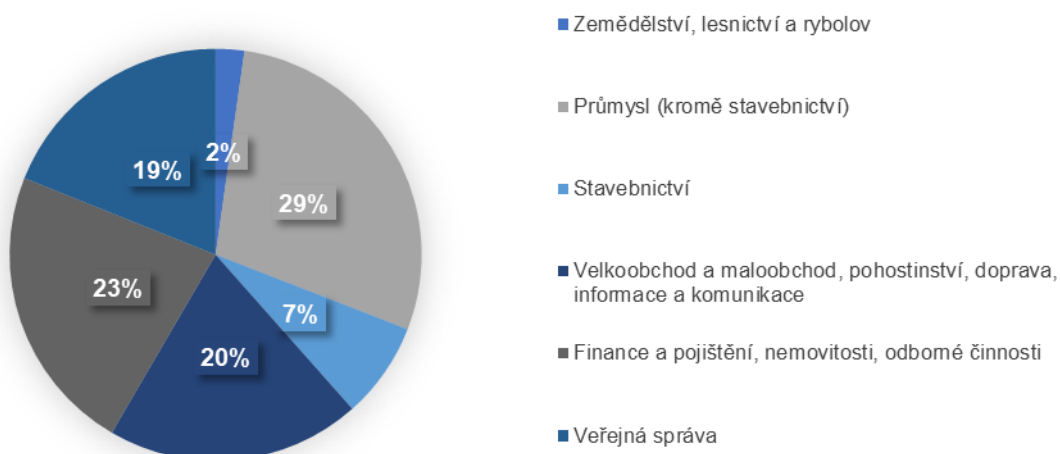

Zdroj: EUROSTAT 2021f, procenta pro příhraniční regiony byla vypočtena experty

V případě, kdy by nebyla do statistik započtena Vídeň jako zcela specifické území, by však byly rozdíly významně menší. V tomto případě činil v roce 2018 podíl hrubé přidané hodnoty průmyslového sektoru (bez stavebnictví) rakouské části 29 %.

Obrázek 8: Hrubá přidaná hodnota (HPH) podle odvětví, příhraniční region AT bez Vídně, 2018

Rakouská část společného příhraničí (bez Vídně)

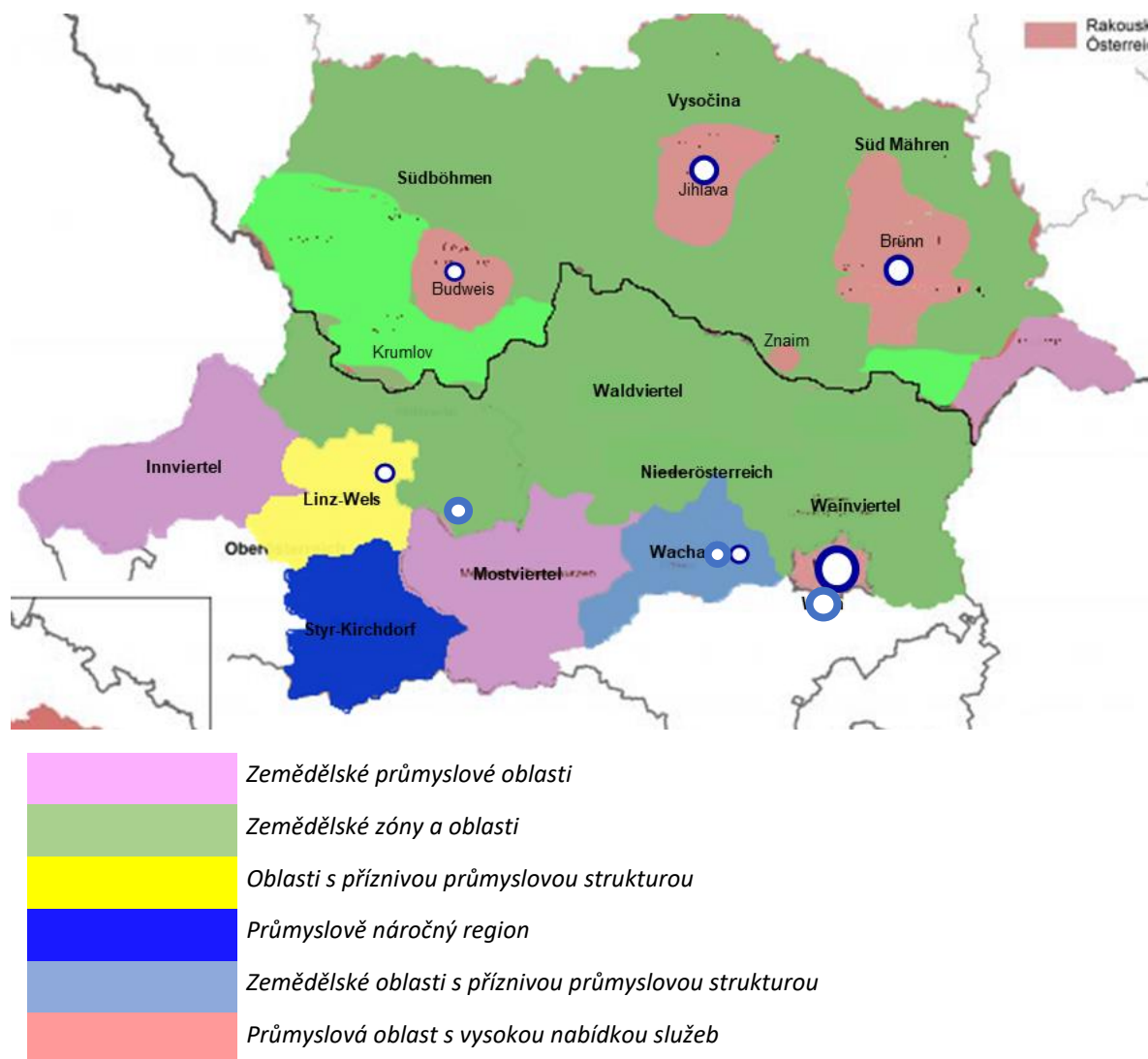
Zdroj: EUROSTAT 2021f, procenta pro příhraniční regiony byla vypočtena odborníky.

Primární sektor: zemědělství, lesnictví a rybolov

Primární sektor je obzvláště silný v Dolním Rakousku (v roce 2019 představoval 2,4 % hrubé přidané hodnoty, což je dvakrát více, než je celostátní průměr, jenž činí 1,2 %). Příhraniční oblasti Dolního Rakouska, jako je Weinviertel, jsou intenzivně zemědělsky využívány. V ostatních oblastech je tento podíl nižší: 1,6 % v Horním Rakousku (zejména v Mühlviertelu a Innviertelu) a pouze 0,1 % hrubé přidané hodnoty ve Vídni. To se odráží i v míře zaměstnanosti, která je ve Vídni pouze 0,2 % v primárním sektoru, zatímco v celém Rakousku jsou to 4 %. V Dolním Rakousku je tento podíl vyšší (6,7 % všech zaměstnanců), stejně jako v Horním Rakousku (4,8 %)⁴.

Českou část území lze charakterizovat obdobně, tedy jako území s přítomností jak výrazně rurálních oblastí a silným zastoupením priméru, zejména v regionech podél hranice, tak jako území s výskytem výrazně průmyslových oblastí i center služeb. Nejnižší podíl zaměstnanosti v primárním sektoru má Jihomoravský kraj (2,6 %), druhý v pořadí – kraj Jihočeský – má pak tento podíl bezmála dvojnásobný (4,5 %) a Kraj Vysočina dokonce téměř trojnásobný (6,4 %).

Obrázek 9: Schematické znázornění charakteristik programové oblasti AT-CZ

Zdroj: Různé zdroje; vypracování M&E.

⁴ Statistik Austria - Arbeitsstättenzählung für 2019; Magistrat der Stadt Wien

Dolní Rakousko je hlavním producentem vína a zeleniny jak v příhraniční oblasti, tak v celém Rakousku. Z celkové produkce vína v Rakousku připadají téměř dvě třetiny (64 %) na spolkovou zemi Dolní Rakousko⁵. Přibližně 14 000 vinařů z oblasti Weinviertel pak vyrábí třetinu veškerého rakouského vína⁶. Obdobnou roli zaujímá v České republice jižní Morava. V kraji Jihomoravském se nachází hlavní vinařská oblast (Morava) a její podoblasti – znojenská, mikulovská, velkopavlovická a při hranici se Zlínským krajem podoblast slovácká. Moravská oblast představuje dominantní vinařský region ČR a se svými cca 17,5 tis. hektary osázených vinic a přibližně 18 tis. pěstiteli vína představuje více než 90 % produkce vína v České republice. Jedná se, podobně jako v Rakousku, převážně o bílé odrůdy, vysazené na cca 70 % moravských vinic⁷. Vinařství, vedle své původní role zemědělského odvětví, se zejména v příhraničí stále více stává významným elementem cestovního ruchu a vinařské obce na obou stranách hranice vyhledávaným cílem přeshraniční turistiky.

Celý přeshraniční region se vyznačuje také rozsáhlými lesními plochami, což z oblasti činí klimaticky významné území. Zejména v Dolním Rakousku (například kopcovitý jižní Waldviertel s největší samostatnou lesní oblastí v Rakousku), stejně jako v příhraničním pásu jižních Čech, ale i na Vysočině, se nachází velké množství takovýchto lokalit, jež jsou kromě jiného vhodné pro pěší turistiku. V této souvislosti je i nadále nezbytné hospodařit v lesích s ohledem na různé faktory, které lesy ohrožují. Zejména klimatické podmínky a jejich změny (např. sucho, přetrvávající zimní mrazy a mrazivé dny, vichřice atd.) či hmyz a další škůdci (např. kůrovec). Za těchto okolností je a bude lesní hospodářství ještě důležitější a v příhraničních oblastech lze očekávat vyšší nároky na preventivní ochranu lesů.

Sekundární sektor: Průmysl a obchod

V Rakousku je sekundární sektor dominantní v Horním Rakousku, kde je jeho podíl na zaměstnanosti výrazně nadprůměrný ve srovnání s podílem na národní úrovni (30,68 % oproti 22,45 %), a to zejména v regionu Steyr-Kirchdorf a Linz-Wels. Dolní Rakousko, kde je průmysl lokalizován nejvíce v Sankt Pöltnu, vykazuje zaměstnanost v sekundéru odpovídající zhruba národnímu průměru. Obdobně tak na české straně Kraj Vysočina má výrazně nadprůměrnou zaměstnanost v průmyslu (45,5 %), zatímco kraj Jihomoravský je v tomto ohledu výrazně pod průměrem ČR, a to zejména díky vysokému zastoupení služeb, včetně služeb vyšších řádů. Sekundéru v programové oblasti dominuje zpracovatelský průmysl.

Terciární sektor: Služby a administrativa

V roce 2019 měl terciární sektor nejvyšší podíl v rakouském programovém území s 85,8 % hrubé přidané hodnoty ve Vídni, což je výrazně nad celostátním průměrem (70,2 %). Terciér je však silně zastoupen i v jiných částech území programu: například v Dolním Rakousku (Sankt Pölten) 66,9 % hrubé přidané hodnoty a v Horním Rakousku (Linz-Wels) 58,7 %⁸. Podíl terciárního sektoru na celkovém počtu zaměstnanců je ve Vídni výrazně vyšší (88 %) než v celostátním průměru (73,51 %), zatímco v Dolním Rakousku (69,75 %) a Horním Rakousku (64,5 %) je poměrně nižší⁹. Zastoupení služeb v ekonomice českých krajů je rovněž poměrně heterogenní. Zatímco Jihomoravský kraj jako jediný dosahuje zaměstnanosti ve službách vyšší (62,2 %) než je celostátní průměr ČR (60,1 %), zbylé dva regiony této úrovně ani zdaleka nedosahují. V Jihočeském kraji je to 54,4 % a v Kraji Vysočina pracuje ve službách dokonce méně než polovina jeho zaměstnaných obyvatel (48,1 %). Je tak patrné, že česká část programového území jako celek nedosahuje celostátního průměru zaměstnanosti ve službách (57 % ve srovnání s 60,1 % za celou ČR).

⁵ WKO Wien 2021a, Magistrat der Stadt Wien, Amt der NÖ Landesregierung, Amt der OÖ

⁶ <https://www.niederoesterreich.at/waldviertel>

⁷ ÚKZÚZ, 2018

⁸ WKO Wien 2021a, Magistrat der Stadt Wien, Amt der NÖ Landesregierung, Amt der Oö. Landesregierung

⁹ Statistický úřad Rakouska - Sčítání pracovních míst pro rok 2019

Rozvoj podnikání

Počet aktivních podniků v českých příhraničních regionech se od roku 2014 do roku 2018 zvýšil o více než 8 000 (+3,4 %), zatímco rakouské příhraniční regiony v tomto ohledu víceméně stagnovaly (-0,2 %). Celkový vývoj počtu aktivních podniků v příhraničním regionu AT-CZ byl kladný a vzrostl o 1,6 %, a to zejména díky zmíněnému nárůstu v českých příhraničních regionech (EUROSTAT 2021g).

Pokud jde o demografii podniků, zaznamenaly české příhraniční regiony v letech 2013 až 2016 vyšší hodnoty než regiony rakouské. Na druhou stranu je rakouské podnikatelské prostředí obecně stabilnější, s vyšší mírou přežití podniků: v rakouské části (bez Vídně) bylo v roce 2016 stále aktivních 64,9 % všech podniků založených v roce 2013, zatímco v českém příhraničí jen 61,3 % (na národní úrovni tato čísla vychází následovně: v Rakousku byl tento podíl 63 %, v České republice 60,3 %).

Pokud jde o strukturální statistiku podnikání, jsou rozdíly mezi regiony patrné. Například v rakouských regionech se podniky soustřeďují především na svobodná povolání, vědecké a technické činnosti, informační a komunikační technologie a služby, na české straně pak více na zpracovatelský průmysl a stavebnictví. Protože se však hospodářské struktury zásadně neliší, mohou společnosti spolupracovat jak v podobných, tak v odlišných odvětvích (zdroj: AT-CZ Border Orientation Paper).

Celkově měla pandemie COVID 19 významný dopad na podnikatelský sektor v celé programové oblasti. Rozvoj podnikání ve vybraných oborech (typicky zejména v oblasti pohostinství) se téměř na rok zastavil, což mělo, a ještě nějaký čas bude mít významný dopad na celkový rozvoj podnikání v regionu. Například v odvětví cestovního ruchu vykazaly rakouské regiony, a zejména Vídeň, nejnižší míru obsazenosti lůžek přinejmenším od roku 2003. Kromě toho přibližně 58 % začínajících podnikatelů v Rakousku využilo během krize alespoň jedno opatření podpory poskytované státem.

Přeshraniční síť na podporu podnikání, zejména pro začínající podniky, nové postupy a lepší spolupráce mezi různými aktéry (podniky, orgány veřejné správy, výzkumnými ústavy atd.) by mohly pomoci řešit některé stávající problémy a překonat dopady pandemie COVID 19.

4.2.3 Věda, výzkum a inovace

Vídeň, Linz-Wels a Brno jsou nejdůležitějšími centry výzkumu, vývoje a inovací (VaVal) v programovém území. Významné subjekty působící ve výzkumu a inovacích se však nacházejí i v dalších oblastech, např. ve Waldviertelu, St. Pöltnu či Českých Budějovicích. Jak bylo zmíněno i během regionálních workshopů konaných v listopadu 2021, jako dobrý příklad přeshraniční spolupráce v regionu slouží spolupráce mezi Dunajskou univerzitou v Kremži a Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích.

Z hlediska celkových výdajů na výzkum a vývoj se Vídeň v roce 2017 podílela na celkových výdajích v Rakousku jednou třetinou. Za ní následovalo Horní Rakousko s 19 % (koncentrováno především v oblasti Linz-Wels). Naopak Dolní Rakousko vykazovalo úroveň nejnižší: pouze 8% podíl na celkových národních výdajích na VaV (EUROSTAT 2021h). Velmi podobnou heterogenitu výdajů na VaV vykazují i české regiony společného území. Zatímco Jihomoravský kraj má po Praze druhý nejvyšší podíl na celkových výdajích na VaV v České republice (18 %), podíl Kraje Vysočina patří k nejnižším (pouze 1,3 %). S výjimkou Vídně, kde jsou v podnikatelském i veřejném sektoru výdaje vysoké, pocházejí výdaje na výzkum a vývoj v ostatních částech programového území především z podnikatelského sektoru¹⁰.

¹⁰ Magistrat der Stadt Wien 2020, s. 240

Výdaje na VaVal v posledních letech však odrážejí velký potenciál pro společné akce v programové oblasti. Například při srovnání výdajů soukromého sektoru na výzkum a vývoj s celostátní úrovní jsou v českém pohraničí téměř na stejné úrovni jako celostátní průměr, zatímco v rakouské části jsou výrazně vyšší než celostátní průměr (viz tabulka 5).

Tabulka 5: Výdaje na výzkum a vývoj v podnikatelském sektoru (€/obyvatele)

Region	2011	2013	2015	2017
Rakousko (celkem)	679,73	802,00	873,45	899,19
Mostviertel-Eisenwurzen	502,12	551,71	576,37	626,55
Sankt Pölten	185,26	172,13	229,22	236,92
Waldviertel	131,59	182,45	186,32	229,21
Weinviertel	24,19	21,35	25,43	32,30
Wiener Umland/Nordteil	195,38	205,47	205,48	234,51
Vídeň	886,89	985,25	1 076,79	1 003,89
Innviertel	802,45	1 108,44	1 269,06	1 503,40
Linec-Wels	813,08	989,08	965,24	1 077,13
Mühlviertel	251,56	540,10	611,05	666,08
Steyr-Kirchdorf	1 970,39	2 498,27	2 795,70	3 482,16
Rakousko (AT) Pohraniční region	706,19	837,64	906,29	943,09
Česká republika (celkem)	111,78	141,08	169,72	199,58
Jihočeský kraj	68,12	84,29	93,04	102,65
Kraj Vysočina	46,65	75,20	98,77	92,26
Jihomoravský kraj	145,82	206,77	278,42	272,55
České (CZ) pohraničí	102,47	144,07	188,02	186,46
Pohraniční oblast	482,32	582,13	644,82	671,91

Zdroj: Socioekonomická analýza programu AT-HU 2021-2027, Statistický úřad Rakouska 2019; Český statistický úřad 2019.

Pokud jde o zaměstnance ve vědě a výzkumu v soukromém sektoru, je situace na obou stranách hranice podobná, byť mírně převládá zaměstnanost v tomto sektoru na straně rakouské. V roce 2017 připadalo na 1 000 obyvatel přeshraničního území přibližně 4,3 FTE (full-time equivalent) zaměstnaných ve výzkumu a vývoji v podnikatelském sektoru. Významná koncentrace této zaměstnanosti je v městských oblastech, které také mají největší potenciál pro realizaci přeshraničních výzkumných a inovačních aktivit.

Co se týče výzkumných a vývojových kapacit v příhraničním regionu, zefektivnění jejich využití a realizace úspor z rozsahu lze dosáhnout sdílením zařízení pro VaVal. To by podpořilo regionální inovace a pomohlo využít potenciál zejména venkovských příhraničních oblastí, které touto infrastrukturou vybaveny v potřebné míře nejsou. Tato zařízení mohou navíc podpořit praktické využití výsledků výzkumu a vývoje tím, že malým a středním podnikům umožní přístup k těmto výsledkům.

Malé a střední podniky jsou přitom hlavními aktéry inovačního ekosystému a inovační politiky. Proto je třeba také řešit možné překážky související s inovacemi a komercializací jejich inovativních výrobků a služeb, a to i v přeshraničním kontextu. Je potřebné plně integrovat malé a střední podniky do inovačního systému a přeshraničně propojit inovační podniky s relevantními partnery (např. výzkumnými institucemi).

Měla by být rovněž podporována přeshraniční spolupráce mezi institucemi a mobilita a výměna odborníků a výzkumných pracovníků. Přeshraniční spolupráce by měla pomoci vytvořit a posílit platformy pro výzkum, vývoj a inovace, aby se plně využil tento potenciál pro rozvoj programového území. To by mohlo vést k větší výměně v oblasti přenosu technologií a souvisejících tématech, stejně jako k větší dostupnosti trhu pro místní výzkumné a vývojové instituce a k možnostem zapojení do globálních sítí.

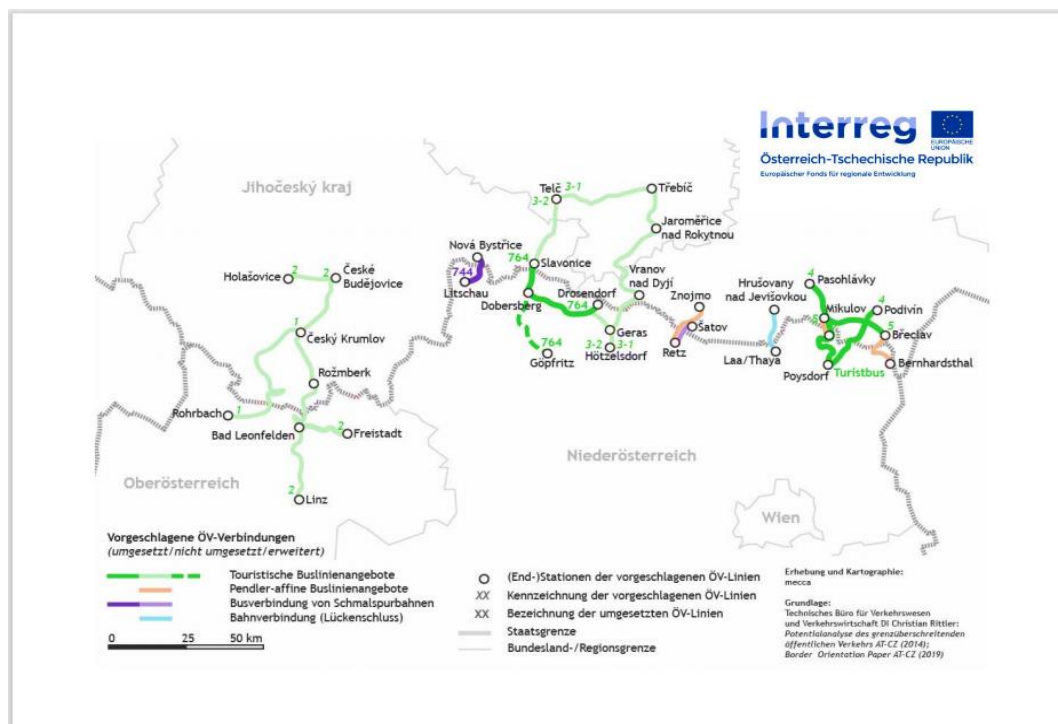
Kromě toho se ukazuje i potenciál společných sociálních, kulturních a tvůrčích činností, které využívají inovační mezery v tradičních odvětvích na obou stranách hranice (např. zemědělství, potravinářství, cestovní ruch, přírodní zdroje atd.).

4.2.4 Infrastruktura (doprava, digitalizace)

Doprava

Regiony v programovém území disponují poměrně dobrým silničním propojením a dostupností. V některých oblastech je však dopravní dostupnost regionálních center po silnici relativně nízká, typicky zejména v rakouských regionech nacházejících se bezprostředně u hranic (např. Waldviertel a Weinviertel). Kraje Jihočeský a Vysočina mají ve srovnání s ostatními českými kraji nižší dostupnost, přesto však lepší ve srovnání s rakouskými příhraničními regiony.

Obrázek 10: Přeshraniční spoje veřejné dopravy diskutované v kontextu ConnReg

Zdroj: ConnReg AT-CZ Workshop Linz 2020

Pokud jde o přeshraniční spojení, stále zčásti chybí spojení veřejnou dopravou mezi oběma zeměmi, které by mohlo být důležité zejména pro odvětví cestovního ruchu (např. autobusové nebo železniční linky).

Pro zlepšení přeshraničního propojení veřejnou dopravou je třeba vyřešit několik aspektů, jako jsou rozdíly mezi regionálními a místními systémy a předpisy v oblasti dopravy. Nedostatečná je rovněž jejich přeshraniční koordinace. Je také zapotřebí horizontální koordinace a přeshraniční spolupráce při

plánování a realizaci opatření v oblasti dopravy. Neexistence harmonizovaného systému cen jízdného, stejně jako systému regionálních jízdenek, negativně ovlivňuje využívání veřejné dopravy cestujícími.

Digitalizace

Co se týče digitalizace a zejména přístupu k internetu v domácnostech, v roce 2020 mělo v Rakousku takovýto přístup 90 % domácností, což představuje nárůst o bezmála 20 % za posledních 10 let (v r. 2010 to bylo pouze 73 %). Česká republika sice nedosahuje takových hodnot, nicméně dynamika nárůstu počtu domácností s internetem je významně vyšší než v Rakousku. V roce 2020 tak mělo přístup k internetu již 88 % domácností, což představuje od r. 2010 nárůst o 31 %. Nejvyšší míra konektivity v regionálním srovnání uvnitř programového území je ve Vídni, kde dosahuje 93 % připojených domácností (EUROSTAT 2021i). V obou zemích se také zvýšil podíl denních uživatelů internetu. V České republice činil tento podíl v roce 2020 již 79 %, což je výrazný nárůst oproti 54 % v roce 2013 a 60 % v roce 2014. V Rakousku činil tento podíl v roce 2020 plných 81 % oproti 63 % v roce 2014 (EUROSTAT 2021j).

I přes dosažený pokrok je třeba digitalizaci a digitální aplikace dále rozvíjet, zejména v odvětví služeb. Digitální gramotnost a zavádění digitalizace v různých odvětvích nabývají na významu a přeshraniční spolupráce může sloužit jako významný nástroj rozvoje v této oblasti. Podpora digitalizace je klíčovou výzvou pro rozvoj inovací a produktivity a pro zvýšení internacionalizace a konkurenceschopnosti v regionu.

Pandemie COVID-19 zdůraznila význam digitalizace a potřebu lepší infrastruktury v přeshraničním regionu. Digitalizace vyžaduje nové způsoby myšlení a investice do digitální infrastruktury, informačních a komunikačních technologií a digitálních dovedností.

4.2.5 Sociokulturní rozvoj

Na obou stranách hranice se hovoří rozdílnými jazyky, které navíc patří do dvou různých jazykových skupin (germánské a slovanské). Dvojazyčnost není mezi obyvatelstvem příhraničního regionu příliš rozšířená. Procento obyvatel Rakouska, kteří hovoří česky, je velmi nízké (méně než 0,5 % obyvatel). Daleko větší podíl obyvatel hovořících jazykem země partnera má Česká republika, kde německy hovoří přibližně 8,6 % populace s tím, že v nižších věkových kategoriích (15 - 34 let) je tento podíl ještě výrazně vyšší (11,2 %) ¹¹. To je přirozeně dáno historií a tradicí, ale i velikostí a ekonomickou silou zemí používajících němčinu a s tím souvisejícím převládajícím směrem obchodu.

Jazykové rozdíly, stejně jako přetrvávající nízká úroveň důvěry zůstávají hlavními problémy přeshraniční spolupráce. V průzkumu Eurobarometru o přeshraniční spolupráci v EU z roku 2015 uvedlo 94 % respondentů z česko-rakouského pohraničí (nejvyšší podíl mezi příhraničními regiony EU) alespoň jeden problém, který brání přeshraniční spolupráci v jejich regionu. Za hlavní důvod přitom byly považovány jazykové bariéry (78 % respondentů považuje jazykové rozdíly za problém pro přeshraniční spolupráci). Za další překážky přeshraniční spolupráce jsou pak považovány sociální a ekonomické rozdíly, právní a administrativní rozdíly a kulturní rozdíly.

Výuka cizích jazyků (němčiny, češtiny a/nebo také angličtiny) by mohla být integrována i do specifických, např. technických studijních programů, což by představovalo přidanou hodnotu jak pro absolventy, tak pro místní průmysl. Takovéto obohacení studijních programů, včetně porozumění jazykovým a kulturním rozdílům, by bylo jednoznačným přínosem v oblasti jazykových dovedností,

¹¹<https://www.languageknowledge.eu/countries/austria>

stejně jako v oblasti mezikulturního povědomí. Učení se cizím jazykům může studentům, zejména v pohraničních oblastech, pomoci pochopit také odlišnou mentalitu a kulturní prostředí.

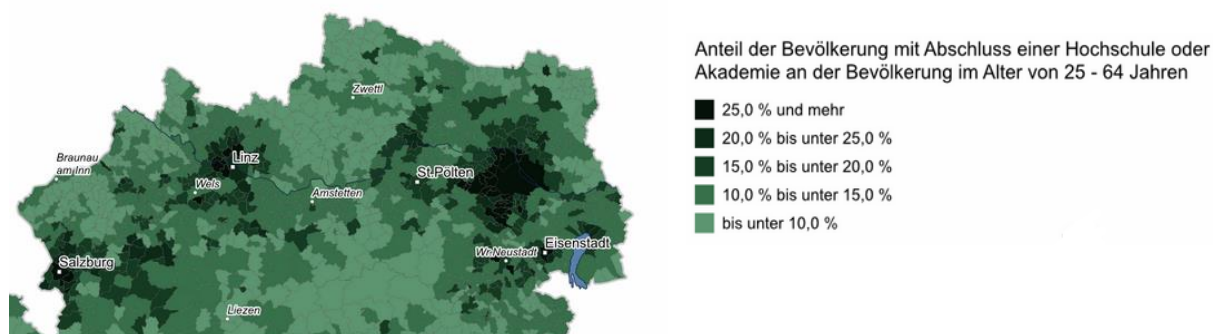
Podle výsledků mezikulturní studie mezi Rakouskem a Českou republikou mají jazykové znalosti, stejně jako vzájemné porozumění druhé kultuře a vzájemná komunikace a respekt, potenciál pozitivního dopadu do místních ekonomik, vč. zlepšení spolupráce mezi internacionalizovanými podniky v přeshraničním regionu (Cross-Cultural Business Conference: Gaisch et al 2017).

4.2.6 Vzdělávání, trh práce a zdraví

Celkově je úroveň vzdělání v příhraničním regionu vysoká. Velká část obyvatel dosáhla středoškolského vzdělání (konkrétně téměř 55 % obyvatel regionu starších 15 let). Tato míra je obzvláště vysoká v českém pohraničí, kde téměř 68 % obyvatel uvádí jako své nejvyšší dosažené vzdělání středoškolské. V rakouských příhraničních regionech je to 47,5 %. Naopak v rakouské části populace je vyšší podíl osob se základním vzděláním nebo bez vzdělání (26,3 %), zároveň však také s nejvyšším – akademickým vzděláním (26,2 %).

Mezi jednotlivými regiony však existují rozdíly. Například podíl obyvatel ve věku 25–64 let s ukončeným vysokoškolským vzděláním je ve většině regionů v Dolním Rakousku a v Horním Rakousku nižší než průměr (pod 15 %), zatímco v Linci a ve Vídni je tento podíl poměrně vysoký (25 %).

Obrázek 11: Nejvyšší dosažené vzdělání v rakouské části pohraničí - univerzita a akademie (2019)

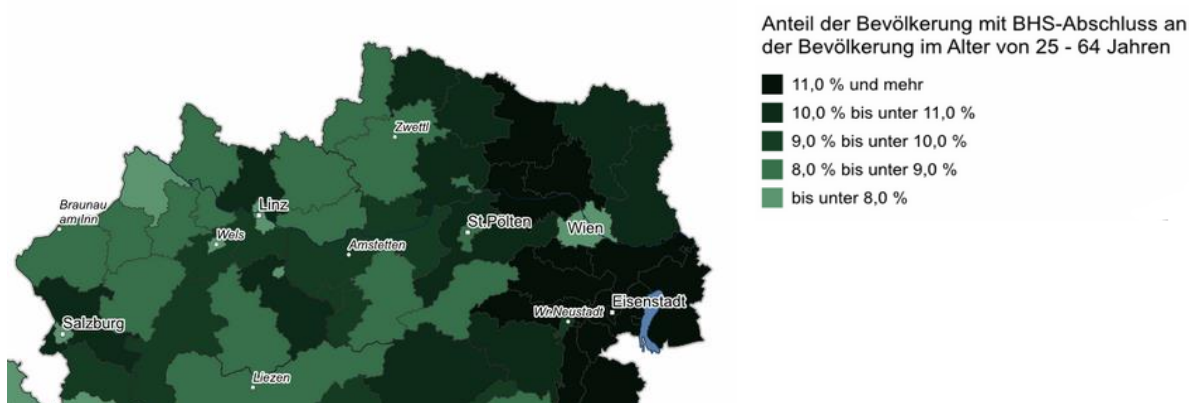

Zdroj: Statistik Austria 2021¹²

V oblasti odborného vzdělávání je tento podíl poměrně vysoký (+17,5 %) ve Waldviertelu, Weinviertelu a Mostviertelu-Eisenwurzeniu v Dolním Rakousku a také v některých oblastech Horního Rakouska, jako jsou Mühlviertel, Innviertel a Steyr-Kirchdorf, viz obrázek níže.

¹² https://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/bildung/bildungsstand_der_bevoelkerung/index.html

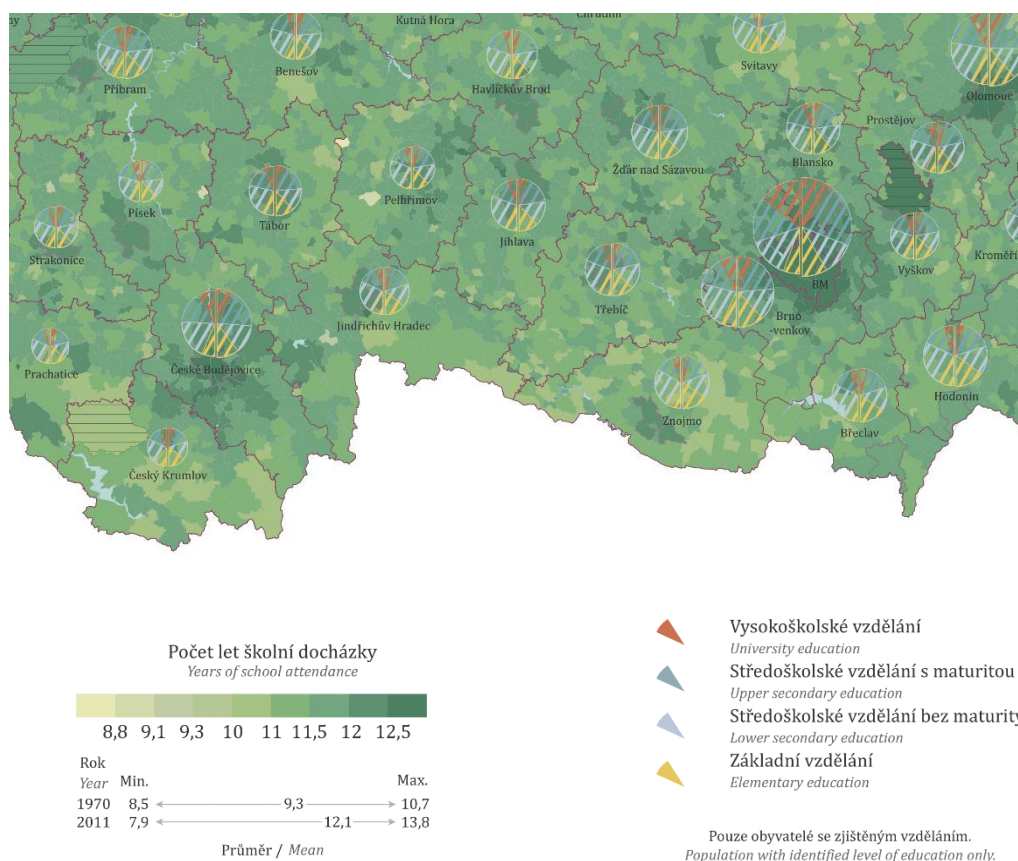
Obrázek 12: Nejvyšší dosažené vzdělání v rakouské části pohraničí - střední odborná škola (2019)

Zdroj: Statistik Austria 2021¹³

Obrázek níže popisuje úroveň vzdělanosti v české části přeshraničního regionu. Vychází z dat posledního vyhodnoceného Sčítání lidu, domů a bytů (2011). Je na něm vidět složení obyvatelstva podle dosaženého stupně vzdělání (základní, střední odborné vzdělání bez maturity, středoškolské s maturitou a vysokoškolské) a také územní diference průměrného počtu let školní docházky jakožto indikátoru vzdělanosti. Je z ní patrná nejen koncentrace vzdělanějšího obyvatelstva do městských regionů, ale také obecně nižší úroveň vzdělanosti v periferních územích při hranici.

Obrázek 13: Vzdělanost v české části území (Sčítání lidu 2011)

Zdroj: Atlas obyvatelstva ČR (<https://www.atlasobyvatelstva.cz/cs/historie>)

¹³ https://www.statistik.at/web_de/statistiken/menschen_und_gesellschaft/bildung/bildungsstand_der_bevoelkerung/index.html

Podíl žen s nízkým nebo žádným vzděláním je v programovém území o něco vyšší (25,7 %) než v celkové populaci. To platí pro regiony na obou stranách hranice.

V programovém území působí významné vzdělávací instituce, včetně univerzit ve Vídni, Linci, Kremži, Brně a Českých Budějovicích. V Jihlavě sídlí Vysoká škola polytechnická a v Jindřichově Hradci Fakulta managementu, jako jediná mimopražská fakulta Vysoké školy ekonomické v Praze. Vyšší odborné vzdělávání je soustředěno především ve velkých městech, zároveň jsou však rakouské *polytechnické školy* umístěny i ve středně velkých a menších městech, s cílem podpory regionálního rozvoje a spolupráce s regionálními a místními podniky. Na středním stupni nabízejí školy všeobecné i specializované vzdělávání v technických oborech, v managementu a podnikání, ale i oborech zaměřených na zdravotnictví a sociální oblast.

V obou zemích dlouhodobě existuje nesoulad mezi dovednostmi generovanými vzdělávacím systémem a potřebami trhu práce. Účast dospělých na dalším vzdělávání je nízká, navíc s přibývajícím věkem zájem pracovníků dále klesá. Venkovské oblasti a nejmenší obce jsou charakterizovány nižším podílem obyvatel v produktivním věku a tyto oblasti jsou také častěji vystaveny odlivu obyvatel z důvodu omezených pracovních příležitostí.

Vzdělávání je přitom důležitou hybnou silou při propojování příhraničních regionů a překonávání kulturních bariér. Spolupráce mezi školami může zvýšit zájem mladých lidí o sousedy z druhé strany hranice a významně přispět ke snižování předsudků a nedůvěry mezi komunitami. Předškolní a základní vzdělávání má potenciál sehrát v tomto ohledu důležitou roli. Existující partnerství a vazby mezi obcemi, jež zajišťují právě předškolní a základní vzdělávání, by mohly představovat dobrý základ pro další spolupráci. Vzdělávací sítě a spolupráce v oblasti vzdělávání a rozvoje dovedností rovněž zvyšují individuální schopnosti a zvyšují příležitosti na trhu práce a lépe podporují přeshraniční spolupráci.

Sdílení znalostí, stejně jako inovace v oblasti celoživotního učení, by mohly zvýšit poptávku, nabídku a kvalitu na trhu práce v celém regionu a pomoci řešit strukturální problémy na trhu práce. Spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy jsou pro rozvoj příhraničního regionu klíčové. Velký přeshraniční význam má také jazykové a mezikulturní vzdělávání. Některé problémy by pomohlo vyřešit i širší přeshraniční uznávání kvalifikací. Kromě toho se ukazuje vhodné zabývat se inovačními aktivitami ve vzdělávání (např. digitalizace), na osvojování si jazyků, stejně jako na mezikulturní vzdělávání a kompetence.

V oblasti zdravotnictví se v příhraničních regionech realizuje několik projektů v rámci programů Interreg. V roce 2016 podepsaly Rakousko a Česká republika dohodu představující základ pro budoucí přeshraniční spolupráci v oblasti záchranných služeb¹⁴. Její účinné provádění však vyžaduje nejen návazné právní a systémové kroky, ale také vůli ke spolupráci a vzájemnou důvěru v systémy zdravotní péče. V této oblasti nepochybně existuje nevyužitý potenciál, jehož některé elementy je vhodné řešit prostřednictvím FMP. Spolupráce mezi příhraničními regiony v oblasti zdravotnictví vytváří předpoklady pro lepší zvládnání krizových situací ve společném pohraničí.

Při hodnocení programového období 2014-2020 byla rovněž identifikována potřeba společných přístupů v sociální a zdravotní oblasti, které by řešily problémy způsobené demografickými změnami.

¹⁴ec.europa.eu/border-focal-point-network/good-practices/healthacross-initiative-howlower-austria-promoted-cross-border-cooperation-health

4.2.7 Životní prostředí

Změna klimatu a řízení rizik

V posledních dvou desetiletích zažilo česko-rakouské programové území různé extrémní povětrnostní jevy, například katastrofální povodně. Riziko povodní a dalších přírodních katastrof a jejich dopady v příhraničních oblastech jsou umocněny některými vlastnostmi zdejší krajiny.

Na zemědělství a lesnictví v přeshraničním regionu působí negativně takové jevy, jako je půdní eroze či přemísťování biologických druhů v důsledku změn klimatu (teploty a srážek). Dále se objevují i extrémní jevy, jako jsou přivalové deště a krupobití. Zemědělství a lesnictví se musí potýkat také s invazními druhy flóry a fauny, jako je kůrovec a další. V této souvislosti zůstává adaptace na změnu klimatu pro společné území velkou výzvou, a to od zajištění přijatelného mikroklimatu ve městech až po adaptaci v lesnictví, zemědělství a ekosystémech, jakož i v dalších klíčových odvětvích pro společný region, jako je cestovní ruch.

Lze očekávat, že změna klimatu v budoucnu zvýší výskyt extrémních jevů v programovém území, jako je častější výskyt veder, snížení objemu letních srážek, vyšší teplota vody, častější výskyt lesních požárů a snižování hospodářské hodnoty lesů. To by vedlo ke zvyšování rizik pro infrastrukturu a ekonomické činnosti člověka, k dopadům na výrobu energie, stejně jako k negativnímu ovlivnění zemědělství, ale i ke zdravotním problémům obyvatelstva regionu, zhoršení zásobování energiemi a vodou apod.

Pokud jde o povědomí veřejnosti o změně klimatu, podle průzkumu Eurobarometr 513 z roku 2021 se značná část respondentů v obou zemích domnívá, že řešení změny klimatu a environmentálních otázek by mělo být prioritou pro zlepšení veřejného zdraví (80 % v AT; 86 % v ČR; průměr EU 87 %), a většina z nich považuje změnu klimatu za velmi závažný problém. Respondenti v Rakousku častěji konzumují biopotraviny (48 % oproti průměru EU 32 %), zatímco čeští respondenti se zejména snaží snížit spotřebu jednorázových předmětů (71 % oproti průměru EU 59 %) a lépe zateplovat své domy s cílem snížení spotřeby energie (29 % oproti průměru EU 18 %).

K účinnému řešení těchto výzev v oblasti změny klimatu je zapotřebí výměna přeshraničního know-how a sdílení dat. Vzhledem k tomu, že změna klimatu má často dopady na místní úrovni (města a obce jsou stále více vystaveny rizikům spojeným se změnou klimatu), musí obce rozvíjet udržitelné struktury a řešení tím, že se již dnes připraví na budoucí dopady těchto změn. Stávající přeshraniční spolupráce je důležitá pro účinné řešení společných problémů vyplývajících ze změny klimatu, např. v oblasti hodnocení a řízení rizik, ochrany před povodněmi atd.

Připravenost na rizika a řízení rizik

V oblasti řízení rizik a zejména přeshraničně zajišťované požární ochrany a záchranných služeb stále existuje mnoho překážek pro společná či sdílená řešení. Rozdílné právní předpisy a správní postupy mezi Rakouskem a Českou republikou, jakož i odpovědnost rozdělená mezi různé úrovně veřejné správy v obou zemích, vedou ke snížení účinnosti a flexibility v případě mimořádných událostí s přeshraničním rozsahem.

Oběhové hospodářství

Oběhové hospodářství je rovněž tématem, které vyžaduje další výzkum v oblasti programu. Ačkoli nejsou k dispozici dostatečné aktuální údaje o oběhovém hospodářství na úrovni NUTS 3, míra recyklace komunálního odpadu v České republice je výrazně nižší než v Rakousku a existuje zde prostor pro sdílení dobrých praxí a pro společné či koordinované přístupy.

Vodní zdroje

Ve společném příhraničí se nachází několik povodí, z nichž každé představuje samostatné funkční území. Krajem Vysočina prochází nejvýznamnější kontinentální rozvodí mezi Labem a Dunajem, a nalezneme zde tedy dvě hlavní povodí (Labe a Dunaje). Jihočeský kraj je téměř celý odvodňován Vltavou do Severního moře, stejně jako severozápadní část Kraje Vysočina. Jihovýchodní část okresu Jindřichův Hradec, většina území Kraje Vysočina a prakticky celý Jihomoravský kraj je odvodňován na jih, na rakouskou stranu hranice, a nakonec Dunajem až do Černého moře.

Naopak rakouská část programového území odtéká na sever jen ve velmi omezené míře, konkrétně v severovýchodní části Waldviertelu a v severní části Mühlviertelu. Většina rakouského území odtéká na jih. To ovlivňuje tekoucí vody a vodní režim v příhraniční oblasti a je důležité pro analýzu rizik znečištění vody a povodní.

V Rakousku pochází téměř 100 % pitné vody z podzemních a pramenitých zdrojů, a proto je kvalita podzemních vod a jejich ochrana nesmírně důležitá. Zatímco znečištění podzemních vod dusičnany v rakouských příhraničních regionech zůstalo v posledních pěti letech v podstatě nezměněno nebo se mírně zlepšilo, v některých dalších částech programového území, jako je Linz-Wels a Vídeň, je nezbytné další zlepšení (Umweltbundesamt, 2020). Pokud jde o povrchové vody, je celková situace v rakouském programovém území velmi dobrá, deficity byly zjištěny zejména v severovýchodní části (BMNT/Spolkové ministerstvo pro udržitelný rozvoj a cestovní ruch 2019).

V české části programového území se kvalita a rozsah čištění a tím i kvalita povrchových vod zlepšila v posledních letech zejména v Kraji Vysočina. Avšak i přes výrazné zvýšení podílu čištěných odpadních vod (z 83 % v roce 2009 na současných 91 %) zůstává Vysočina krajem s nejmenším podílem čištěných vod v ČR (celostátní průměr činí 97,5 %). Pod průměrem zůstává i kraj Jihočeský, kde navíc v posledních deseti letech prakticky nedošlo ke zvýšení podílu čištění vod. S ohledem na směr odvodnění převážné části kraje nejde z hlediska česko-rakouského pohraničí o tak závažný problém. Naopak kraj Jihomoravský, jenž je téměř celý odvodňován směrem do Rakouska, vykazuje excelentní výsledky a jeho 99% podíl vyčištěných odpadních vod patří k nejvyšším v ČR.

V souladu s evropskou rámcovou směrnicí o vodě (RSV) a jejím hlavním cílem – dosáhnout do roku 2027 dobrého stavu útvarů podzemních a povrchových vod, může program spolupráce na přeshraniční úrovni pomoci urychlit plnění povinností vyplývajících z této směrnice. Integrovaný přístup k ochraně vod a ke správnému hospodaření s vodou ve funkčních oblastech by pomohl přeshraničnímu regionu chránit jeho vodní zdroje.

Přírodní oblasti a biologická rozmanitost

V přeshraničním regionu se nachází velké množství chráněných území, včetně pěti národních parků, osmi velkých chráněných krajinných oblastí, devíti přírodních parků, lokalit Natura 2000 (250 v AT, 407 v CZ) a několika biosférických parků. Waldviertelské rybníky jsou mezinárodně významným mokřadem (ramsarskou lokalitou) přímo na hranici a další ramsarské lokality se nacházejí v přeshraničním území. Kromě těchto jasně vymezených oblastí slouží jako funkční plocha celý tzv. „Zelený pás“.

Některé oblasti v příhraničních regionech Rakouska a České republiky jsou hodnoceny jako oblasti s nízkou úrovní zelené infrastruktury, se střední schopností poskytovat ekosystémové služby a nízkou schopností poskytovat stanoviště a propojení pro velké savce. Přestože se objevují příklady opětovného vysazení lokálně vymizelých či ohrožených druhů živočichů a rostlin, je třeba zajistit lepší stav ochrany přírody, zejména chráněných území NATURA 2000, a biologické rozmanitosti v přeshraničním regionu. Problémem zůstává vysoká fragmentace krajiny na obou stranách hranice.

V obou zemích existují rozdíly v přístupu a strategiích přizpůsobení se změně klimatu, ochrany životního prostředí a biologické rozmanitosti na různých úrovních: některé jsou v kompetenci regionů, jiné na národní úrovni. Žádná z nich neplatí přeshraničně, ačkoli existují pokyny EU, které se vztahují na každý členský stát (např. Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030, Evropská zelená dohoda, Pařížská dohoda) a je třeba je zohlednit v přeshraničním kontextu.

Rozdíly ve struktuře veřejné správy a kompetencích ztěžují koordinaci cílů ochrany přírody a vytváření společných organizačních a realizačních nástrojů. Z těchto důvodů je také obtížnější zavádění výsledků výzkumu v této oblasti do praxe.

Velkým problémem ochrany přírody v přeshraničním kontextu je i šíření invazních druhů. Změna klimatu vede ke změnám ve flóře a fauně, které představují stále větší riziko. Některé teplomilné druhy mohou mít ze změny klimatu prospěch a v programové oblasti se jim může dařit. Pro jiné druhy však představuje nárůst extrémních povětrnostních jevů spojených se změnou klimatu (např. dlouhá období sucha a přívalem deště) spíše riziko.

Komplexní správa chráněných území přispívá k ochraně a návratu ohrožených druhů živočichů a rostlin. Chráněné oblasti a jejich biotopy jsou důležitým zdrojem zachování biologické rozmanitosti společného území, a proto by měla být podporována přeshraniční spolupráce v této oblasti. Zároveň je však třeba klást odpovídající důraz na spolupráci i v ochraně druhů a biotopů mimo chráněná území a tuto spolupráci podporovat.

Zkušenosti z programového období 2014-2020 ukazují, že přeshraniční přístup má pozitivní strukturální dopad díky podpoře dlouhodobých partnerství (např. národních parků), jejichž prostřednictvím se realizují koordinovaná opatření. Jejich výsledky se rovněž promítají do národních a institucionálních strategií. Jsou vypracovány koordinované přístupy a prováděna opatření na ochranu ekosystémů. Součástí projektů tohoto typu jsou i osvětová opatření.

Důležitým úkolem, na němž může program, typicky též prostřednictvím FMP, participovat, je také zvýšení povědomí veřejnosti o biologické rozmanitosti ve společném území. Podle průzkumu Eurobarometr 481 z roku 2018 „Postoje občanů EU k biologické rozmanitosti“ pouze polovina respondentů v Rakousku „plně souhlasí“ s tím, že biologická rozmanitost a zdravá příroda jsou důležité pro dlouhodobý hospodářský rozvoj (nejnižší hodnota v EU), zatímco 11 % spíše nesouhlasí nebo rozhodně nesouhlasí. V České republice jsou výsledky o něco lepší (55 % plně souhlasí), ale jsou nižší než v některých jiných členských státech EU.

4.2.8 Cestovní ruch

Programové území je velmi bohaté na kulturní a historické dědictví a turistické atraktivity. Obě země sdílejí společné historické a kulturní dědictví jako dřívější součást jednoho státního celku. Programová oblast zahrnuje celkem téměř 30 000 chráněných historických památek, 51 kulturních památek a 12 památek UNESCO, které každoročně lákají velké množství domácích i zahraničních návštěvníků.

Kromě Vídně, která je nejvýznamnější turistickou destinací rakouské části programového území, nabízí také Dolní Rakousko a Horní Rakousko rozmanité atraktivity, které mohou podpořit různé druhy cestovního ruchu a podpořit rozvoj přeshraničního turismu. Mostviertel¹⁵ (zahrnující regiony NUTS 3 Mostviertel-Eisenwurzen a Sankt Pölten) nabízí například možnosti venkovské a horské turistiky včetně výletů, horských dobrodružství a rodinné dovolené v alpské krajině. Nacházejí se zde také muzea a

¹⁵ <https://www.lower-austria.info/> ; <https://www.stpoelntourismus.at/>

tematické stezky podél Mostviertelské železné cesty, stejně jako jedna z nejstarších vinařských oblastí v Evropě (údolí Traisen). Weinviertel (zahrnující regiony NUTS 3 Weinviertel a Wiener Umland/Nordteil) je významnou destinací pro milovníky vína díky svým vinicím, cestám po vinných sklepech, tradičním vinařským a kulturním festivalům (např. akce Jazz and Wein¹⁶ v Poysdorfu, nedaleko hranic atd.). Ve Weinviertelu vyrábí 14 000 vinařů třetinu veškerého rakouského vína. Má také rozsáhlý systém cyklistických tras (1 600 km), které vedou malebnými vinicemi a cestami lemovanými sklepy k pevnostem, hradům a muzeím. Waldviertel je také významnou turistickou destinací s národním parkem Thayatal, který se nachází podél hranice s Českou republikou, či přírodním parkem Blockheide nebo rašeliništěm Heidenreichsteiner Moor. Má také nejrozsáhlejší síť cyklotras v Rakousku (celkem 90, s celkovou délkou přes 2 000 km) a jsou zde mnohé destinace vhodné i pro pěší turistiku. V této oblasti se konají také některé festivaly, které jsou pořádány na hranicích, jako například Schrammel.Klang.Festival či Theaterfestival HIN & WEG¹⁷ v Litschau.

V Dolním Rakousku se nachází také četné kláštery, jako Klosterneuburg, Melk, Duernstein, Seitenstetten, Göttweig, Zwettl, a také hrady a zámky, jako Schallaburg, Schloss Hof, Artstetten, Eckartsau, Grafenegg, konají se zde různé kulturní akce (např. Festspielhaus St. Pölten a letní divadla¹⁸).

Horní Rakousko nabízí také různé druhy cestovního ruchu, např. kulturní a městskou turistiku, wellness a konferenční turistiku, zimní sportovní dovolenou, letní dovolenou u místních jezer a turistiku v horách, parcích a rekreačních oblastech. Kromě toho je Mühlviertel spolu s Jihočeským krajem součástí trojzemí Mühlviertel-Dolní Bavorsko-Jihočeský kraj, které je tradičně významnou destinací pro milovníky piva (BierWeltRegion). Pivo se v Mühlviertelu vaří již více než 500 let. Muzeum barvířství¹⁹ v Gutau, stejně jako Muzeum koněspřežky a související aktivity v Mühlviertelu jsou rovněž významnými turistickými atraktivitami. Z elementů kulturní turistiky je vhodné zmínit divadlo Landestheater Linz a také Ars Electronica, největší světový festival digitálního umění, který se každoročně koná před lineckým koncertním sálem Brucknerhaus²⁰.

Stejně tak všechny tři české regiony programového území nabízejí nepřehledné množství atraktivit. Severní část Jihomoravského kraje nabízí krajinu s výskytem jeskynních systémů a nejhlubší propasti v České republice, skalnatou krajinou a řadou chráněných území. Jih kraje tvoří z velké části zemědělsky využívaná půda, vinice a rozsáhlé vodní plochy. Kromě toho se zde nachází biosférická rezervace Pálava. Přehrada Nové Mlýny je pak vyhledávaným zázemím pro vodní sporty. Na seznam světového dědictví UNESCO byla z jihomoravských památek zapsána brněnská vila Tugendhat, stejně jako kulturní krajina Lednicko-valtického areálu. Turisticky atraktivní krajinu nabízí také Národní park Podyjí (Thaya na rakouské straně). Region je protkán cyklotrasami, včetně nadregionálních, jako je například EuroVelo 9 (součást evropské sítě dálkových cyklotras zahrnující Rakousko a další země), Jižní stezka Via Czechia nebo cyklotrasa s krásnými scenériemi na Pálavě, ale i Jantarová stezka a cyklotrasa Brno-Vídeň.

Rovněž Jihočeský kraj je bohatý na historické, kulturní a přírodní dědictví. Různorodá krajina jižních Čech zahrnuje malebná horstva a údolí střídající se s lesy, loukami a pastvinami. Nachází se zde Národní park Šumava jako nejvýznamnější prvek přírodního dědictví a cíl zimní i letní turistiky. Jihočeské pánve, rozkládající se na ploše zhruba 2 tis. km² zejména v jihovýchodní části kraje a zasahující až přes hranici na území Rakouska, nabízejí řadu atraktivit spojených také s výskytem největších českých rybníků a tradičním rybníkářstvím. Oblast nabízí, i díky rovinatému charakteru, jedinečné zážitky pro milovníky

¹⁶ <https://www.jazzandwine.at/>

¹⁷ <http://www.schrammelklang.at/> ; <https://www.waldviertel.at/kultur-hin-weg>

¹⁸ <http://www.apartment-center.at/fakten/Niederoesterreich.html>

¹⁹ <http://www.gutau.at/tourismus-freizeit/faerbermuseum.html>

²⁰ <http://www.apartment-center.at/fakten/Oberoesterreich.html>

rekreace, nenáročná pěší turistika a cyklistika, a je tak vhodná pro rodiny s dětmi. Památkově chráněná jsou historická centra měst České Budějovice, Český Krumlov (UNESCO), Jindřichův Hradec, Třeboň, Slavonice, Prachatice, Tábor. Kromě toho je zde řada dalších historických objektů představujících významné cíle cestovního ruchu, včetně přeshraničního, jako jsou hrady a zámky (Zvíkov, Orlický, Hluboká nad Vltavou, Blatná, Červená Lhota ad.). Významná je také vesnická architektura, označovaná jako „selské baroko“. Tu můžeme vidět například v Holašovicích (UNESCO).

Kraj Vysočina nabízí rovněž různorodé atraktivity a je významným cílem cestovního ruchu, včetně přeshraničního. Nachází se zde tři památky zapsané na seznamu světového dědictví UNESCO, což je více než v kterémkoli jiném českém regionu. Jsou to poutní kostel svatého Jana Nepomuckého u Žďáru nad Sázavou, město Telč s renesanční a barokní architekturou a židovská čtvrť a bazilika svatého Prokopa ve městě Třebíč. Vysočina nabízí hornatou krajinu se Žďárskými vrchy a dalšími horskými celky, vhodnou pro pěší turistiku a cykloturistiku. Centrem sportovní turistiky jak letní, tak zejména zimní, je Nové Město na Moravě (horská kola, běžky).

Dopad pandemie Covid-19 do odvětví cestovního ruchu

Cestovní ruch je důležitou hnací silou rozvoje příhraničních regionů. Zvláštní význam má zejména v ekonomice periferních území poblíž hranice. Pokud se podíváme na počet hromadných ubytovacích zařízení a lůžek v programovém území před pandemií COVID-19 zjistíme, že jejich počet od roku 2000 do roku 2018 prudce vzrostl ve všech regionech programového území. Největší růst na rakouské straně zaznamenala Vídeň. Počet ubytovacích kapacit se zvyšoval i ve všech třech českých regionech. Nejvíce v Jihomoravském kraji (mezi lety 2009 a 2020 vzrostl počet lůžek o 41 %), ale i na Vysočině (23 %). Relativně nejmenší růst pak zaznamenal za sledované období kraj Jihočeský, ovšem v tomto případě je to zásadně ovlivněno vysokou nabídkou již v roce 2009, kdy byl krajem s vůbec největším počtem poskytovatelů ubytovacích služeb i lůžek (tuto pozici si udržel až do současnosti).

Tento rychlý růst cestovního ruchu a rekreace však výrazně ovlivnila pandemie COVID 19. Počet příjezdů turistů do Rakouska během ní klesl o cca 46 % na přibližně 25 milionů a počet přenocování o 36 % na přibližně 97,9 milionů. Úroveň příjezdů odpovídala úrovni před přelomem tisíciletí, úroveň přenocování úrovni z počátku 70. let (*zdroj: Spolkové ministerstvo zemědělství, regionů a cestovního ruchu 2021*). Vídeň zaznamenala nejvýraznější pokles obsazenosti lůžek v rakouských příhraničních regionech i v celé zemi. Dalšími postiženými oblastmi byly Linec a St. Pölten. V zimní sezóně 2019/20 (listopad 2019 až duben 2020) klesla obsazenost ve Vídni oproti předchozí sezóně o 16,8 % a v letní sezóně o 51,9 % (z 64,1 % na 12,2 %). Kromě Vídně zaznamenaly nejnižší hodnoty obsazenosti minimálně od roku 2003 také Dolní Rakousko a Horní Rakousko (*Statistik Austria 2021, WKO 2021b*).

Krise se dotkla i zaměstnanosti přímo i nepřímo navázané na cestovní ruch. V roce 2019 v Rakousku pracovalo v těchto oborech přibližně 313 700 zaměstnanců (FTE), což představuje +2,6 % oproti roku 2018, přičemž odvětví cestovního ruchu se na celkové zaměstnanosti podílelo přibližně 7,9 %. V roce 2020 se však počet odhadovaných pracovních míst na plný úvazek oproti předchozímu roku snížil o 30,9 %, což představuje 216 800 osob samostatně výdělečně činných a zaměstnaných v oborech přímo i nepřímo spojených s cestovním ruchem (5,6 % celkové zaměstnanosti v Rakousku) (*Spolkové ministerstvo zemědělství, regionů a cestovního ruchu 2021*). Vídeň byla nejvíce postiženým regionem v rakouské části programového území i v celé zemi (*WKO 2021b*).

Z údajů agentury Czechtourism vyplývá, že pandemie se projevila masivně v cestovním ruchu všech tří českých krajů. V Kraji Vysočina klesl meziročně (2020/2019) počet příjezdů o 52 % s tím, že výrazně více se propadl příjezdový cestovní ruch (bezmála o 65 %), tedy počet příchozích návštěvníků ze zahraničí. Zároveň se zkracovala délka pobytu turistů, což je druhý zásadní statistický údaj pro hodnocení vývoje cestovního ruchu. Ve stejném srovnání dopadl o poznání lépe kraj Jihomoravský, kde došlo mezi roky

2019 a 2020 ke snížení počtu příjezdů „pouze“ o 28 % s tím, že podíl domácího (26 %) a zahraničního (30 %) cestovního ruchu na tomto propadu byl obdobný. I zde docházelo ke zkracování délky pobytu turistů, která ve druhém čtvrtletí 2021 činila 3,21 dne. Propady zaznamenané v Jihočeském kraji pak byly velmi podobné s hlavním rozdílem, že příjezdový cestovní ruch se zde meziročně propadl výrazněji než v kraji Jihomoravském, konkrétně o cca 40 %. Z hlediska přeshraničního kontextu a přeshraničního cestovního ruchu jsou tyto propady o to významnější, že Rakousko je pro Vysočinu šestou nejvýznamnější zdrojovou zemí cestovního ruchu, pro kraj Jihočeský pátou, a pro kraj Jihomoravský je Rakousko dokonce čtvrtým největším zdrojem příchozích zahraničních turistů. (Czechtourism a <https://tourdata.cz>)

Vedle výše popsaného významného negativního dopadu by pandemie mohla také otevřít nové příležitosti pro místní a regionální cestovní ruch a nabídku volnočasových aktivit v přeshraničním regionu. Mohla by se stát spouštěčem změn v odvětví cestovního ruchu, směřujících k většímu využití jeho přeshraniční dimenze a odklonu od zaběhnutých způsobů a schémat. Jak bylo zmíněno během regionálních workshopů konaných v listopadu 2021, zvýšený počet turistů ve Waldviertelu a lokálně v Jihočeském kraji během pandemie může sloužit jako příklad odrážející nové příležitosti, které by mohly vzniknout díky spolupráci, zejména pro malé a venkovské oblasti nacházející se v blízkosti hranic, kde potenciál cestovního ruchu ještě není dostatečně využit. Významné rozvojové příležitosti skýtá aktuální situace i pro přírodní a řídce osídlené lokality, které jsou pro velkou část cílové skupiny turistů atraktivnější, než kdy dříve. Jednak je zde nižší koncentrace návštěvníků než například v centrech měst a na významných kulturních památkách a jednak se zde cestovní ruch realizuje v otevřených prostorech, často ve volné přírodě. Celkově zde tedy klesá jak subjektivní pocit ohrožení nakažou, tak ohrožení objektivní. Tyto lokality se také stávají v období pandemie cílovou destinací jednodenního cestovního ruchu, včetně přeshraničního, kdy zejména obyvatelé měst se snaží právě zde nacházet místo odpočinku s menší koncentrací lidí. Růst počtu návštěvníků zaznamenal během pandemie například Národní park Podyjí.

Rychlé a efektivní vytvoření udržitelných turistických lokalit, posílení stávajících lokalit a podpora diverzifikace založené na bohatém kulturním a přírodním dědictví regionů, by pomohly podpořit ekonomické oživení odvětví cestovního ruchu, vč. pohostinství. Přizpůsobení se novým formám řízení a propagace cestovního ruchu je nezbytné pro oživení odvětví a vytváření pracovních míst. Přeshraniční spolupráce by měla být jedním z klíčových nástrojů pro lepší propagaci celé přeshraniční oblasti a zlepšení místních služeb pro cestovní ruch. Nabízí se také více využít potenciál zavádění společných strategií pro zvýšení počtu návštěvníků a přenocování v příhraničním regionu.

Kromě toho by k ekonomickému oživení odvětví cestovního ruchu v regionu přispělo posílení stávajících turistických destinací a jejich vybavenosti, zlepšení a doplnění turistické infrastruktury a lepší využití té stávající (např. sítě přeshraničních cyklistických a turistických tras apod.) a také diverzifikace založená na bohatém kulturním a přírodním dědictví společného území.

4.3 Popis cílových skupin FMP

4.3.1 Hlavní cílové skupiny realizace FMP 2014-2020

Programový dokument Programu spolupráce Rakousko – Česká republika 2014–2020 popisuje hlavní cílové skupiny investiční priority, jejímž prostřednictvím je realizován FMP (*Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy: podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a institucemi*) poměrně stručně, resp. obecně jako:

- stálí obyvatelé (místní komunity),
- turisté,
- podniky,
- neziskový sektor,
- veřejný sektor.

Cílové skupiny pro Fond malých projektů jsou pak rozvedeny v dokumentaci FMP a zapojení cílových skupin představuje i výstupy projektu FMP (viz tab. 6 níže).

Nastavení cílových skupin a jejich zapojení do realizace FMP bylo předmětem evaluace FMP z roku 2019. V kap. 2.4 („Udržitelnost a dlouhodobý efekt malých projektů“) k cílovým skupinám a jejich zapojení a prospěchu z realizace FMP evaluace konstatuje, že Fond malých projektů má dlouhodobý přínos zejména pro samosprávné instituce a jimi zřizované organizace, dále pro zájmové spolky a svazky či pro školská a vzdělávací zařízení. Zejména z těchto skupin pocházejí žadatelé FMP, kteří nejvíce využívají výhod přeshraniční spolupráce a možnosti jejího financování z prostředků EFRR. Zmiňuje i širokou veřejnost jako specifickou cílovou skupinu, pro níž má Fond největší přínos v možnosti zapojení do kulturních, sportovních a dalších akcí podpořených v rámci FMP a pořádaných různými typy žadatelů. Zároveň evaluace hodnotí plnění ukazatelů (za období 2017-2018, za které byla evaluace prováděna), vč. cílových skupin majících prospěch z realizace FMP. Pro jednotlivé cílové skupiny sleduje míru jejich zapojení/prospěchu a srovnává ji s plánovanými hodnotami. (Evaluace FMP, 2019)

Aktuální plnění výstupů po 11 kolech příjmu žádostí do FMP ukazuje tabulka č. 6. U většiny typů organizací se daří v období 2014-2020 plnit plánované hodnoty počtu zapojených subjektů. Výjimku zatím představují municipality, u nichž však konečné naplnění předpokládaných hodnot lze předpokládat, a dále školská a vzdělávací zařízení. V jejich případě se naopak ukazuje, že předpoklad míry jejich zapojení byl příliš ambiciózní a k jeho naplnění s největší pravděpodobností nedojde.

Tabulka 6: Cílové skupiny FMP 2014-2020

CÍLOVÉ SKUPINY	plán	skutečnost	plnění v %
obce, města, jimi zřizované organizace, mikroregiony, Místní akční skupiny a svazky obcí	150	129	86
kraje, země, okresy a jimi zřizované organizace	40	43	108
zájmové spolky a svazky, komory, NNO	200	308	154
školská a vzdělávací zařízení	100	61	61
široká veřejnost	300 000	419 140	140
organizace zřizované státem s regionální působností	20	24	120
celkem (bez široké veřejnosti)	510	565	113

Zdroj: Data správců FMP (30. 6. 2021).

4.3.2 Cílové skupiny předpokládané pro FMP 2021–2027

Nastavení cílových skupin realizace FMP by mělo vycházet z jejich nastavení v Programu spolupráce Rakousko-Česko 2021-2027. S ohledem na průřezové pojetí realizace FMP, zejména v prioritě 4, resp. specifickém cíli *Akce people-to-people za účelem zvýšení důvěry*, jsou pro FMP předpokládány tyto hlavní cílové skupiny:

Zejména (typicky) pro typové aktivity související s **posilováním vědy a výzkumu** a přenosem jejich výstupů do praxe:

- soukromé a veřejné výzkumné instituce, univerzity a univerzity aplikovaných studií a věd, vysoké školy a vyšší odborné školy
- soukromé (zejména malé a střední podniky) i veřejné subjekty, které těží z malých projektů v oblasti výzkumu a inovací.

Zejména (typicky) pro typové aktivity související s **opatřeními v oblasti klimatu**:

- místní, regionální a národní veřejné orgány a organizace zřízené a spravované veřejnými orgány odpovědnými za otázky životního prostředí,
- poskytovatelé infrastruktury a (veřejných) služeb,
- zájmové skupiny, včetně nevládních organizací (např. mezinárodní organizace, ekologické organizace, dobrovolná sdružení, školy atd.),
- veřejné a soukromé výzkumné a vývojové instituce, univerzity s výzkumnými zařízeními a
- relevantní aktéři v zemědělství a lesnictví (zde nutné vymezení k EZFRV),

široká veřejnost, která profituje z výstupů přeshraničních malých projektů v oblasti změny klimatu.

Zejména (typicky) pro typové aktivity související s **ochranou přírody a biologické rozmanitosti**:

- místní, regionální a národní veřejné orgány a organizace zřízené a spravované veřejnými orgány odpovědnými za vodní hospodářství a prevenci povodňových rizik, otázky životního prostředí, za biodiverzitu a ochranu přírody a další otázky životního prostředí, správu národních parků, infrastrukturu a (veřejné) služby,
- zájmové skupiny včetně nevládních organizací (např. mezinárodní organizace, ekologické organizace, dobrovolná sdružení atd.),
- veřejné a soukromé výzkumné a vývojové instituce, univerzity s výzkumnými zařízeními, vzdělávací/školicí střediska a školy,
- široká veřejnost, která profituje z výstupů přeshraničních malých projektů v oblasti ochrany přírody a biologické rozmanitosti.

Zejména (typicky) pro typové aktivity související s **se vzděláváním a odbornou přípravou**:

- místní, regionální a národní veřejné orgány a organizace zřízené a spravované veřejnými orgány odpovědnými za základní, střední a odborné školy,
- zájmové skupiny včetně nevládních organizací (např. mezinárodní organizace, dobrovolná sdružení atd.),
- veřejné a soukromé výzkumné a vývojové instituce, instituce terciárního vzdělávání, vzdělávací/školicí střediska a školy,
- široká veřejnost, která profituje z výstupů přeshraničních malých projektů v oblasti vzdělávání a odborné přípravy.

Zejména (typicky) pro typové aktivity související s **kulturou a cestovním ruchem**:

- místní, regionální a celostátní veřejné orgány a organizace zřízené a spravované veřejnými orgány odpovědnými za turistické a kulturní otázky,

- odvětvové agentury a organizace, jako jsou regionální rozvojové agentury, operátoři cestovního ruchu, turistické informační centra a podobné organizace
- instituce výzkumu a vývoje působící v oblasti kultury a cestovního ruchu,
- instituce podporující podnikání institucí terciárního sektoru (např. obchodní komory
- vzdělávací a školicí střediska a školy,
- nevládní organizace,
- široká veřejnost, která profituje z výstupů přeshraničních malých projektů v oblasti kultury a cestovního ruchu.

Zejména (typicky) pro typové aktivity související **se spoluprací institucí:**

- místní, regionální a národní veřejné orgány/instituce,
- zprostředkovatelské organizace,
- ESÚS,
- nevládní organizace,
- široká veřejnost, která profituje z výstupů přeshraničních malých projektů v oblasti právní a institucionální spolupráce.

Další organizace a subjekty představující cílovou skupinu spolupráce mezi lidmi za účelem zvýšení důvěry napříč tématy a obsahy konkrétních akcí tohoto typu, které mohou přispět ke společnému porozumění a posilování společné identity v příhraniční oblasti:

- jednotliví občané/komunity přeshraničního regionu,
- návštěvníci,
- místní veřejné orgány/instituce,
- veřejnoprávní subjekty,
- zprostředkovatelské organizace,
- ESÚS.

5 SWOT analýza a shrnutí místních potřeb

5.1 SWOT analýza

SWOT analýza představuje shrnutí vnitřních charakteristik regionu (silných a slabých stránek), stejně jako vnějších vlivů (příležitosti a hrozby).

Tabulka 7: SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky	Příležitosti	Hrozby
Společná historie, kultura a přírodní dědictví, které tvoří základ pro spolupráci	Jazyková bariéra a přetrvávající nízká úroveň vzájemné důvěry a porozumění přes hranici	Zvýšený zájem o poznávání a spolupráci s lidmi na druhé straně hranice	Dopady COVID-19, které mohou omezovat mezilidské aktivity
Odvětví přeshraničního významu (např. cestovní ruch, kultura, životní prostředí, rozvoj dovedností), v nichž lze rozvíjet malé projekty	Heterogenní struktura typů regionů v oblasti (městské aglomerace vs. venkovské oblasti)	Zvýšení počtu kulturních akcí v regionu, existence potenciálu v této oblasti	Změna klimatu a extrémní povětrnostní jevy (povodně, sucha, tornáda atd.)
Dynamické ekonomické prostředí přeshraničního regionu	Výrazné rozdíly ve výzkumu a vývoji mezi regiony v obou zemích	Rostoucí počet turistů v přeshraničním regionu	Invazní druhy ovlivňující přírodu a lesy v přeshraničním regionu
Významné městské aglomerace (např. Linz-Wels, Vídeň, Brno)	Nedostatečná vazba mezi výsledky výzkumu, vývoje a inovací a jejich praktickou aplikací	Rostoucí poptávka po udržitelnějších formách mobility (např. cyklistika)	Demografické změny v regionu, zejména stárnutí populace
Obecně vysoká úroveň vzdělanosti v programovém území	Nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce (stejně tak mezi výstupy vzdělávacího systému a skutečnými potřebami trhu práce)	Zvýšené povědomí o ochraně životního prostředí a změně klimatu, které může být podnětem k přeshraničním opatřením	Růst znečištění složek životního prostředí a přenášení negativních vlivů přes hranici (půda, vzduch, voda atd.)
Denní dojíždění pracovníků přes hranice a existence přeshraničního trhu práce	Periferní a venkovské oblasti mají malý prospěch z atraktivních destinací nacházejících se v přeshraničním regionu	Poptávka po místním udržitelném cestovním ruchu	Nadměrný (koncentrovaný) cestovní ruch v některých částech společného regionu
Vysoká úroveň přístupu k internetu a vysoký počet denních uživatelů	Atraktivní destinace na obou stranách hranice, které nejsou dostatečně propojeny	Rostoucí poptávka po přeshraničních zdravotních službách	Zvyšující se dopravní zatížení v přeshraničním regionu
Velký počet chráněných oblastí a cenných přírodních lokalit	Rozdíly v rozvoji služeb cestovního ruchu, infrastruktury, inovací v různých částech programového území	Zvyšování přeshraniční výměny osob a podniků	Rostoucí regionální rozdíly mezi městskými a venkovskými oblastmi

Silné stránky	Slabé stránky	Příležitosti	Hrozby
Existence bilaterálních partnerství a spolupráce na lokální úrovni	Přetrvávající administrativně správní bariéry omezující společná řešení institucí v mnoha oblastech	Rostoucí potřeba přeshraniční spolupráce mezi podniky a výzkumnými ústavami	Rozdíly mezi vnitrostátními zdravotnickými systémy bránící přeshraniční spolupráci v této oblasti
	Nízká úroveň koordinace a společných (strategických) přístupů a řešení v oblasti cestovního ruchu a životního prostředí, ale i dalších oblastech	Zvýšená potřeba spolupráce mezi podniky a vzdělávacím systémem	Rozdíly v dopravních systémech (např. legislativa), které brání přeshraniční mobilitě
		Vytvoření přeshraničních dopravních propojení (např. autobusových a železničních linek atd.)	
		Větší využívání principů oběhového hospodářství	
		Celkový růst počtu obyvatel v příhraniční oblasti a převažující migrační trendy	
		Trend směřující k bydlení na venkově (v příhraniční oblasti) v důsledku rostoucích možností home office i v důsledku růstu cen nemovitostí ve větších městech	

5.2 Nejdůležitější místní potřeby

Z prováděných analýz vyplývají nejvýznamnější místní potřeby, k jejichž řešení může Fond malých projektů představovat vhodný nástroj:

- **Kulturní a jazykové bariéry** patří mezi nejdůležitější nedostatky, které je třeba řešit s cílem podpory přeshraniční spolupráce mezi lidmi, organizacemi a podniky v programové oblasti. Jak ukazuje průzkum Eurobarometru o přeshraniční spolupráci v EU z roku 2015, největší překážkou spolupráce v příhraničním regionu AT-CZ je jazyk.

Kromě toho je tématem, které by mělo být v novém FMP řešeno, také kultura, a to i s ohledem na fakt, že podle výsledků hodnocení FMP v programovém období 2014–2020 byla právě oblast kultury preferovanou oblastí přeshraniční spolupráce ve společném přeshraničním regionu.

- **Spolupráce a výměny v oblasti vzdělávání** jsou nezbytné pro obohacení studijních programů, které se zaměřují na odborné i obecné dovednosti, včetně porozumění jazykové a kulturní odlišnosti. To může být přínosem pro rozvoj jazykových dovedností a zvýšení mezikulturního povědomí. Aktivity v oblasti výuky cizích jazyků mohou studentům také pomoci pochopit jinou mentalitu a kulturní prostředí a v konečném důsledku podpořit zaměstnanost.

- Nezbytné jsou i aktivity směřující k **rozvoji dovedností** v tematických oblastech společného zájmu, jako je cestovní ruch, ekologie či digitalizace. Rozvoj digitálních dovedností přispívá ke zlepšení konkurenceschopnosti a podpoře inovací v programové oblasti. Kromě toho by akce pro začínající podnikatele mohly vést k rozvoji přeshraniční spolupráce (např. mezi mládeží, organizacemi na podporu podnikání atd.), která může přinést nové nápady a rozvoj podnikání v přeshraničním regionu.
- **Cestovní ruch** je zásadní tematickou oblastí, kde lze posílit přeshraniční spolupráci na regionální a místní úrovni prostřednictvím projektů malého rozsahu. Toto téma bylo navrženo také v rámci evaluace FMP 2014–2020, a to včetně investic malého rozsahu. K diverzifikaci nabídky cestovního ruchu v přeshraničním regionu je kromě jiného třeba posílení inovativních způsobů propagace odvětví cestovního ruchu a přeshraniční koordinace marketingových opatření. Společné akce, výměna osvědčených postupů a testování nových myšlenek v tomto odvětví by pomohly oživit toto odvětví a vytvořit pracovní místa, zejména ve venkovských oblastech a v regionech, které jsou na cestovním ruchu velmi závislé.
- Je také třeba zlepšit znalosti a dovednosti cílových skupin v **některých otázkách** životního prostředí, případně realizovat pilotní akce zainteresovaných institucí (např. biologická rozmanitost, ochrana přírody, změna klimatu). Regiony by tak byly lépe připraveny na nadcházející výzvy spojené se změnou klimatu.
- Přeshraniční projekty mohou rovněž **podpořit sociální začlenění**, zejména ve venkovských oblastech. Například semináře zaměřené na budování kapacit mohou umožnit výměnu osvědčených postupů mezi různými skupinami, včetně mládeže nebo žen na obou stranách hranice.

Specifické aspekty související s FMP 2021–2027

V souvislosti s realizací FMP lze zdůraznit následující klíčové aspekty:

- Hodnocení programového období 2014–2020 ukázalo **vysoký zájem žadatelů**, partnerů a dalších zainteresovaných stran o pokračování přeshraniční spolupráce v oblasti malých projektů.
- FMP má silný potenciál mít pozitivní významný **dopad na místní úrovni**, protože jeho prostřednictvím je realizováno velké množství malých projektů. Především se jedná o důležitý a relativně jednoduchý nástroj institucionální spolupráce mezi lokálními subjekty (spolky/sdružení apod.), stejně jako místními komunitami.
- Zejména pro **menší žadatele** (malé obce, menší NNO apod.) může být podávání žádostí o velké projekty z programu spolupráce a jejich realizace z administrativního a finančního hlediska náročné. Mohou mít partnerské kontakty a zájem o spolupráci, ale mají pouze omezené lidské a finanční zdroje. To může vést k tomu, že potenciál institucionální spolupráce těchto aktérů zůstane nevyužit. Fondy malých projektů mohou v těchto případech usnadnit přístup ke spolupráci.
- Činnosti podporované v rámci FMP mohou a měly by doplňovat činnosti prováděné v rámci (velkého) programu Interreg Rakousko-Česko 2021-2027 tím, že **zajistí silnou synergii** s tímto programem a zahrnou i ty tematické oblasti a cílové skupiny, které jsou obtížně dosažitelné v rámci jiných priorit a specifických cílů programu.

- Zavedená dobrá praxe a zkušenosti získané žadateli na obou stranách hranice při realizaci malých projektů by měly podpořit úspěšnou implementaci FMP v novém programovém období.
- Je třeba dobře definovat další aspekty související s kritérii výběru opakujících se projektů, aniž by na druhé straně byly vyloučeny projekty, které lze realizovat v pravidelných intervalech (např. každoroční festivaly apod.).

6 Akční plán (strategická část)

6.1 Východiska stanovení strategie

Fond malých projektů (FMP) byl součástí programu Interreg V-A Rakousko – Česká republika již v programovém období 2014-2020, ale i obdobích předchozích. V novém programovém období 2021-2027, by měl FMP opět hrát v programu velmi důležitou úlohu.

Strategie FMP 2021+ je založena na participativním procesu. Základem přípravy strategie je analýza území, která se zaměřila jak na statistické údaje a další tvrdá data o regionu, tak na jeho místní specifika. Byly zkoumány všechny tematické oblasti území, mající vztah k programu přeshraniční spolupráce Interreg, konkrétně:

- vývoj populace a komunit na obou stranách hranice,
- hospodářský rozvoj,
- výzkum a inovace,
- infrastruktura (doprava, telekomunikace),
- sociokulturní rozvoj,
- vzdělávání a trh práce,
- životní prostředí a klima,
- cestovní ruch.

Kromě územní analýzy byl proveden dotazníkový průzkum mezi regionálními subjekty a v každém z pěti regionů programového území byl uspořádán seminář s klíčovými aktéry. Výsledky průzkumu a seminářů jsou rovněž zohledněny při stanovení cílů strategie a obsahu akčního plánu.

Výsledky analýzy je třeba vždy posuzovat v kontextu celého programu. Spolupráce v regionu je potřebná ve všech výše uvedených tematických oblastech, ale pozornost byla věnována především oblastem, v nichž FMP představuje pro region zvláštní přidanou hodnotu.

V průběhu výše uvedeného participativního procesu analýz a průzkumů byly identifikovány celkem tři tematické oblasti, v nichž může FMP hrát významnou roli a mít největší přidanou hodnotu pro rozvoj příhraničního území:

1. sociokulturní aktivity (vzájemné poznání a důvěra, spolupráce komunit a institucí) a vzdělávání,
2. životní prostředí a změna klimatu,
3. kultura a cestovní ruch.

Během procesu přípravy strategie a diskusí se zástupci regionů bylo navrženo, aby byly tyto tři tematické bloky realizovány jako Fond malých projektů prostřednictvím dvou priorit programu:

- jako FMP v Prioritě 3 - se zaměřením na cestovní ruch a kulturu,
- jako FMP Prioritě 4 - se zaměřením na přeshraniční spolupráci na místní úrovni v oblasti sociokulturních aktivit, vzdělávání, životního prostředí a klimatu.

6.2 Obecné tematické zaměření FMP – stanovení tematických oblastí

Cílem Fondu malých projektů je podpořit další rozvoj a prohloubení partnerské spolupráce za účelem posílení vzájemné důvěry a rozvoj přeshraniční spolupráce komunit a institucí v území programu Interreg Rakousko – Česko 2021-2027.

Cílem je zejména překonat mentální, kulturní, jazykové a další bariéry, a to zejména prostřednictvím:

1. Posílení kompetence k řešení přeshraničních problémů v souvislosti s důsledky změny klimatu a potřebou účinné ochrany přírody a životního prostředí ve společném území.
2. Překonání sociokulturních bariér na podporu přeshraniční spolupráce mezi lidmi, organizacemi a podniky v programové oblasti.
3. Budování mezikulturního povědomí a posilování vzájemné důvěry odbouráváním bariér (včetně jazykových).
4. Společné řešení problémů přeshraničního trhu práce.
5. Posílit kulturní a turistický potenciál, aby se příhraniční region jako celek stal pro návštěvníky viditelnějším a přitažlivějším.

Výše uvedených 5 cílů bude v rámci programu realizováno ve 2 prioritách.

Tabulka 8: Přiřazení cílů k tematickým skupinám a prioritám programu

Cíl	Tematická skupina	Priorita programu
1	Životní prostředí a změna klimatu	Priorita 4
2 - 4	Sociokulturní aktivity a vzdělávání	Priorita 4
5	Kultura a cestovní ruch	Priorita 3

6.3 Popis tematických oblastí

V souvislosti s výše uvedenými cíli se počítá s následujícími tematickými oblastmi:

6.3.1 Životní prostředí a změna klimatu

Zařazení oblasti životního prostředí a klimatu mezi tematické oblasti řešené Fondem malých projektů je opřeno o zjištění analytických a přípravných činností provedených v rámci přípravy Strategie FMP 2021+.

6.3.1.1 Východiska pro stanovení tematické oblasti a potenciál realizace malých projektů

Socioekonomická analýza konstatuje, že v posledních dvou desetiletích zažilo česko-rakouské programové území různé extrémní povětrnostní jevy, včetně například katastrofálních povodní, příválových dešťů či krupobití. Region jako celek a zejména některá jeho ohniska se musí potýkat s šířením invazních druhů flóry a fauny, jako je kůrovec a další, jež je také dáváno do souvislosti se změnou klimatu. Tyto procesy budou nadále zvyšovat výskyt extrémních jevů v programovém území, představujících riziko pro infrastrukturu, ekonomické činnosti, zásobování energiemi a vodou i zdraví jeho obyvatel. Přeshraniční spolupráce je proto důležitá pro účinné řešení společných problémů vyplývajících ze změny klimatu, např. v oblasti hodnocení a řízení rizik, ochrany před povodněmi atd. K účinnému řešení těchto výzev v oblasti změny klimatu je třeba přeshraničního know-how a sdílení dat.

V oblasti řízení rizik a zejména přeshraničně zajišťované ochrany stále existuje mnoho překážek pro společná či sdílená řešení. Rozdílné právní předpisy, stejně jako správní a organizační postupy, vedou ke snížení účinnosti a flexibility v případě mimořádných událostí s přeshraničním rozsahem.

Rovněž v oblasti oběhového hospodářství existuje prostor pro sdílení dobrých praxí a pro společné či koordinované přístupy. Ve společném příhraničí se nachází několik společných povodí. Problematika nakládání s vodami a jejich čištění má tak nanejvýš přeshraniční rozměr. Integrovaný přístup k ochraně vod a správnému hospodaření s vodou ve funkčních oblastech by pomohl přeshraničnímu regionu chránit jeho vodní zdroje.

Přeshraniční region má bohatou přírodní a kulturní krajinu a nachází se zde velké množství chráněných území, včetně národních parků. V obou zemích však přetrvávají rozdíly v přístupu a strategiích ochrany životního prostředí a biologické rozmanitosti na různých úrovních, které ztěžují koordinaci cílů ochrany přírody a vytváření společných organizačních a realizačních nástrojů. Koordinovaná správa chráněných území přispívá k ochraně a návratu ohrožených druhů živočichů a rostlin. Chráněné oblasti a jejich biotopy jsou důležitým zdrojem zachování biologické rozmanitosti společného území a měla by tak být podporována přeshraniční spolupráce v této oblasti (zároveň je však třeba podporovat spolupráci i v ochraně druhů a biotopů mimo chráněná území). Podpora dlouhodobých partnerství (např. národních parků), jejichž prostřednictvím jsou vypracovány koordinované přístupy a prováděna opatření na ochranu ekosystémů, mají prokazatelný pozitivní dopad. Součástí projektů tohoto typu jsou i osvětová opatření. A právě zvyšování povědomí veřejnosti o biologické rozmanitosti ve společném území je jedním z důležitých úkolů FMP.

Provedená **SWOT** analýza pak mezi silnými stránkami přeshraničního území zdůrazňuje přítomnost velkého počtu chráněných oblastí a cenných přírodních lokalit. Zároveň však k tématu uvádí i problémy, jako je šíření invazních druhů ovlivňujících přírodu a lesy v přeshraničním regionu. Vedle toho popisuje mnohé pozitivní vnější vlivy jako je např. obecně rostoucí povědomí o ochraně životního prostředí a změně klimatu u veřejnosti, stejně jako o principech oběhového hospodářství, které mohou být podnětem k přeshraničním opatřením. Naopak vnější riziko představuje sama změna klimatu a extrémní povětrnostní jevy v regionu, stejně jako přetrvávající administrativně správní bariéry a nízká

úroveň koordinace a společných přístupů, omezující společná řešení institucí v mnoha oblastech životního prostředí.

Rovněž identifikace hlavních místních potřeb zmiňuje nezbytnost zlepšení znalostí a dovedností cílových skupin v některých otázkách životního prostředí, případně realizaci pilotních akcí zainteresovaných institucí (biologická rozmanitost, ochrana přírody, změna klimatu). Regiony by tak byly lépe připraveny na nadcházející výzvy spojené se změnou klimatu.

Podpora témat v oblasti životního prostředí a změny klimatu se opírá i o pozitivní **zkušenost z FMP 2014-2020**, kdy byla ekologie a ochrana přírodních zdrojů významným tématem malých projektů (cca 12 % z podpořených projektů řešilo tuto tematiku).

V dotazníkovém průzkumu se ukázalo, že v tématu životního prostředí a klimatu existuje poměrně velký potenciál realizace společných řešení, nicméně většina záměrů je vhodná k realizaci v rámci Priority 4 (people-to-people). Jejich hlavní obsah a přínos spočívá ve spolupráci, síťování, navazování kontaktů, posilování koordinovaných a strategických řešení, odbourávání bariér či výměně zkušeností partnerů.

Výše uvedené závěry potvrdily i **regionální workshopy**. Tedy zejména fakt, že Fond malých projektů v rámci Priority 4 je schopen pokrýt potřeby malých projektů v různých tématech, vč. oblasti životního prostředí a klimatu.

Průzkum místního potenciálu a sběr projektových záměrů z regionu (záměry z dotazníkových šetření, záměry diskutované v rámci regionálních workshopů, záměry získané cíleným prověřením ze strany správců) potvrdil existenci množství projektových idejí a záměrů v území, z nichž většina je vhodná k realizaci prostřednictvím Priority 4.

6.3.1.2 Stanovení strategických cílů

Cíl 1: Posílit kompetence k řešení přeshraničních problémů v souvislosti s důsledky změny klimatu a potřebou účinné ochrany přírody a životního prostředí ve společném území

Přeshraniční region byl v posledních letech silně ovlivněn změnou klimatu. Nejedná se pouze o povodně a (zejména v posledních letech) o období sucha, ale také o související ohrožení biologické rozmanitosti na jedné straně a ekonomické životaschopnosti přírodních zdrojů na straně druhé. V příhraničním regionu hraje významnou roli lesnictví a zemědělství, území disponuje enormním množstvím přírodních oblastí (z nichž mnohé jsou chráněny). Výměna znalostí a zkušeností, vytváření sítí a rozvoj a realizace přeshraničních pilotních projektů významně přispívají k povědomí o této problematice v populaci regionu a zajišťují jejich společné řešení.

Je také třeba zlepšit znalosti a dovednosti cílových skupin v některých otázkách životního prostředí (např. biologická rozmanitost, ochrana přírody, změna klimatu). Například osvětová činnost v oblasti změny klimatu v odlehlých oblastech, terénní exkurze za účelem propojení environmentálních skupin napříč hranicemi a výměna odborných znalostí a osvědčených postupů mezi odborníky (např. prostřednictvím konferencí, seminářů) pomáhají zlepšovat společné znalosti a dosahovat lepšího porozumění o změně klimatu a jeho dopadech na obou stranách hranice. Regiony by tak byly lépe připraveny čelit nadcházejícím výzvám spojeným se změnou klimatu.

Obyvatelstvo i reprezentace v příhraniční oblasti by měly být vnímavější v otázkách povědomí o životním prostředí a ochraně přírody a zdrojů (změna klimatu, biologická rozmanitost, půda, voda, ad.). Přírodní oblasti by se měly stát spojovacím prvkem v příhraničním regionu a měla by být posílena společná odpovědnost za ně.

6.3.1.3 Příklady typů projektů

- Opatření na zvýšení informovanosti a povědomí obyvatelstva a místních aktérů v tématech životního prostředí a změny klimatu;
- Podpora diskusních a koordinačních platform, zejména se zapojením obcí a místních komunit, s cílem vyjasnit kompetence a přijímat koordinovaná opatření v oblasti životního prostředí a adaptačních opatření na změnu klimatu;
- Zvyšování koordinovaných a strategických přístupů v oblasti životního prostředí a klimatu;
- Spolupráce a výměna v oblasti monitoringu druhů a zvyšování biologické rozmanitosti;
- Společné zvyšování odbornosti a rozvoj přeshraničních dovedností, např. prostřednictvím vzdělávacích programů v tématech životního prostředí a klimatu;
- Rozvoj a propojování kompetencí v oblasti biologického a místně specifického managementu kulturní krajiny (vč. zapojení např. zemědělců, vzdělávacích a výzkumných institucí spolupracujících přes hranici na regionálně významných tématech, jako je ochrana proti škůdcům, udržitelné formy hospodaření nebo přizpůsobení se změně klimatu);
- Přenos zkušeností, know-how a dobrých praxí v tématech životního prostředí (vč. např. alternativní výroby či úspory energií, oběhového hospodářství, opatření v krajině a další);
- Podpora inovativních metod a nabídky pro poznávání přírodních oblastí (například zavádění inovativních nabídek zprostředkování pro děti, zajištění vyškolení průvodců přírodou);
- Opatření směřující k podpoře koordinace a komunikace v oblasti ochrany společného území před riziky vyplývajícími ze změny klimatu.

6.3.1.4 Úloha investic

Investiční projekty v tematické oblasti životního prostředí a změny klimatu tvoří významnou součást opatření. To koresponduje se zařazením tematické oblasti v Prioritní ose 4 (v rámci nástroje people-to-people), kde jsou investiční opatření možná pouze tehdy, jsou-li řádně odůvodněna, a v rozsahu nezbytném pro dosažení cílů projektu.

6.3.1.5 Cílové skupiny

Hlavními cílovými skupinami realizace konkrétních opatření (aktivit) FMP v oblasti životního prostředí a změny klimatu budou:

- místní, regionální a národní veřejné orgány odpovědné za témata životního prostředí,
- poskytovatelé infrastruktury a (veřejných) služeb,
- aktéři v oblasti zemědělství a lesnictví (zde nutné vymezení k EZFRV),
- zájmové skupiny včetně nevládních organizací (např. mezinárodní organizace, ekologické organizace, dobrovolná sdružení atd.),
- veřejné a soukromé výzkumné a vývojové instituce, univerzity s výzkumnými zařízeními, vzdělávací/školicí střediska a školy.

Vedle výše uvedených organizací různých typů je významnou cílovou skupinou též **široká veřejnost**, která profituje z výstupů přeshraničních malých projektů v oblasti životního prostředí a změny klimatu.

6.3.1.6 Finanční alokace, očekávané výsledky a příslušné ukazatele

Tabulka 9: Finanční alokace

Priorita č	Fond	Specifický cíl	Částka (EUR)
4	EFRR	ISO 1 iii)	12 % alokace pro FMP

Tabulka 10: Indikátor výstupu (životní prostředí a změna klimatu)

Priorita	Indikátor		Jednotka	Výchozí stav		Milník 2024	Cíl 2029
	Kód	Název		Hodnota	Rok		
4	RCO81	Účast na společných přeshraničních akcích	Počet účastníků	0	2021	0	tbd
4	RCO115	Veřejné přeshraniční akce společně organizovány	Počet akcí	0	2021	0	tbd

Tabulka 11: Indikátor výsledku (životní prostředí a změna klimatu)

Priorita	Indikátor		Jednotka	Výchozí stav		Cíl 2029	Zdroj:
	Kód	Název		Hodnota	Rok		
4	RCR85	Účast na společných přeshraničních akcích po dokončení projektu	Počet účastníků	0	2021	tbd	monitorování

6.3.2 Sociokulturní aktivity a vzdělávání

Zařazení tématu sociokulturních aktivit a vzdělávání mezi tematické oblasti řešené Fondem malých projektů se opírá o zjištění analytických a přípravných činností provedených v rámci přípravy Strategie FMP 2021+.

6.3.2.1 Východiska pro stanovení tematické oblasti a potenciál realizace malých projektů

Socioekonomická analýza zmiňuje stárnutí populace regionu, v jehož důsledku budou narůstat výzvy, např. ve vztahu ke zdravotním a sociálním službám či trhu práce, což bude zvyšovat potřebu řešení v těchto oblastech, včetně řešení přeshraničních.

I přes celkovou ekonomickou vyspělost regionu se území potýká s problémy, které v roce 2020 přinesla pandemie COVID-19, jež významně zhoršila hospodářskou situaci na obou stranách hranice. Reálný pokles byl obzvláště vysoký v sektoru služeb. Přeshraniční spolupráce a přeshraniční sítě na podporu podnikání, zejména pro začínající podniky, nové postupy a lepší spolupráce mezi různými aktéry (podniky, orgány veřejné správy, výzkumnými ústavy atd.) by mohly pomoci řešit některé stávající problémy a překonat dopady pandemie.

Tradiční je spolupráce výzkumných a inovačních institucí v regionu. Dobrým příkladem je spolupráce v mezi Dunajskou univerzitou v Kremži a Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích. Je třeba také řešit možné překážky související s inovacemi a komercializací jejich výstupů, stejně jako integrovat MSP do inovačního systému, a to i v přeshraničním kontextu. Měla by být rovněž podporována přeshraniční spolupráce mezi institucemi a mobilita a výměna výzkumných pracovníků. Analýza poukazuje i na potenciál společných sociálních, kulturních a tvůrčích činností.

Pro zlepšení přeshraničního propojení veřejnou dopravou je třeba vyřešit zejména její přeshraniční koordinaci a sladění systémů. I přes dosažený pokrok je třeba podporovat realizaci společných či koordinovaných aktivit v oblasti digitalizace.

V území nadále přetrvávají jazykové rozdíly, stejně jako nízká úroveň důvěry. Ty jsou označovány jako hlavní problémy přeshraniční spolupráce. Výuka cizích jazyků a poznání cizí kultury představují jednoznačný přínos pro integraci regionu. Vzájemné poznání, komunikace a učení se jazyku partnera může komunitám v pohraničních oblastech pomoci pochopit odlišnou mentalitu a kulturní prostředí a odbourat mentální bariéry.

V obou zemích dlouhodobě existuje nesoulad mezi dovednostmi generovanými vzdělávacím systémem a potřebami trhu práce. Některé problémy by pomohlo vyřešit i širší přeshraniční uznávání kvalifikací.

Spolupráce mezi školami může zvýšit zájem mladých lidí o sousedy z druhé strany hranice a významně přispět ke snížení nedůvěry mezi komunitami. Předškolní a základní vzdělávání má potenciál sehrát v tomto ohledu důležitou roli.

V oblasti zdravotnictví a sociálních služeb nepochybně existuje také nevyužitý potenciál, jehož některé elementy je vhodné řešit prostřednictvím FMP. Přeshraniční spolupráce v oblasti zdravotnictví vytváří předpoklady pro lepší zvládání krizových situací ve společném území. Při hodnocení programového období 2014-2020 byla rovněž identifikována potřeba společných přístupů v sociální a zdravotní oblasti, které by řešily problémy způsobené demografickými změnami.

SWOT mezi silnými stránkami přeshraničního území zmiňuje vysokou úroveň vzdělanosti či existenci bilaterálních partnerství a spolupráci na lokální úrovni. Z hlediska pracovního trhu je pozitivem přítomnost denní dojíždky přes hranice a existence přeshraničního trhu práce. Zároveň však k tématu

uvádí i problémy jako jsou jazykové bariéry a přetrvávající nízká úroveň vzájemné důvěry a porozumění přes hranici. V oblasti R&D pak SWOT identifikuje nedostatečnou vazbu mezi výsledky výzkumu, vývoje a inovací a jejich praktickou aplikací a na trhu práce zdůrazňuje nesoulad mezi nabídkou a poptávkou. Vedle toho SWOT popisuje mnohé vnější vlivy (příležitosti) využitelné pro rozvoj regionu, jako je rostoucí poptávka po přeshraničních zdravotních službách, trend zvyšování přeshraniční výměny osob a podniků, obecně se postupně zvyšující zájem o poznávání a spolupráci s lidmi na druhé straně hranice (zejména u mladší generace) či celkový růst počtu obyvatel v příhraniční oblasti a převažující migrační trendy. Stejně tak i pozitiva pro regionální rozvoj, které přinesla práce z domova (možnosti bydlení na venkově, i v periferních oblastech). Naopak vnější riziko pro region a přeshraniční spolupráci představují dopady COVID-19, které omezují mezilidské aktivity, stejně jako demografické změny v regionu, zejména stárnutí populace. Nadále přetrvávají administrativně správní bariéry omezující společná řešení institucí v mnoha oblastech, stejně jako rozdíly mezi vnitrostátními zdravotnickými systémy bránící přeshraniční spolupráci v této oblasti.

Identifikace hlavních místních potřeb akcentuje kulturní a jazykové bariéry, které je třeba řešit s cílem podpory přeshraniční spolupráce mezi lidmi, organizacemi a podniky v programové oblasti. Aktivity v oblasti výuky cizích jazyků mohou studentům také pomoci pochopit jinou mentalitu a kulturní prostředí a v konečném důsledku podpořit zaměstnanost. Nezbytná je spolupráce směřující k rozvoji dovedností.

Podpora sociokulturních aktivit a vzdělávání se opírá i o pozitivní zkušenost z **FMP 2014-2020**, kdy projekty, jejichž hlavní náplní je setkávání občanů a komunit, společně s projekty připomínající společnou historii, tvořily zhruba 20 % všech realizovaných malých projektů. V menší míře byly zastoupeny projekty v oblasti sportu, a dále projekty školské a výzkumné projekty či projekty v oblasti sociálních služeb a zdravotnictví. Návrhová část evaluace FMP uvádí jako slibné téma pro FMP 2021+ vzdělávání a spolupráci všech úrovní škol. V tomto případě zmiňuje aktivity, jako jsou výměny studentů, vzdělávací projekty, školení a semináře, jazykové vzdělávání, spolupráci vysokých škol v oblasti vědy a výzkumu.

V dotazníkovém průzkumu se ukázal jednoznačný potenciál zejména v oblasti people-to-people. Toto budou hlavní aktivity FMP. V tématu vzdělávání a odborné přípravy se ukazuje, že podstatnou část záměrů bude také vhodné realizovat v rámci people-to-people. Jejich hlavní obsah a přínos spočívá ve spolupráci, síťování, navazování kontaktů, odbourávání překážek či výměně zkušeností partnerů.

Regionální workshopy potvrdily silný potenciál akcí people-to-people, které jsou nadále hlavním typem malých projektů (setkávání a vzájemné poznávání a porozumění občanů a komunit, spolupráce institucí, výměna zkušeností, síťování, odbourávání bariér faktických a mentálních). V rámci aktivit typu people-to-people by měly být realizovány projekty širokého okruhu témat, jejichž cílem je vlastní spolupráce. Fond malých projektů v rámci Prioritní osy 4 je tak schopen pokrýt potřeby malých projektů v různých tématech, a to zejména v tématu sociokulturních aktivit a vzdělávání.

Průzkum místního potenciálu a sběr projektových záměrů z regionu (záměry diskutované v rámci regionálních workshopů či získané cíleným prověřením ze strany správců) potvrdil existenci projektových idejí a záměrů v území, z nichž většina je vhodná k realizaci prostřednictvím Prioritní osy 4 (people-to-people).

6.3.2.2 Stanovení strategických cílů

Cíl 2: Překonání sociokulturních bariér na podporu přeshraniční spolupráce mezi lidmi, organizacemi a podniky v programové oblasti

Cíl se zaměřuje především na aktivity mezi místními komunitami (skupinami obyvatel). Jedná se o snadno přístupné a realizovatelné aktivity různého druhu, které podporují sociální soužití. Důležité je, aby neexistovala žádná tematická omezení a aby spolupráce probíhala mezi místními aktéry (např. spolky, sdruženími, obcemi). Například společné workshopy mohou usnadnit výměnu mezi různými skupinami, včetně mladých lidí, z obou stran hranice.

Sjednocujícím prvkem mohou být společné sportovní aktivity, mající mnoho styčných bodů v mezikulturním porozumění. Ať už se jedná o různé soutěže, sportovní tábory či výměnné akce, které přispívají k posílení mezilidských vztahů.

Odstraňování bariér musí probíhat nejen mezi komunitami a obyvateli společného příhraničí, ale i mezi institucemi a organizacemi v regionu. Vytváří se tak předpoklad ke koordinaci jimi zajišťovaných činností (tam, kde je to vhodné). Díky společným řešením dochází ke zlepšení v mnoha oblastech každodenního života regionu.

Cíl 3: Budování mezikulturního povědomí a posilování vzájemné důvěry odbouráváním bariér (včetně jazykových).

Ukazuje se potřebné prohlubovat informovanost prostřednictvím přeshraničního vzdělávání. Vytváření přeshraničních sítí a spolupráce v různých tématech v oblasti vzdělávání (např. jazykovém) může přispívat k odstranění bariér. V tomto ohledu jsou výměnné pobyty a spolupráce vzdělávacích institucí, učitelů i žáků důležitým základem přeshraniční spolupráce.

Snižování kulturních a jazykových bariér může významně přispět k přeshraniční spolupráci mezi lidmi, organizacemi a podniky v programové oblasti. Spolupráce v oblasti vzdělávání je přínosná pro obohacení studijních programů, které se zaměřují na specializované i obecné dovednosti, včetně potřebného porozumění jazykové a kulturní rozmanitosti. To může přispět mimo jiné k rozvoji jazykových dovedností a zvýšení mezikulturního povědomí. Aktivity zaměřené na výuku cizích jazyků mohou také pomoci mladým lidem pochopit odlišné mentality a kulturní prostředí a v konečném důsledku rovněž podpořit zaměstnanost.

Cíl 4: Společné řešení problémů přeshraničního trhu práce

Region je provázaný jak hospodářsky, tak v oblasti trhu práce. Dojíždějící z České republiky vyrovnávají v mnoha oblastech existující mezery na rakouském trhu práce. Rakousko je na českých pracovnících v některých sektorech velmi závislé (např. pečovatelsví). Současně se však na českém trhu práce některé tyto mezery dále prohlubují.

V obou zemích je nedostatek kvalifikovaných pracovníků, zejména v oblasti řemesel, ale třeba i v cestovním ruchu. Ke zlepšení situace na trhu práce může významně přispět sektor vzdělávání (lepší reflexe potřeb trhu práce, vč. přeshraničních), stejně jako koordinace a společné postupy v oblasti trhu práce a institucí působících v této oblasti.

6.3.2.3 Příklady typů projektů

- Přeshraniční slavnosti, festivaly, připomínky výročí a podobné společenské akce směřující k setkání komunit, jejich poznání a rozvoji spolupráce na různých úrovních a tématech;

- Výměny mládeže (výměnné pobyty dětí, tábory apod.);
- Společné volnočasové a sportovní akce (soutěže, sportovní utkání, turnaje, soustředění, výměna zkušeností trenérů apod.);
- Společné koncerty a vystoupení, vč. společných akcí a prezentací uměleckých škol;
- Společné poznávací cesty a exkurze různých cílových skupin;
- Spolupráce institucí a subjektů veřejné správy či subjektů vykonávajících činnost ve veřejném zájmu a neziskových organizací s cílem odbourávání bariér, koordinace opatření, sladění postupů, přenosu dobrých praxí a zkušeností apod.;
- Dvoujazyčné odborné besedy a workshopy pro žáky a studenty;
- Výměnné aktivity škol (výměnné pobyty žáků, stáže učitelů a jiných školských pracovníků ad.);
- Přeshraniční výměna pečujících osob, výměna dětí a žáků předškolního vzdělávání, přeshraniční kluby mládeže;
- Výměna zkušeností a know-how v oblasti vzdělávání, přípravné aktivity pro vytváření společných učebních plánů;
- Spolupráce ve vzdělávání v oblasti tradičních řemesel a zanikajících řemeslných činností;
- Odborná příprava a praxe žáků a studentů v místě zahraničního partnera s cílem uplatnění získaných zkušeností na trhu práce;
- Společné akce institucí angažovaných na trhu práce s cílem sladování vzdělávacího procesu s přípravou na trh práce.

6.3.2.4 Úloha investic (pokud je to relevantní)

Investiční projekty v tematické oblasti sociokulturních aktivit a vzdělávání netvoří významnou součást opatření. To koresponduje se zařazením tematické oblasti v Prioritní ose 4 (v rámci nástroje people-to-people), kde jsou investiční opatření možná pouze tehdy, jsou-li řádně odůvodněna, a v rozsahu nezbytném pro dosažení cílů projektu.

6.3.2.5 Cílové skupiny

Hlavními cílovými skupinami konkrétních opatření (aktivit) FMP v oblasti sociokulturních aktivit a vzdělávání budou:

- místní, regionální a národní orgány veřejné správy,
- zájmové skupiny včetně nevládních neziskových organizací (např. mezinárodní organizace, dobrovolná sdružení, spolky atd.),
- veřejné a soukromé výzkumné a vývojové instituce, instituce terciárního vzdělávání, vzdělávací/školicí střediska a školy,
- zprostředkovatelské organizace,
- ESÚS.

Vedle výše uvedených organizací různých typů je významnou cílovou skupinou též **široká veřejnost a místní komunita (obyvatelé pohraničí)**, jež profitují z výstupů přeshraničních malých projektů v oblasti sociokulturních aktivit a vzdělávání.

6.3.2.6 Finanční alokace, očekávané výsledky a příslušné ukazatele

Tabulka 12: Finanční alokace

Priorita č	Fond	Specifický cíl	Částka (EUR)
4	EFRR	ISC 1 iii)	50 % alokace pro FMP

Tabulka 13: Indikátor výstupu (sociokulturní aktivity a vzdělávání)

Priorita	Indikátor		Jednotka	Výchozí stav		Milník 2024	Cíl 2029
	Kód	Název		Hodnota	Rok		
4	RCO81	Účast na společných přeshraničních akcích	Počet účastníků	0	2021	0	tbd
4	RCO115	Veřejné přeshraniční akce společně organizovány	Počet akcí	0	2021	0	tbd

Tabulka 14: Indikátor výsledku (sociokulturní aktivity a vzdělávání)

Priorita	Indikátor		Jednotka	Výchozí stav		Cíl 2029	Zdroj:
	Kód	Název		Hodnota	Rok		
4	RCR85	Účast na společných přeshraničních akcích po dokončení projektu	Počet účastníků	0	2021	tbd	monitorování

6.3.3 Kultura a cestovní ruch

6.3.3.1 Východiska pro stanovení tematické oblasti a potenciál realizace malých projektů

Zařazení oblasti kultury a cestovního ruchu mezi opatření samostatně podporovaná v rámci Fondu malých projektů 2021–2027 nachází opodstatnění v závěrech analytických a přípravných činností provedených v rámci přípravy Strategie FMP 2021+.

Socioekonomická analýza popisuje programové území jako velmi bohaté na kulturní a historické dědictví a turistické atraktivity, s řadou kulturních památek (vč. památek zapsaných na seznamu UNESCO). Obě země navíc sdílejí společný historický a kulturní odkaz. Obě části programového území nabízejí řadu atraktivit, díky nimž je region významnou destinací vnitrostátního i zahraničního cestovního ruchu.

Mnohé z nich má region společné, jiné jsou jedinečné. Mezi jedinečnými je to zejména Vídeň jako nejvýznamnější destinace turismu v regionu, ale i další centra městské turistiky, stejně jako jednotlivé památky UNESCO nacházející se na obou stranách hranice. Mezi společné elementy lze zařadit přírodní oblasti vhodné pro venkovskou a horskou turistiku, stejně jako tematické, pěší či cyklistické stezky v pohraničí, včetně přeshraničních. Weinviertel, stejně jako jižní Morava jsou významnou destinací vinařské turistiky díky svým vinicím, cestám po vinných sklepech, vinařským slavnostem a kulturním festivalům nebo systému cyklistických tras vinicemi. Společné oběma regionům je i množství chráněných přírodních lokalit, včetně lokalit s nejvyšším stupněm ochrany. Významným společným elementem je i kulturní turistika, včetně festivalů a dalších akcí konaných při hranici, či v podobě historických elementů kultury a architektury. Obě strany hranice nabízejí i výborné podmínky pro specifické formy cestovního ruchu, jako je wellness či konferenční turistika nebo zimní i letní sportovní turistika, vč. aktivní dovolené u jezer či rybníků.

Z pohledu FMP je významný i fakt, že cestovní ruch je velmi významným elementem místních ekonomik v příhraničním, periferním území a přeshraniční turismus se přirozeně odehrává ve velké míře v blízkosti hranic.

Dopad pandemie Covid-19 do odvětví cestovního ruchu je na obou stranách hranice zásadní, zvláště při vědomí, že toto odvětví je důležitou hnací silou rozvoje příhraničních regionů a zvláštní význam má zejména v ekonomice území poblíž hranice. Pandemie COVID 19 v letech 2020 a 2021 rázně ukončila předchozí roky rychlého rozvoje turismu v česko-rakouském příhraničním regionu. V důsledku pandemie a s ní souvisejících omezení zde klesl turismus o desítky procent (měřeno počtem příjezdů, zaměstnaností či příjmy). Vídeň byla vůbec nejméně postiženým regionem Rakouska, významně byly postiženy i regiony Dolního a Horního Rakouska. Stejně tak se pandemie projevila v cestovním ruchu všech tří českých krajů, u nichž klesl meziročně počet příjezdů až o více než polovinu s tím, že propad příjezdového cestovního ruchu činil až 2/3. Zkrátila se i délka pobytu turistů v regionu.

Vedle negativního dopadu však pandemie skýtá i nové příležitosti pro místní a regionální cestovní ruch a může se stát spouštěčem změn v odvětví, směřujících k většímu využití jeho přeshraniční dimenze a inovativních metod. V některých příhraničních venkovských a přírodních oblastech dochází již v době pandemie k růstu návštěvnosti. Přeshraniční spolupráce by měla být jedním z klíčových nástrojů pro koordinaci aktivit v rozvoji odvětví a lepší propagaci celé přeshraniční oblasti a zlepšení místních služeb pro cestovní ruch. Nabízí se také zavádění společných strategií pro zvýšení počtu návštěvníků. K oživení odvětví cestovního ruchu v regionu by přispělo posílení stávajících turistických destinací a jejich vybavenosti, zlepšení a doplnění turistické infrastruktury a lepší využití té stávající (např. sítě přeshraničních cyklistických a turistických tras apod.) a také diverzifikace založená na bohatém kulturním a přírodním dědictví společného území.

Provedená **SWOT** pak mezi silnými stránkami přeshraničního území uvádí například existenci společné historie, kultury a přírodního dědictví či zmiňuje cestovní ruch jako odvětví s přeshraničním významem, v němž lze rozvíjet malé projekty. Zároveň popisuje mnohé vnější vlivy (příležitosti) využitelné pro rozvoj odvětví v regionu, jako je např. poptávka po místním udržitelném cestovním ruchu či rostoucí preference udržitelných forem mobility (např. cyklistika). Vedle pozitivních aspektů však uvádí i nedostatky bránící rozvoji odvětví, k jejichž odstranění může FMP přispět, jako je například nízká úroveň koordinace a společných (strategických) přístupů a řešení v oblasti cestovního ruchu.

Z analýzy realizace FMP v období 2014-2020 je patrné, že vůbec nejčastěji realizují partneři právě projekty spolupráce zaměřené na kulturu, umění a ochranu kulturního dědictví. Tohoto tématu se týkalo cca 25 % malých projektů v současném období a společně s projekty s tematikou turistiky pak tvořily více než třetinu realizovaných projektů. *Evaluace FMP* z roku 2019 uvádí, že jednou z oblastí, na kterou by se FMP měl v budoucnu více zaměřit, jsou projekty zabývající se propagací a ochranou přírodních a kulturních zdrojů, na turistiku a na zlepšení přístupu ke kulturním a přírodním památkám ve společném území s tím, že dlouhodobý přínos těchto projektů pro přeshraniční spolupráci a společný region byl prokázán již v minulých programových obdobích²¹. Návrhová část evaluace uvádí jako nejperspektivnější pro budoucí program spolupráce téma kultury a ochrany kulturního dědictví.

Rovněž identifikace hlavních místních potřeb uvádí cestovní ruch jako zásadní tematickou oblast, kde lze posílit přeshraniční spolupráci na regionální a místní úrovni prostřednictvím projektů malého rozsahu, a to včetně investic malého rozsahu.

Dotazníkový průzkum potvrdil význam a potenciál tématu kultury a cestovního ruchu pro FMP v období 2021-2027. Vedle aktivit people-to-people, jako stěžejní oblasti spolupráce v rámci FMP, to byla právě oblast kultury a cestovního ruchu, v níž respondenti nejčastěji vyjadřovali předpoklad, že se tématu zúčastní, pokud bude součástí Fondu malých projektů v období 2021+. Z popisů připravovaných záměrů v oblasti cestovního ruchu a kultury vyplynul poměrně silný potenciál a potřeba v území malé projekty tohoto typu realizovat, a to jak neinvestiční, tak malé investiční.

Regionální workshopy potvrdily potřebnost a potenciál realizace malých projektů, které svým charakterem naplňují obsah a cíle tématu kultury a cestovního ruchu tak, jak jsou definovány v prioritě 3 Programu Interreg Rakousko – Česko 2021-2027, včetně malých investičních akcí. Podpora těmito akcím v rámci FMP je však podmíněna potřebou definovat typ projektů, které by mohly být takovým nástrojem podporovány (viz dále typové aktivity), a také vyjasnit podstatné náležitosti, které by musely takové projekty plnit (např. přeshraniční dopad do odvětví cestovního ruchu, indikátory).

Bilaterální workshop, stejně jako rozhovory se správci FMP potvrdily závěry a výstupy z výše uvedených aktivit a doporučily vytvoření nástroje pro podporu malých projektů v tématu kultury a cestovního ruchu v Prioritě 3 Programu Interreg, a to jak investičních, tak neinvestičních.

Průzkum místního potenciálu a sběr projektových záměrů z regionu (výsledky viz příloha č. 1 strategie) potvrdil existenci značného množství projektových idejí a záměrů v území. Přestože se v mnoha případech jedná zatím pouze o ideový základ případných budoucích projektů, ukazuje i tato analýza na potřebu a potenciál v území realizovat přeshraniční řešení malého rozsahu v oblasti cestovního ruchu a kultury. Konkrétně byly sesbírány tyto typy záměrů:

- *Záměry s tematikou cestovního ruchu, které nebyly podpořeny ve stávajícím období realizace FMP.* Jedná se o projekty, které byly plně připraveny k realizaci již v období 2014-2020.

²¹ Projekty v oblasti cestovního ruchu nebyly obecně v období 2014-2020 předmětem podpory FMP

- Záměry z oblasti cestovního ruchu popsané respondenty v rámci dotazníkových šetření.
- Záměry identifikované a diskutované v rámci regionálních workshopů.
- Záměry získané cíleným prověřením ze strany správců.

S cílem získání co nejkomplexnějšího obrazu o potenciálu projektů v oblasti kultury a cestovního ruchu oslovili v průběhu zpracování strategie jednotliví správci potenciální partnery ze svých území s žádostí o identifikaci případných záměrů vhodných k realizaci prostřednictvím samostatného opatření (Fondu malých projektů) realizovaného v Prioritě 3.

6.3.3.2 Stanovení strategických cílů

Cíl 5: Posílit kulturní a turistický potenciál, aby se příhraniční region jako celek stal pro návštěvníky viditelnějším a přitažlivějším

Téma kultury a cestovního ruchu má v regionu zvláštní význam a představuje výjimečný soubor témat. Potenciál regionu je velký, ale není dostatečně využit. Zatímco kultura je přítomna ve všech oblastech jako průřezové téma (např. vzdělávání a sociální věci), cestovní ruch je nezbytnou součástí realizace ekonomického potenciálu. Závěry analýz ukázaly, že k využití tohoto potenciálu může přispět i FMP. K diverzifikaci nabídky cestovního ruchu v přeshraničním regionu je například zapotřebí inovativních způsobů propagace odvětví cestovního ruchu. Je třeba propagovat nové nabídky a balíčky a lépe propojit nabídky stávající. Společné akce, výměna osvědčených postupů a testování nových myšlenek v tomto odvětví by pomohly cestovní ruch oživit a vytvořit pracovní místa, zejména ve venkovských oblastech a v regionech, které jsou na cestovním ruchu silně závislé.

Na místní úrovni existuje velká poptávka po malých investičních projektech, které představují přidanou hodnotu pro region. V podpoře místního potenciálu cestovního ruchu může sehrávat zásadní roli digitalizace a rozvoj digitálních dovedností. Ty mohou zlepšit konkurenceschopnost a zvýšit inovace v programové oblasti. Zároveň je třeba sledovat strategický a provázaný přístup k realizaci aktivit a vyhnout se nahodilým lokálním řešením bez vazby na aktuální strategie v oblasti cestovního ruchu na regionální/místní úrovni či podmínky v přeshraničním regionu a bez skutečného zapojení konkrétních výstupů do přeshraničního cestovního ruchu.

6.3.3.3 Příklady typů projektů

S ohledem na dosahování stanoveného cíle tematické oblasti a v návaznosti na výstupy analýz a šetření, stejně jako s ohledem na reálné akce zvažované či připravované v území, mající potenciál dosahovat stanovených cílů, a konečně ve vazbě na vymezení typových aktivit v Prioritě 3 Programu Interreg Rakousko – Česko 2021-2027, jsou navrženy tyto příklady aktivit podporovaných v rámci tematické oblasti FMP Kultura a cestovní ruch:

- Přeshraniční marketing turistických destinací a atraktivit, zejména opatření inovativní povahy;
- Přeshraniční (inovační) projekty směřující k udržitelnému cestovnímu ruchu a k obnově tohoto hospodářského segmentu po pandemii COVID-19;
- Výměna znalostí a zkušeností mezi jednotlivými regiony a mezi klíčovými aktéry v oblasti kultury a cestovního ruchu;
- Realizace drobné infrastruktury významné z pohledu přeshraničního cestovního ruchu, vč. řešení bezbariérovosti;

- Propojování, značení, vybavení či údržba turistických, naučných, cyklistických, běžeckých a dalších tras významných z pohledu přeshraničního cestovního ruchu;
- Příprava společných dvojjazyčných mapových podkladů, průvodců, knižních publikací, dokumentů (vč. filmových) či softwarových aplikací pro potřeby přeshraničního cestovního ruchu;
- Realizace opatření pro systematický monitoring návštěvníků společných turistických destinací s cílem využití těchto dat pro společné strategické řízení a propagaci těchto lokalit;
- Rozvoj společných destinačních managementů (vč. příslušných strategií);
- Rozvoj a využití digitalizace pro potřeby společných řešení v cestovním ruchu (např. společná přeshraniční cyklistická/turistická aplikace), rozvoj nástrojů zpřístupnění atraktivit společného regionu apod.;
- Investice malého rozsahu do zachování a rozvoje, resp. do vytváření prvků regionálního přírodního a kulturního dědictví s jednoznačným dopadem do přeshraničního turismu, kdy je takové opatření v souladu s aktuálními strategiemi rozvoje cestovního ruchu na regionální/místní úrovni;
- Příprava společných strategií a koncepcí s jasnou přidanou hodnotou pro přeshraniční cestovní ruch;
- Realizace společných vzdělávacích opatření pro relevantní aktéry v oblasti cestovního ruchu a kultury;
- Rozvoj společných produktů a nabídek cestovního ruchu ve specifických oblastech společných pro přeshraniční region (kulinářství, osobnosti, společná historie, kulturní a umělecká tvorba ad.);
- Společné akce institucí kultury, propagující a shromažďující elementy kultury (např. muzea), směřující k jejich většímu zapojení do přeshraničního cestovního ruchu;
- Propagace a propojování současného umění a tvorby současných umělců.

6.3.3.4 Úloha investic (pokud je to relevantní)

Vedle realizace opatření v oblasti kultury a cestovního ruchu neinvestičního charakteru (jako jsou například marketingová a propagační opatření, rozvojové studie, opatření směřující do podpory destinačního managementu apod.) budou významnou součástí opatření v tematické oblasti také investice malého rozsahu. Pouze pokud jsou splněny požadavky programu spolupráce (pozitivní dopad, udržitelnost). Musí být zajištěny rovné podmínky pro všechny zapojené regiony bez jakékoliv diskriminace.

V rámci opatření se předpokládá realizace například menších investic do veřejné turistické infrastruktury a vybavení, přičemž podíl investiční části na celkovém rozpočtu akce by neměl být omezen. V případech, kde je to vhodné, tak mohou být v rámci opatření realizovány i akce, jejichž předmětem jsou výhradně investiční aktivity.

Podpora malých investic v rámci tematické oblasti je opřena kromě jiného i o průzkum prováděný v rámci Evaluace FMP v roce 2019. Podle něho by 21 % respondentů v období 2021–2027 uvítalo **možnost získat dotaci na realizaci malého projektu investičního charakteru** (pozn.: v období 2014–2020 nebyla podpora investičních projektů v FMP možná).

6.3.3.5 Cílové skupiny

Hlavními cílovými skupinami realizace konkrétních opatření (aktivit) FMP v oblasti kultury a cestovního ruchu budou:

- místní, regionální a celostátní veřejné orgány a organizace zřízené a spravované veřejnými orgány odpovědnými za turistické a kulturní otázky,
- odvětvové agentury a organizace, jako jsou regionální rozvojové agentury, operátoři cestovního ruchu, turistická informační centra a podobné organizace,
- instituce výzkumu a vývoje působící v oblasti kultury a cestovního ruchu,
- instituce podporující podnikání institucí terciárního sektoru (např. obchodní komora),
- vzdělávací a školicí střediska a školy,
- nestátní nevládní organizace.

Vedle výše uvedených organizací různých typů je významnou cílovou skupinou též **široká veřejnost**, která profituje z výstupů přeshraničních malých projektů v oblasti kultury a cestovního ruchu.

6.3.3.6 Finanční alokace, očekávané výsledky a příslušné ukazatele

Tabulka 15: Finanční alokace

Priorita č	Fond	Specifický cíl	Částka (EUR)
3	EFRR	SC 4 (v)	38 % alokace pro FMP

Tabulka 16: Indikátor výstupu (kultura a cestovní ruch)

Priorita	Indikátor		Jednotka	Výchozí stav		Milník 2024	Cíl 2029
	Kód	Název		Hodnota	Rok		
3	RCO87	Organizace spolupracující přes hranice	Počet organizací	0	2021	tbd	tbd

Tabulka 17: Indikátor výsledku (kultura a cestovní ruch)

Priorita	Indikátor		Jednotka	Výchozí stav		Cíl 2029	Zdroj:
	Kód	Název		Hodnota	Rok		
3	RCR84	Organizace spolupracující přes hranice po dokončení projektu	Počet organizací	0	2021	tbd	monitorování

7 Reference

7.1 Odkazy na použité zdroje

1. Hodnocení Fondu malých projektů v programu Interreg V-A Rakousko-Česká republika 2014-2020 v období 2017-2018
2. EUROSTAT (2021a). Obyvatelstvo k 1. lednu podle široké věkové skupiny, pohlaví a regionu NUTS 3 (CS: Obyvatelstvo k 1. lednu podle široké věkové skupiny, pohlaví a regionu NUTS 3)
ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/DEMO_custom_1235038/table?lang=en
3. EUROSTAT (2021b). Změna počtu obyvatel - Demografické saldo a hrubá míra nezaměstnanosti na regionální úrovni (NUTS 3) (CS: Demografická změna - Demografické saldo a hrubá míra nezaměstnanosti na regionální úrovni (NUTS3)).
ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/DEMO_R_GIND3_custom_1235310/table?lang=en
4. EUROSTAT (2021c). Ukazatele struktury obyvatelstva podle regionů NUTS 3 (CS: Ukazatele struktury obyvatelstva podle regionů NUTS 3)
http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?query=BOOKMARK_DS-747455_QID_-1F3DBD9B_UID_-3F171EB0&layout=TIME,C,X,0;GEO,B,Y,0;INDIC_DE,L,Z,0;UNIT,L,Z,1;INDICATORS,C,Z,2;&zSelection=DS-747455UNIT,YR;DS-747455INDIC_DE,MEDAGEPOP;DS-747455INDICATORS,OBS_FLAG;&rankName1=UNIT_1_2_-1_2&rankName2=INDICATORS_1_2_-1_2&rankName3=INDIC-DE_1_2_-1_2&rankName4=TIME_1_0_0&rankName5=GEO_1_2_0_1&sortC=ASC_-1_FIRST&rStp=&cStp=&rDCh=&cDCh=&rDM=true&cDM=true&footnes=false&empty=false&wai=false&time_mode=ROLLING&time_most_recent=true&lang=EN&cfo=%23%23%23%2C%23%23%23.%23%23%23
5. EUROSTAT (2021d). Hustota obyvatelstva podle regionů NUTS 3 (CS: Hustota obyvatelstva podle regionů NUTS 3)
6. EUROSTAT (2021e). Hrubý domácí produkt (HDP) v běžných tržních cenách podle regionů NUTS 3 (CS: Hrubý domácí produkt (HDP) v běžných tržních cenách podle regionů NUTS 3)
7. EUROSTAT (2021f). Hrubá přidaná hodnota v základních cenách podle regionů NUTS 3 (CS: Hrubá přidaná hodnota v základních cenách podle regionů NUTS 3)
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10r_3gva/default/table?lang=en
8. EUROSTAT (2021g). Demografie podniků a podniky s vysokým růstem podle regionů NACE Rev. 2 a NUTS 3 (CS: Demografie podniků a podniky s vysokým růstem podle regionů NACE Rev. 2 a NUTS 3)
ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/BD_HGNACE2_R3_custom_1241058table?lang=en
9. EUROSTAT (2021h). Hrubé domácí výdaje na VaV (GERD) podle odvětví výkonu a regionů NUTS 2 (CS: Hrubé domácí výdaje na VaV (GERD) podle odvětví výkonu a regionů NUTS 2)
10. EUROSTAT (2021i). Domácnosti s přístupem k internetu v domácnosti (CS: Domácnosti s přístupem k internetu v domácnosti)
11. EUROSTAT (2021j). Jednotlivci, kteří používali internet, frekvence používání a činnosti (CS: Jednotlivci, kteří používali internet, frekvence používání a činnosti)
ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ISOC_R_IUSE_I_custom_1242611/table?lang=en
12. Spolkové ministerstvo zemědělství, regionů a cestovního ruchu (2021). Cestovní ruch Rakousko 2022
13. Statistický úřad Rakouska (2021a). Hrubý regionální produkt (GRP) a zaměstnanci v roce 2018 podle regionů NUTS 3, běžné ceny.

14. Statistický úřad Rakouska (2021b). Hospodářská situace a prognóza, hospodářský růst, hrubý domácí produkt <https://wko.at/statistik/prognose/bip.pdf>
15. Statistický úřad Rakouska (2021c). Ekonomika v roce 2020
16. Statistický úřad Rakouska (2021d). Průměrné ceny nemovitostí 2020: Stavební pozemky, domy a byty nejdražší ve Vídni a západním Rakousku. Pressemitteilung: 12.535-126/21
17. Realitní platforma ImmoScout24 (2021). <https://www.noen.at/freizeit/hausgarten/immoscout24-immobilienpreise-legten-2020-kraeftig-zu-oesterreich-immobilien-miet-service-preise-249788174>
18. Vídeňská obchodní komora (WKO) (2021a). Fakta a čísla o vídeňské ekonomice 2021
19. Rakouská spolková hospodářská komora (WKO) (2021b). Cestovní ruch a rekreace v číslech <https://www.wko.at/branchen/tourismus-freizeitwirtschaft/tourismus-freizeitwirtschaft-in-zahlen-2021.pdf>
20. Magistrát města Vídně (2020). Statistická ročenka města Vídně 2020 <https://www.wien.gv.at/statistik/publikationen/jahrbuch.html>
21. Úřad dolnorakouské zemské vlády (2021). Hospodářství a cestovní ruch <https://www.noel.gv.at/noel/Zahlen-Fakten/Wirtschaft.html>
22. Amt der Oö. Landesregierung (2021). Horní Rakousko - fakta a čísla. Výroční vydání 2021
23. Österreichischer Startup Monitor 2020/Austrian Startup Monitor 2020 (2021). Zpráva o rakouském Startup Monitoru 2020 <https://austrianstartupmonitor.at/wp-content/uploads/2021/05/Austrian-Startup-2020.pdf>
24. Evropská komise (2018a). Komplexní analýza stávajících přeshraničních železničních spojení a chybějících spojení na vnitřních hranicích EU (CS: Komplexní analýza stávajících přeshraničních železničních spojení a chybějících spojení na vnitřních hranicích EU). ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cb_rail_connections_en.pdf
25. Gaisch M., Rammer V., Hrušková L., Krátká J., Mádlová G. (2017). Obsahově integrovaná výuka jazyka jako hnací síla pro lepší zaměstnatelnost absolventů: Mezikulturní studie mezi Rakouskem a Českou republikou. Konference Cross-Cultural Business 2017 (CZ: Integrovaná výuka cizích jazyků jako hnací síla pro lepší zaměstnatelnost absolventů: Mezikulturní studie mezi Rakouskem a Českou republikou. Konference o mezikulturním podnikání 2017)
26. Evropská komise (2015). Flash Eurobarometer 422 „Přeshraniční spolupráce v EU“ (EN: Flash Eurobarometer 422 „Cross-border cooperation in the EU“) ec.europa.eu/regional_policy/docoffic/official/reports/eurobarometer/422/cbc_coop_summary

7.2 Grafy, čísla a statistiky

Seznam tabulek

Tabulka 1: Podpořené malé projekty podle sídla žadatele	6
Tabulka 2: Cílové skupiny FMP 2014-2020.....	7
Tabulka 3: Rozložení a vývoj počtu obyvatel v letech 2014 až 2020.....	17
Tabulka 4: Celkový HDP a HDP na obyvatele v období 2014-2018	19
Tabulka 5: Výdaje na výzkum a vývoj v podnikatelském sektoru (€/obyvatele)	26
Tabulka 6: Cílové skupiny FMP 2014-2020.....	38
Tabulka 7: SWOT analýza	41
Tabulka 8: Přiřazení cílů k tematickým skupinám a prioritám programu	46
Tabulka 9: Finanční alokace	50
Tabulka 10: Indikátor výstupu (životní prostředí a změna klimatu).....	50
Tabulka 11: Indikátor výsledku (životní prostředí a změna klimatu)	50
Tabulka 12: Finanční alokace	55
Tabulka 13: Indikátor výstupu (sociokulturní aktivity a vzdělávání)	55
Tabulka 14: Indikátor výsledku (sociokulturní aktivity a vzdělávání)	55
Tabulka 15: Finanční alokace	60
Tabulka 16: Indikátor výstupu (kultura a cestovní ruch).....	60
Tabulka 17: Indikátor výsledku (kultura a cestovní ruch)	60

Seznam grafů

Graf 1: Počty podpořených malých projektů a počet partnerů (1. – 11. kolo)	6
Graf 2: Předpoklad zapojení do FMP dle výsledků dotazníkového průzkumu.....	13

Seznam obrázků

Obrázek 1: Vývojový diagram přípravy Strategie FMP 2021+	9
Obrázek 2: Regionální zastoupení účastníků dotazníkového šetření.....	12
Obrázek 3: Programové území Interreg Rakousko – Česko 2021-2027	16
Obrázek 4: Hustota zalidnění (obyvatel/km ²), 2019.....	18
Obrázek 5: Průměrná roční míra růstu celkového HDP	20
Obrázek 6: Hrubá přidaná hodnota (HPH) podle odvětví, příhraniční region AT 2018.....	21
Obrázek 7: Hrubá přidaná hodnota (HPH) podle odvětví, příhraniční region ČR 2018.....	22
Obrázek 8: Hrubá přidaná hodnota (HPH) podle odvětví, příhraniční region AT bez Vídně, 2018	22
Obrázek 9: Schematické znázornění charakteristik programové oblasti AT-CZ.....	23
Obrázek 10: Přeshraniční spoje veřejné dopravy diskutované v kontextu ConnReg.....	27
Obrázek 11: Nejvyšší dosažené vzdělání v rakouské části pohraničí - univerzita a akademie (2019).....	29
Obrázek 12: Nejvyšší dosažené vzdělání v rakouské části pohraničí - střední odborná škola (2019)	30
Obrázek 13: Vzdělanost v české části území (Sčítání lidu 2011)	30

8 Přílohy

8.1 Příloha č. 1: Shromážděné projektové náměty a záměry²²

8.1.1 Projektové náměty prezentované v rámci dotazníkového šetření

I. Cestovní ruch a kultura

A. Investice do klíčových oblastí rozvoje cestovního ruchu a do kulturního či přírodního dědictví, opřené o existující rozvojové strategie

1. Investice do naučných stezek, do rozvoje kulturního a historického dědictví
2. Vybudování naučné stezky se společným tématem, oprava kulturního dědictví
3. Propojování sítě turistických cest
4. Opravy památkových objektů
5. Značení cyklotras, zkvalitnění vybavení cyklotras, pořízení sčítačů turistů
6. Společný přeshraniční projekt např. památky na české a rakouské straně a vytvoření společné stezky
7. Budování drobné cyklistické infrastruktury při cyklotrasách
8. Vytvoření významného přeshraničního cyklistického a turistického regionu
9. Vývoj koncepcí přeshraničního regionálního rozvoje na základě kulturního dědictví
10. Zatraktivnění a obnova stávajících přeshraničních cyklostezek.
11. Gotické centrum (na Gotikstraße)
12. Propojení cyklostezek z jižních Čech s hraničním přechodem Sandl - Maltschradweg (k prameni řeky Maltsch)

B. Společně realizovaná digitalizace produktů kulturního a přírodního dědictví za účelem šíření mezi cílové skupiny cestovního ruchu

1. Digitalizace sbírkových předmětů
2. Digitalizace nabídky cestovního ruchu zaměřené na drobné cíle a přírodní zajímavosti
3. Zavedení a rozvoj digitální platformy „forumferrum - Bezhraniční kutání pokladů“. Na základě konceptu, který je stále ve fázi realizace (projekt Interreg), má být zadán, přeshraničně realizován a financován.

²² Projektové náměty uvedené níže v Příloze č. 1, sesbírané způsoby popsanými v kapitole 3 nejsou výčtem podporovaných aktivit. Představují soubor námětů poskytnutých aktéry v území. Nejedná se o soubor a priori způsobilých aktivit k podpoře prostřednictvím FMP.

C. Společně realizované rozšiřování, přizpůsobování (vč. např. bezbariérovosti) nebo údržba turistické infrastruktury

1. Turistická infrastruktura v přírodě - lesy - značení, informační cedule, parkoviště, dopravní dostupnost, propagace těchto možností
2. Realizace bezbariérových přístupů do veřejně přístupných památkových objektů
3. Zbudování turisticky zajímavého místa, kde bude prezentována nejen historie, ale i přírodní chráněná památka
4. Bezbariérová úprava hlavního vchodu do šumavské školy. Dílčí úpravy prostředí šumavské školy, aby bylo lépe využitelné v programu s méně pohyblivými lidmi.

D. Spolupráce destinací cestovního ruchu a vytváření společné (přeshraniční) destinace pod jednou značkou, vč. vzájemné propagace

1. Vytvoření společné destinace regionů jižní Morava a Weinviertel.
2. Spolupráce destinační společnosti Koruna Vysočiny, společné projekty, sdílení zkušeností.

E. Společná vzdělávací a osvětová opatření v oblasti cestovního ruchu a kultury

1. Předávání zkušeností o edukačních aktivitách muzejních institucí a zlepšování neformálního vzdělávání. Vznik nových společných edukačních programů v partnerských institucích.
2. Společná vzdělávací a dokumentační činnost v oblasti dějin 20. století pomocí orální historie
3. Osvětová opatření - uspořádání workshopu pro české, bavorské a rakouské pracovníky v destinačním managementu s cílem zvýšit povědomí o Šumavské škole.

F. Společná propagace a marketing cestovního ruchu, vč. řešení v oblasti digitální transformace

1. Vytvoření společných turistických témat a produktů a jejich marketing (kampaně).
2. Rozvoj produktů a služeb šetrné turistiky
3. Propagace zámku a další památek i v zahraničí
4. Nové trendy v cestovním ruchu po Covidu - digitalizace odvětví, nabídka společných produktů, marketing
5. Vzájemná propagace cykloturistiky v obou regionech a rozšiřování služeb v oblasti cykloturistiky
6. Archeopark Cézavy - prezentace významné archeologické lokality z doby bronzové, propojení a vzájemná propagace s již presentovanými archeolokalitami v Dolním Rakousku. Digitalizace významných nálezů a budování prezentačních projektů na základě tzv. rozšířené reality.
7. Vybudování společného systému informací pro návštěvníky přeshraničních regionů, vytvoření informačního centra v ČR, společné propagační materiály, systém společných akcí.
8. Výměnný propagační materiál upozorňující na kulturní akce na české a rakouské straně v sousedících příhraničních oblastech - pozvání rakouských občanů do Čech a opačný směr.

9. Vytvoření animovaného filmu, který jednoduchou formou přiblíží život habánů nejen mladší generaci, společná propagace a marketing.
10. Videonahrávka k propagaci turistických míst, ve kterých videa vznikala.
11. Monitoring návštěvnosti, průzkumy mezi turisty, propagace turistických produktů na webech a sociálních sítích, tvorba a tisk mapy a průvodců, tvorba a aktualizace webových stránek, digitální marketing.
12. Propagace sklářství
13. Vizualizace nehmotného kulturního dědictví „Jihočeská dechová hudba“.
14. Vytvoření společných propagačních letáků. Uvádění vlastních produktů na trh v příhraničních regionech.

Záměry pravděpodobně nevhodně zařazené mezi aktivity v cestovním ruchu PO 3 (částečně vhodné pro people-to-people)

1. Výměnný pobyt - karneval pro děti na rakouské straně nebo vystoupení dětských muzik
2. Společné kulturní aktivity (výstavy, hudební vystoupení)
3. Aktivity pro rozvoj a výměnu zkušeností pro podnikatele z oblasti cestovního ruchu, vzájemná výměna, networking, inspirace přes hranice.
4. Realizace kulturně-umělecké intervence se zahraničním partnerem - cílovou skupinou by byla širší odborná i neodborná veřejnost, dětské publikum
5. Zlepšení propagace existujících přeshraničních autobusových linek dotovaných JMK a Dolním Rakouskem
6. Spolupráce sportovních oddílů
7. Vzájemná výměna hudebních, pěveckých i divadelních aktivit
8. Pořádání společných kulturních akcí, festivalů, výstav apod., společná vzdělávání v oblasti turistiky a kultury, autorská čtení autorů z obou stran hranice, včetně překladů aktuálních knih a publikací, diskusní platformy vedoucí k společné propagaci a marketingu různých formátů či produktů cestovního ruchu
9. Společné výstavní aktivity a odborná spolupráce a výměna zkušeností formou konferencí, workshopů a odborných exkurzí
10. Organizace společných akcí včetně workshopů
11. Spolupráce umělců různého zaměření na obou stranách hranice při přípravě kulturních akcí
12. Spolupráce v oblasti kultury a muzejnictví, s možností zaměření také na edukační aktivity institucí. Realizace prostřednictvím kulturních akcí, muzejních výstav, exkurzí, konferencí či workshopů.
13. Společná realizace kulturních programů (výstav, koncertů, konferencí, symposií, včetně například vydání sborníku příspěvků ze symposia/konference)

14. Kulturně-edukační akce pro veřejnost, kde propojujeme lokální byznys a schopné designéry
15. Společné kulturní projekty pro všechny věkové kategorie
16. Společné přeshraniční komentované prohlídky za účasti odborníků, na témata před prvorepublikové historie soužití, válečných dob a období studené války, marketing přeshraničních produktů kulturní, poznávací a aktivní turistiky
17. Kulturní přeshraniční akce - Slavností jeřabin.
18. Přiblížení našeho regionu (příp. nové oblastní destinace, které budeme členem) našemu rakouskému partnerovi. Ukázání atraktivity místa, lokalit k navštívení
19. Česko-rakouské vztahy - osobnost Josefa Hoffmana - společný projekt měst zaměřený na cestovní ruch
20. Přeshraniční spolupráce na tématech společné historie s regionem Dolní Rakousko a případně Slovenská republika (tématem by bylo rozdělení Československa, 90. léta v ČR, Rakousku a na Slovensku)
21. Společné setkávání obyvatel, společné výstavy
22. Projekt týkající se kultury, umění, vzájemného poznávání historických a kulturních paralel obou zemí. Pořádání uměleckých či společenských akcí
23. Multizánrový festival, neinvestiční charakter
24. Management ochrany kulturních památek, význam kulturního dědictví národů
25. Uspořádání folklorní přehlídky
26. Pásmo koncertů na české a rakouské straně s využitím uměleckých souborů z obou zemí na turisticky zajímavých místech
27. Společná akce – tavení sklářských výrobků, program je doprovázen ukázkami tradiční lidové tvořivosti.
28. Pořádání akcí pro turisty, odborné konference a semináře pro veřejnou a podnikatelskou sféru,
29. Společná realizace kulturních programů (výstav, koncertů, symposií)
30. Kulturní výměna mezi fotoklubem Ybbsitz a Neuhausem (CZ). Důraz je kladen na vzájemné poznávání a učení se jeden od druhého
31. Lidová kultura Dolní Rakousko a Jižní Morava
32. Koncerty hudebníků z obou stran za účelem kulturní výměny a lepšího poznání scény.

II. Vzdělávání a kvalifikace

A. Rozvoj společných/dvojjazyčných pedagogických či didaktických konceptů

1. Dvojjazyčné vzdělávání v oblasti výuky hry na hudební nástroj nebo zpěv
2. Praktikování dvojjazyčné tandemové výuky vedoucí k samostatnosti, kritickému myšlení, sebereflexi, spolupráci a kreativitě.
3. Společná tvorba vzdělávacích programů k historii lidstva včetně bydlení, starých řemesel, zemědělské činnosti, stravování a obecně způsobu života v jednotlivých historických obdobích
4. Rozvoj koncepce přeshraničního programu pro mentálně a tělesně postižené osoby a osoby se sníženou pohyblivostí.
5. Rozvoj přeshraničních kvalifikačních programů na univerzitní úrovni

B. Společná vzdělávací schémata (vč. využití digitalizovaných nástrojů a metod)

1. Neinvestiční společné projekty v oblasti vzdělávání, distančně formou e-learningu pro celé věkové spektrum veřejnosti.
2. Společná příprava dokumentů školy - doplnění o digitální kompetence.
3. Tvorba vzdělávacích programů k historii lidstva včetně bydlení, starých řemesel, zemědělské činnosti, stravování a obecně způsobu života v jednotlivých historických obdobích,
4. Společné vzdělávání dětí a mládeže v přírodě: příprava, realizace a hodnocení programů,
5. Výměna informací v rámci edukativní výchovy dětí ve věku 5 - 10 let v oblasti popularizace přírodních věd (mimoškolní činnost) a případně vytvořili společný program.
6. Edukační aktivity - vzájemná výměna zkušeností, případně příprava společných edukačních programů zaměřených na environmentální i historická témata

C. Společné vzdělávací akce v tématech relevantních pro přeshraniční oblast, jako je environmentální výchova, zdraví a ošetrovatelství, digitální dovednosti a technické vzdělávání

1. Environmentální výchova týkající se kvality a zdraví půdy; cílová skupina - zemědělci.
2. Předávání zkušeností v oblasti muzejní pedagogiky se zaměřením na lokální dějiny, environmentální přeshraniční témata a zlepšování neformálního vzdělávání. Vznik nových společných edukačních programů v partnerských institucích

D. Společná opatření k přizpůsobení dovedností a znalostí trhu práce a budoucím pracovním příležitostem

1. Sladování vzdělávacího procesu pro přípravu osob na trh práce s cílem zajištění kvalifikované pracovní síly v regionu.
2. Podpora tvorby chybějících výukových materiálů v oblasti udržitelného stavění. Osvěta a výukové kurzy pro mladé lidi, rekvalifikační kurzy, specifikace technického slovníku pro příhraniční řemeslníky, pracující v oboru. Jedná se o neinvestiční charakter.
3. Vzdělávání žáků a studentů v místě zahraničního partnera pro uplatnění získaných zkušeností na trhu práce.
4. Spolupráce v oblasti rozvoje digitálních dovedností v oblasti metrologie, programování CNC strojů a robotů. Zejména v oblasti učebních oborů a přiblížit tyto oblasti využití v praxi.

E. Společné akce na podporu vzdělávání v raném dětství

1. Vzdělávací programy v oblasti umění pro školky (a školy)
2. Tvorba a testování metodiky a pomůcek pro předškolní vzdělávání formou zahradní, lesní pedagogiky a zooterapie
3. Neformální vzdělávání v raném dětství - přeshraniční dětské skupiny

F. Společné akce na podporu primárního, sekundárního a terciárního vzdělávání

G. Společná opatření na podporu pracovní orientace mladých lidí

1. Společné dvoujazyčné odborné besedy a workshopy pro žáky ZŠ a SŠ na vybraná témata, exkurze do firem a zlepšení zacílení kariérového poradenství a profesní orientace.

H. Společná opatření k posílení harmonizace systému vzdělávání a kvalifikace

I. Jiná opatření

1. Další vzdělávání talentovaných středoškolských studentů.

Záměry pravděpodobně nevhodně zařazené mezi vzdělávací aktivity v PO 3

(částečně vhodné pro people-to-people)

1. Karneval nebo malé folklorní vystoupení ale provázané tak, aby se děti učily jazyk - může být úplně pro malé, ale i pro větší.
2. Vzdělávací akce v oboru studia materiálů a měření jejich vlastností s cílem rozšíření jazykových znalostí a navázání spolupráce
3. Zaměření na děti a mládež, společné aktivity, tábory, výuka jazyku
4. Spolupráce/výměna mezi studenty, odborné exkurze, možnost poznat zahraničními studenty české prostředí s následnou možností studia.
5. Společné konference pracovníků s mládeží (intaktní i ohrožených skupin).
6. Společné koncerty a vystoupení.
7. Výměnné pobyty žáků, resp. pedagogů, organizace odborných soutěží a výroba společných výrobků
8. Výměna vzdělávacích postupů v předškolním vzdělávání - téma lesní mateřské školy
9. Rozvoj vzdělávání v oblasti tradičních řemesel a zanikajících rukodělných činností
10. Krátkodobé pobyty skupin žáků a dlouhodobý individuální pobyt žáků.
11. Společné semináře pro učitele dějepisu a společenských věd
12. Organizace přeshraničního týdne ochrany přírody.
13. Společné školení přírodních mediátorů na česko-bavorsko-rakouské hranici.
14. Přeshraniční výměna pečovatelského personálu, výměna žáků a dětí mateřských škol, přeshraniční kluby mládeže.

III. Životní prostředí a klima

A. Zkoumání dopadů změny klimatu v programovém území a v konkrétních regionech, výměna dat a monitoring dopadů změny klimatu, výměna know-how o dopadech souvisejících se změnou klimatu

1. Založení diskusní platformy, zejména za účasti obcí/samospráv, vyjasnit si kompetence v oblasti aktivit přizpůsobení se změnám klimatu v našem geografickém prostoru, následně identifikovat 2-3 priority v dané oblasti a následně zainvestovat několik pilotních projektů v rámci každé priority.
2. Vytvořit vzdělávací modul týkající se klimatických změn, který by byl využitelný pro různé cílové skupiny v pohraničí na zvýšení povědomí o riziku a příležitostech plynoucích ze změn klimatu
3. Mezinárodní environmentální programy - workshopy - příkladná péče vybraných místních lokalit, atp. Participace veřejnosti v procesech příprav mitigačních opatření, komunikace s veřejností - témata klimatické změny.

B. Společné pilotní akce a společná řešení v oblasti přizpůsobení se změně klimatu, vč. posílení spolupráce při budování integrovaného systému řízení rizik

1. Přeshraniční pěší stezka k cílům udržitelného rozvoje s cílem zvýšit povědomí o změně klimatu a inspirovat k akci.

C. Pilotní aktivity v oblasti ochrany půdy a v tématu zadržování vody v krajině

1. Zapojení do systému Přírodní zahrada a dále v ochraně extravilánu v oblasti jako ekologické zemědělství a ochrana půdy, například ve spolupráci s organizací Živá voda nebo Živá půda.

D. Nakládání s vodními zdroji a jejich ochrana, vč. výzkumných činností

1. Vytvoření mapových podkladů pro celou oblast Podyjí na katastrech obcí svazku a Retzbachu, návrh všech možných opatření a tím získání podkladu pro další akce k realizaci, které nebudou izolované, ale dlouhodobě udržitelné. Jednotná strategie. Realizace prvních opatření.
2. Řešení složitosti krajiny rybníků, průzkum pro nominaci na zápis na seznam světového dědictví UNESCO

E. Pilotní akce a investice do společných řešení ekologického vodního hospodářství, vč. např. obnovy vodních útvarů ve společném území

1. Obnova vodních toků a mokřadů v místních lesích, v oblasti kolem vodní nádrže Švihov na Želivce.

F. Společná opatření v oblasti biologické rozmanitosti (monitoring a databáze, společné pilotní akce apod.)

1. sledování některých (klíčových) druhů na obou stranách hranice

G. Zvyšování povědomí v oblasti biologické rozmanitosti

1. Vzdělávací program zaměřený na život sov v kulturní krajině. Prostřednictvím workshopů a využití audiovizuální mediální techniky se zaměříme na seznámení veřejnosti se životem těchto dravců. Dále bude projekt zaměřen na jejich identifikaci a také představení praktických opatření, která může každý realizovat, aby bylo zabráněno zbytečným úhynům, resp. aby byly zlepšeny životní podmínky těchto chráněných druhů ptáků.
2. Vytváření vzdělávacích programů o změně klimatu a biologické rozmanitosti.

Záměry pravděpodobně nevhodně zařazené mezi aktivity v tématu

(částečně vhodné pro people-to-people)

1. Projekt zaměřený na předávání zkušeností v oblasti muzejní pedagogiky se zaměřením na environmentální přeshraniční témata a zlepšování neformálního vzdělávání. Vznik nových společných edukačních programů v partnerských institucích.
2. Využití zkušenosti přeshraničního partnera s bioenergiemi, dopad na životní prostředí - workshop, dialogy, dotazníkový průzkum.
3. Monitorování demonstračních lokalit v CHKO Žďárské vrchy, příprava revitalizačních projektů vybraných lokalit, motivační a vzdělávací akce pro komunity a veřejnost.
4. Výměna zkušeností o nemotorové dopravě v metropolitních regionech Brna a Vídně, o sdílené dopravě a její použitelnosti v příhraničním regionu.
5. Regionální energetická soběstačnost (v Rakousku funguje řada kvalitních řešení na úrovni obcí).
6. Přínosy využití větrné a solární energetiky na venkově.
7. Výměna zkušeností při managementu a budování drobných opatření v krajině, environmentálně a klimaticky šetrný provoz areálů a budov ve vzdělávací oblasti, přírodní a školní zahrady jako místo, které podporuje biologickou rozmanitost a zadržování vody.

8.1.2 Projektové náměty prezentované v rámci regionálních workshopů

Námět na projekt	Aktivity	Otázky/komentáře
Putovní divadlo	Jazyková výměna Workshop	Takováto výměna by byla vhodná, např. kombinování projektů za účelem nalezení efektivnějších řešení. Zatím se jeví obtížné najít zájemce o účast
Neomezené kovářské poklady	Vytvoření digitální platformy Pořízení softwaru, hardwaru odhad 30.000 EUR.	Kováři nejsou organizováni ve sdruženích, mohou být přesto zahrnuti jako partneři projektu?
Přeshraniční textilní trasa		
Operační řídicí středisko Brno a Tulln	Vyjasňovací práce a spolupráce, ale také překladatelský software (investice), alespoň zkušební provoz	
Institucionální spolupráce Regionální orgány Gmünd/České Velenice	Projekt zahrnující také investice, využití synergií, např. v oblasti čištění ulic nebo hubení komárů apod.	Rozdílné požadavky v ČR a AT
Přeshraniční turistika - denní nabídky pro hosty se společnými balíčky	Například prohlídka Lednice, prohlídka Poysdorfu s průvodcem	V tuto chvíli se však jedná pouze o mlhavou představu, nikoli o pevný plán.
Přeshraniční tematická stezka		
Hraniční most v Sandlu	propojení cyklistických a turistických stezek na obou stranách.	Z kulturního hlediska je toto spojení velmi významné pro uměleckou komunitu
Projekt školské výměny a spolupráce	Školení učitelů CZ/AT v oblasti umění s návštěvami na obou stranách hranice Rozvíjení konceptu školních projektových týdnů - začlenění cyklistických/procházkových tras Zapojení žáků – příprava na vědecké aktivity	
Škola + most	Školní projekt na konstrukci/plánování mostu	
Integrace cyklostezek	Cyklostezka „Železná opona“.	
Muzeum koněspřežné železnice	Potřeba zapojení žáků od 8 do 10 let, aby pro ně byla návštěva muzea atraktivnější. Projektové dny pro starší žáky (12-13 let), navrhování projektových dnů - kvíz, puzzle, společné stavění, turistika. Setkání žáků. Návrh - Pozvat učitele přímo k tvorbě programů pro muzeum. (Odměna za práci učitelů)	Cílem je přivést do muzea koněspřežné železnice více škol. 8-10 leté děti obtížně překračují hranice kvůli jazykovým omezením.

Námět na projekt	Aktivity	Otázky/komentáře
		Ve škole se však o koněspřežné železnici učí, ale muzeum nikdo nenavštěvuje.
Zajištění a předávání znalostí	Témata Gotika, historie skláren, atd. Úpravy místností, techniky digitálního zpřístupnění a aktivity na setkávání lidí	Leaderregion Mühlviertler Alm a Mühlviertler Kernland
Zdraví a sport	Sportovní výměna mezi různými kluby, různé sporty - 2. běh na lyžích pro seniory, specifická cílová skupina (Fit ve stáří)	Koncepce a realizace - Leaderregion MVA
Cross Country - Senioři	Cross Country - Senioři	Fit ve stáří, přeshraniční charakter
Muzeum Gutau	Akce pro učitele Vzdělávání učitelů Příprava tematických balíčků - učitelé by k nim měli mít snadný přístup, aby se snížila náročnost přípravy	Potíže s motivací škol k účasti. Motivací pro učitele musí být také vytváření sítí s nabídkou učitelů v ČR. Potřebuje podporu školám nadřazených institucí.
Muzeum Gutau	Barvířský dům dvě velké místnosti - možnost přenocování (pro školy a studenty) v souvislosti s barvířskými kurzy. (Kurzy trvají 2-3 dny). Převážně investiční náklady, velikost projektu vhodná do FMP	
Šumavská škola	Přeshraniční malý projekt pro školy nejen na hranici Aplikace a výměna zkušeností Školení učitelů (příroda, kultura, NP, Natura 2000) a seznámení s budoucími partnerskými školami	
Šumavská škola	Vypracovat koncepci přeshraničního programu pro mentálně a tělesně postižené osoby a osoby se sníženou pohyblivostí. Organizace přeshraničního Týdne ochrany přírody. Společné školení pedagogů v přírodě na Česko-bavorsko-rakouská hranice. Vytváření vzdělávacích programů o změně klimatu a biologické rozmanitosti.	Jedná se zejména měkké, neinvestiční aktivity
Šumavská škola	Propagace stávajícího přeshraničního přírodovědného vzdělávacího programu pro školy „Borderwalk“ mezi školami v ČR a AT (DE).	
Země Horní Rakousko, Ředitelství pro vzdělávání	Vytváření sítí se školami, pořádání akcí	
Muzejní cesta Mühlviertel	Máme konkrétní projekt - Informační akce pro učitele pro školy - Muzejní cesta.	
Jihočeské muzeum	projekty spolupráce v oblasti kultury, ale i vzdělávání	zatím není jasné jaký obsah a velikost

Námět na projekt	Aktivity	Otázky/komentáře
Technické muzeum v Brně	Aktivity cestovního ruchu a zpřístupnění dědictví, kombinace se vzdělávacími aktivitami – cca do 20 tis. EUR Nyní se muzeum buduje a do budoucna se počítá se širokým spektrem využití (např. vzdělávací programy pro děti z Rakouska, téma železné opony, speciální cestovní balíčky apod.)	
Museum Znojmo	propagace, vnitřní expozice (společné tradice, folklor, kroje), muzeum železné opony	
Obec Šatov	společné mapování (mapa zde hlavní výstup) – porovnat jak to bylo v minulosti, vznikne soubor opatření (zadržení vody v krajině apod.)	
Město Brno	Bývalá káznice – vznik interaktivního místa vzpomínek (železná opona) spolu s Pamětí národa	

8.1.3 Projektové záměry shromážděné správci v jejich regionech

Jednotliví správci provedli ve svých územích v listopadu/prosinec 2021 sběr námětů potenciálně relevantních pro Fond malých projektů pro dokreslení skutečného potenciálu.

Projekty Horního Rakouska

Životní prostředí a příroda

- Vytváření inovativních metod a nabídky pro poznávání a zprostředkování poznání zajímavých přírodních oblastí (například zavádění moderních a inovativních nabídek zprostředkování pro děti a mládež, zajištění vyškolení průvodců přírodou apod.).
- Rozvoj a propojování kompetencí v oblasti biologického a místně specifického managementu kulturní krajiny napříč hranicemi (např. zemědělci a různé vzdělávací a výzkumné instituce spolupracují napříč hranicemi na meziregionálních tématech, jako je ochrana proti škůdcům, udržitelné formy hospodaření nebo přizpůsobení se změně klimatu).
- Vytvoření sítě pro výuku o přírodě na Šumavě, vzdělávání učitelů (příroda, kultura, národní park, Natura 2000) a navazování kontaktů mezi partnerskými školami.
- Posílení druhů obdělávané půdy na zelené hranici.
- Životní hodnoty v souvislosti se změnou klimatu (přehodnocení a změna postojů, změna spotřebitelského chování a zvyků reagující na změny klimatu a potřebu jim čelit).

Kultura a cestovní ruch

- Hraniční most v Sandlu: Propojení cyklistických a turistických stezek na obou stranách a napojení cyklistických stezek na „Cyklostezku železné opony“; z kulturního hlediska je toto propojení velmi důležité pro komunity malující na obrácené sklo.
- Přeshraniční běžecké trasy nebo jejich propojení, vč. značení, vytvoření map běžeckých tras atd. (např. běžecké lyžování v obcích St. Stefan am Walde a Liebenau). Doprovodně též specifické formy, jako je běžecké lyžování pro specifické cílové skupiny, kondice ve stáří atd.

- Zajištění a předávání znalostí v tématech gotické architektury, historie skláren, Adalbert Stifter atd. (např. regiony Leader Mühlviertler Alm a Mühlviertler Kernland)
- Kulinářský profil příhraničního regionu Mühlviertel - jižní Čechy: Kulinářství jako turistická nabídka – „Co nás spojuje a co nás odlišuje v kulinářství?“, vč. osvěty a marketingových opatření
- Digitalizace turistické nabídky - např. cyklostezky (společná přeshraniční cyklistická aplikace), turistické trasy, budovy, prezentace zážitků, tematické výletní cíle (např. gotika)
- Přeshraniční cyklomapy
- Spolupráce v oblasti zimních sportů (značení či úprava běžeckých tras, společná propagace apod.)
- Přeshraniční kulturní kalendář.

Záměry z Jihomoravského kraje

Znojmo Region: Letní turistické noviny + exkurze pro rakouské cestovní kanceláře - zajímavé a méně známé turistické cíle

Spolek Ekovín - konzultace projektového záměru na informační edukační stanoviště s fotovoltaickou střechou (cca 300.000 Kč)

Město Slavkov, Dům dětí a mládeže Slavkov nebo Svaz rybářů - malé investiční projekty

Město Mikulov - zájem o malé investiční projekty, spolupráce s městem Laa an der Thaya

Správa NP Podyjí - přesun již existující nevystavené sochy do prostor NP Podyjí, konkrétně na hranici (Čížov).

Záměry z Jihočeského kraje

Obce Vyšší Brod, Horní Dvořiště, Horní Stropnice - zájem o malé investiční projekty, investice přímo na hranici - mostky, lávky, naučné stezky apod.

Město České Velenice, Město Gmünd - zavedení linky přeshraniční městské hromadné dopravy -, stanice MHD, informační mapy apod.

Město Nová Bystřice, Město Slavonice, Obec Staré Město pod Landštejnem - zájem o malé investiční projekty, investice přímo na hranici - značení a obnova - lyžařské stopy, cyklostezky, naučné stezky apod.

Správa NP a CHKO Šumava - zájem o malé investiční projekty, investice přímo na hranici - mostky, lávky, značení pro lyžařské stopy, naučné stezky apod., obnova úseků Schwarzenberského plavebního kanálu v havarijním stavu

Spolek Mapový turistický systém, spolek Jihočeský rybářský svaz, Sdružení příhraničních měst a obcí okresu Jindřichův Hradec - obnova a rozvoj tabulí mapového systému v příhraničních katastrech a rybářských revírech - instalace map, opravy stojanů apod., mapy budou umístěny i na rakouské straně

Klub českých turistů - obnova a rozvoj turistických stezek podél přeshraničních řek Lužnice, Dyje - pěší, cyklo, obnova značení, opravy tabulí apod., značení i na rakouské straně

Město Nové Hradky - Dokončení opravy kaple v bývalé osadě Mýtiny – Kropšlák - fasáda, odvodnění, posezení, uvnitř místo setkávání, výstavy, koncerty, v blízkosti též ovocný sad se starými odrůdami
Naučné stezky podél státní hranice, zejména na trase Nové Hradky – České Velenice – historie Vitorazska, přírodní zajímavosti, železná opona

Vytvoření naučné stezky Mýtiny – Veveří – Jedlice (historie, příroda, historie vodovodu a pramenů) – stezka by navazovala na projekt Stezka pátera Bonfilia a Příhraniční rybníky.

Vytvoření 2. etapy naučné stezky Příběhy domů podél opevnění města (po vzoru Stadtmuerstädte NÖ)

Vytvoření informačních panelů v rámci NPP Terčino údolí – nové panely s texty v češtině a němčině – navazuje na původní lesnickou stezku

Vytvoření naučné stezky Nakolice – Vyšné – Hohenberg

Vytvoření naučné stezky NH – Nakolice – Nakolický rybník – Kamínek – Blata

Tradiční dřevěné infopanely, k tomu nějaká odpočívadla, lavičky, cyklopointy + případně elektronické infopanely s videem, audiem k dané lokalitě či celé stezce. Vše vždy v jazykových mutacích.

Opravy bývalých signálů (dnes využívaných jako cyklostezky)

Chodník-cyklostezka ke státní hranici

8.1.4 Projektové záměry nepodpořené v FMP 2014-2020

Název projektu	Žadatel	Partner
Evropský cykloregion - Böhmerwald-Lipno-Mühlviertler Hochland	Tourismusverband Mühlviertler Hochland	Turisma z.s., Lipno nad Vltavou
Sociální podnikání-šance pro příhraničí	Ústav sociálních inovací, o.p.s.	Obec Drasenhofen
Videofilm-Po stopách Napoleona na jižní Moravě a v DR	OHK Brno-venkov	TOURISTEN VEREIN LAND um LAA
Koncepce rozvoje ZOO Hodonín	Město Hodonín	Stadtgemeinde Zistersdorf
Rozvoj rakouského úseku cyklotrasy Brno-Vídeň	Cyklistická stezka Brno-Vídeň	Město Laa an der Thaya
Sklepní uličky přeshraničně - společné kulturní dědictví vína	Retzer Land Regionalvermarktung	Znojmo Region, z.s.
Kláštery v čase dvou totalit	Benediktinerstift Göttweig	Muzeum Brněnska p.o.
Kláštery v čase dvou totalit	Muzeum Brněnska, p.o.	Benediktinerstift Göttweig
Síťování komunitní reklamy přes hranice	Marktgemeinde Thaya	Město Český Rudolec
Turismus bez hranice	Město Gmünd	České Velenice

8.2 Příloha č. 2: Zpráva z dotazníkového šetření

Jednou ze stěžejních aktivit přípravy Strategie FMP 2021+ bylo dotazníkové šetření, jehož cílem bylo získat informace od většího počtu regionálních aktérů, potenciálních partnerů a nositelů malých projektů, o jejich individuálních potřebách, preferencích a plánech účasti v budoucím Fondu malých projektů. Takovéto šetření je, s ohledem na šíři záběru a počet subjektů, které je možné zahrnout, vhodný nástroj i pro ověření absorpční kapacity území.

Důležitým krokem pro dosažení potřebných výsledků je výběr účastníků průzkumu tak, aby vzorek byl dostatečně velký a zároveň aby měl vhodnou strukturu (územní, tematickou) a jeho vypovídací schopnost a oprávněnost zohlednění výsledků tak byla vysoká. Správci Fondů malých projektů ze všech regionů, s metodickým vedením zpracovatelského týmu, sestavili vzorek vhodných subjektů pro oslovení k účasti v průzkumu. Celkem bylo takových subjektů více než 400. Tento vzorek zahrnoval aktéry s dřívější zkušeností s přeshraniční spoluprací. Zároveň bylo snahou využít průzkum i pro aktivaci potenciálních nových partnerů FMP. Nemalá část oslovených subjektů z každého regionu (přibližně 20-30 %) tak byly organizace bez předchozí zkušenosti s FMP, resp. s projekty přeshraniční spolupráce obecně. Vzorek oslovených aktérů byl sestaven tak, aby jeho součástí byly subjekty:

- s různým zaměřením své hlavní činnosti,
- různých právních forem,
- s různou mírou zkušenosti s přeshraniční spoluprací.

Takto sestavený mix regionálních aktérů zajistil velmi dobrou vypovídací schopnost a relevanci zjištění a závěrů dotazníkového šetření pro přípravu strategie.

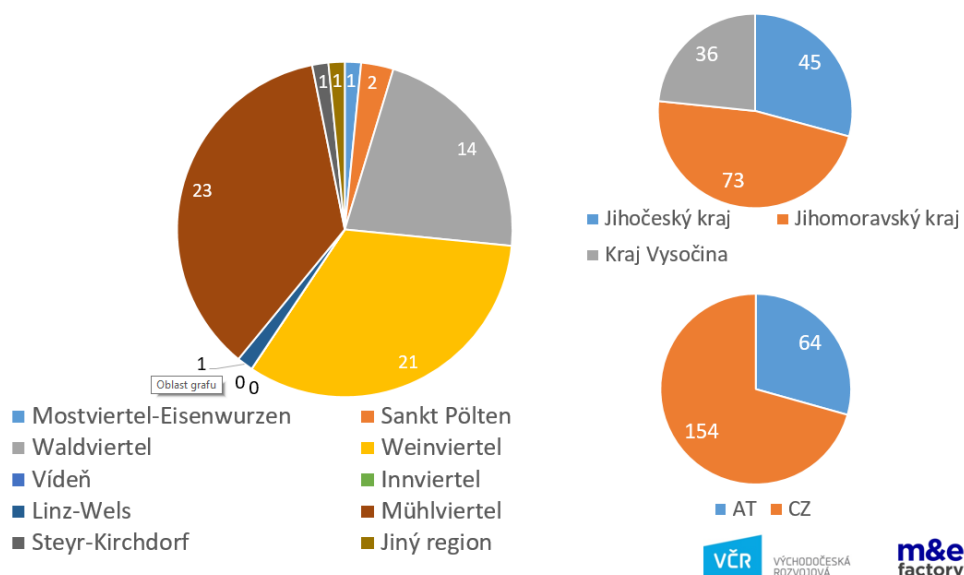
Dotazníkové šetření probíhalo ve **všech regionech** území realizace FMP, včetně Vídně. Co do **formy**, probíhal průzkum výhradně on-line na internetové platformě, a to dvojjazyčně tak, aby nebyli žádní účastníci limitováni jazykem. Průzkum proběhl totožným způsobem na obou stranách.

8.2.1 Výsledky průzkumu

Blok úvodních otázek se týkal základních charakteristik respondentů.

Otázka č. 1: V jakém regionu má sídlo Vaše organizace?

Region	Počet respnší
Mostviertel-Eisenwurzen	1
Sankt Pölten	2
Waldviertel	14
Weinviertel	21
Vídeň	0
Innviertel	0
Linz-Wels	1
Mühlviertel	23
Steyr-Kirchdorf	1
Jihočeský kraj	45
Jihomoravský kraj	73
Kraj Vysočina	36
Jiný region	1
Celkem	218

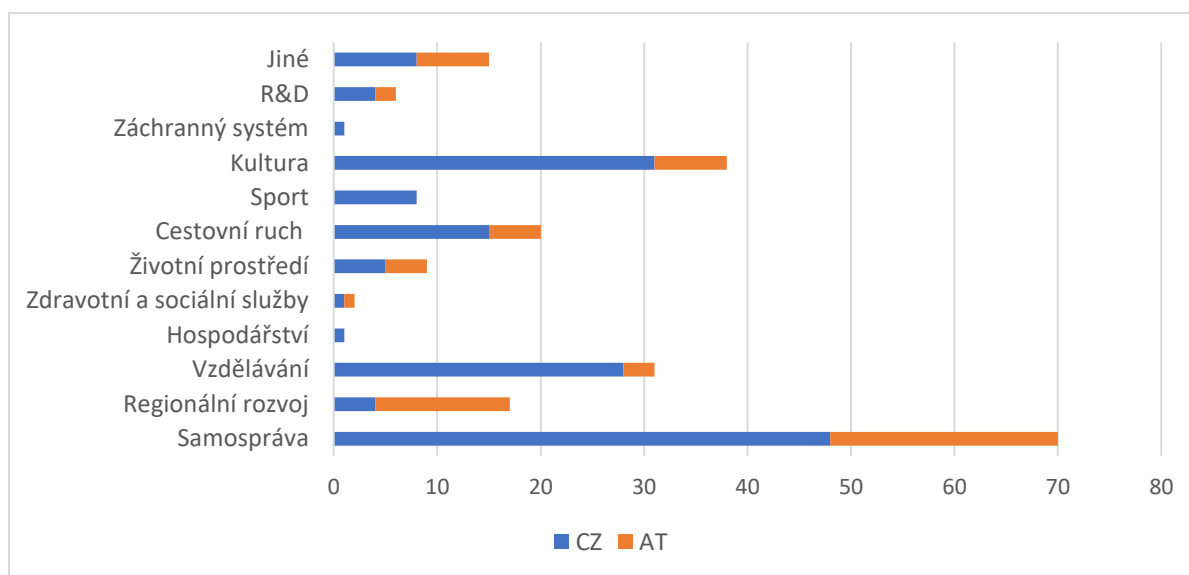
Zdroj: výpočty a grafika expertů

Účast v průzkumu lze označit za vysokou, poskytující reprezentativní vzorek názorů a potřeb aktérů z programového území. Celkem se zúčastnilo (vyplnilo kompletní dotazník) 218 subjektů. Uvnitř programového území však existovaly rozdíly. Celkově více odpovědí přišlo z české strany, nejaktivnějším regionem byl kraj Jihomoravský (73 vyplněných dotazníků).

Otázka č. 2: Do jaké oblasti spadá hlavní náplň Vaší instituce?

Ve druhé otázce byli respondenti dotazováni na převažující oblast jejich činnosti s tím, že v případě více předmětů museli vybrat jeden dominantní.

Hlavní předmět činnosti	CZ	AT	Celkem
Samospráva	48	22	70
Regionální rozvoj	4	13	17
Vzdělávání	28	3	31
Hospodářství	1	0	1
Zdravotní a sociální služby	1	1	2
Životní prostředí	5	4	9
Cestovní ruch	15	5	20
Sport	8	0	8
Kultura	31	7	38
Záchranný systém	1	0	1
R&D	4	2	6
Jiné	8	7	15

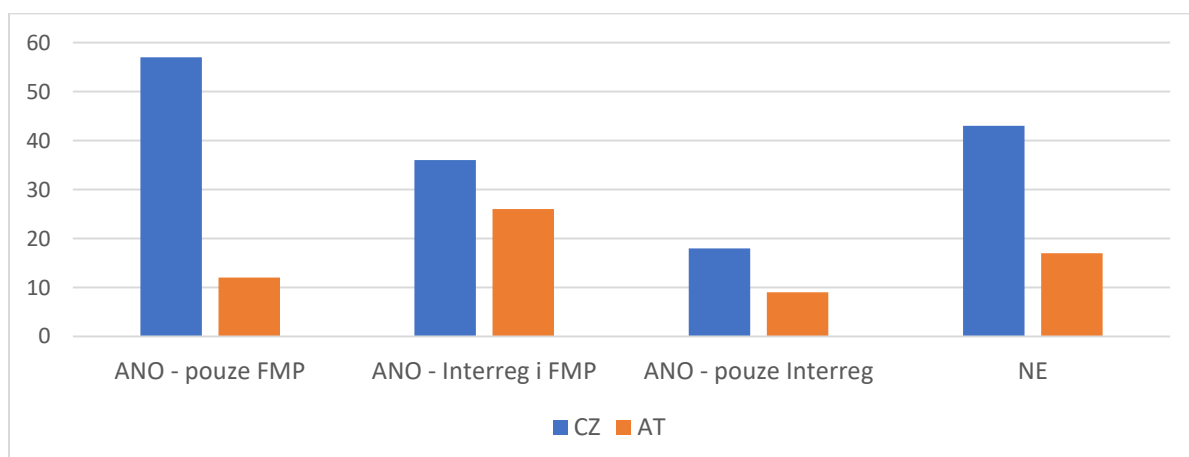

Co se týká **převažujícího předmětu činnosti** respondentů, tak největší zájem byl zaznamenán mezi subjekty místní samosprávy (municipality a jim zřízené organizace). Velmi vysoká byla i zpětná vazba od subjektů z oblasti kultury, stejně jako aktérů turismu. Naopak malé zastoupení měly složky integrovaného záchranného systému, hospodářství či zdravotních a sociálních služeb.

Otázka č. 3: Účastnili jste se aktivně předchozích programů přeshraniční spolupráce Rakousko – Česká republika?

Ve třetí otázce byli respondenti dotazováni na předchozí zkušenost s projekty přeshraniční spolupráce. Možnosti odpovědí byly postaveny tak, aby kromě rozlišení zkušených a nezkušených žadatelů bylo možné rozlišit mezi těmi, kdo mají zkušenosti s realizací malých projektů a těmi, kteří realizovali velké projekty spolupráce.

Dřívější zkušenost	CZ	AT	Celkem
ANO - pouze FMP	57	12	69
ANO - Interreg i FMP	36	26	62
ANO - pouze Interreg	18	9	27
NE	43	17	60

Ve struktuře respondentů podle jejich dosavadní zkušenosti s FMP byly relativně velké rozdíly mezi rakouskou a českou stranou. Zatímco na české straně výrazně převažovaly subjekty, které se v minulosti účastnily FMP, ale nikoli velkého programu, na straně rakouské měla většina respondentů zkušenost jak s velkým programem Interreg, tak zároveň s Fondy malých projektů. Pozitivní, a pro budoucí realizaci FMP přínosné bylo, že se do dotazníkového šetření podařilo zapojit velké procento nových žadatelů (cca 27 %), což představuje poměrně velký potenciál vzniku nových partnerství.

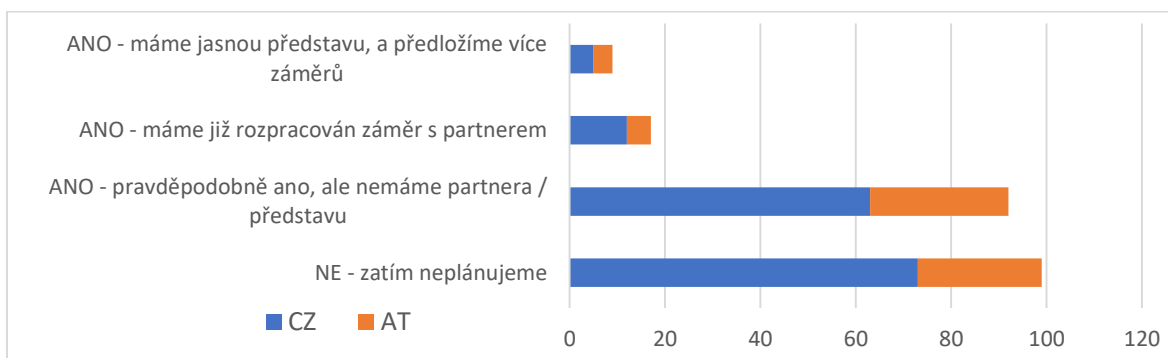
Druhý blok otázek již směřoval k ověření potřeb v území a absorpční kapacity v jednotlivých tématech. Hlavním smyslem dotazníkového šetření bylo prověření skutečného potenciálu pro Fondy malých projektů v jednotlivých tematických oblastech relevantních pro FMP, konkrétně:

1. People-to-people (vč. spolupráce institucí)
2. Kultura a cestovní ruch
3. Vzdělávání a odborná příprava
4. Životní prostředí a klima

V každé z těchto čtyř tematických oblastí vyjadřovali respondenti nejprve předpoklad, zda se zúčastní daného tématu, pokud bude součástí Fondu malých projektů, a míru připravenosti projektového záměru.

Otázka č. 4: Plánuje Vaše organizace předložit projekt v tématu FMP „Akce people-to-people směřující ke zvyšování důvěry“?

Předpoklad účasti / neúčasti	CZ	AT	Celkem
NE - zatím neplánujeme	73	26	99
ANO - pravděpodobně ano, ale nemáme partnera / představu	63	29	92
ANO - máme již rozpracován záměr s partnerem	12	5	17
ANO - máme jasnou představu, a předložíme více záměrů	5	4	9

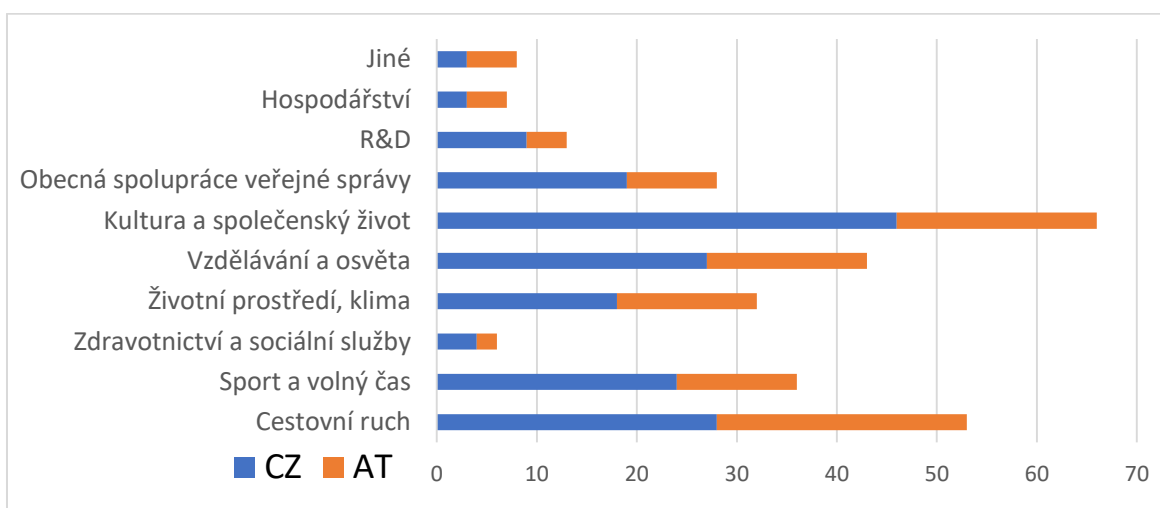

Tematická oblast people-to-people bude pevnou a tradiční součástí FMP, kterou většina žadatelů zná a má s ní zkušenost. I z toho důvodu většina (54 %) respondentů již nyní plánuje nebo přinejmenším předpokládá, že předloží projekt tohoto typu, byť míra jistoty a pokročilosti přípravy záměrů je různá. Podíl těch respondentů, kteří projekt v této tematické oblasti zatím neplánují, činil 46 %.

Otázka č. 5: V případě, že jste na otázku č. 4 odpověděli kladně, uveďte prosím oblast, které by se Váš projekt měl týkat. Aktivita v tomto tématu mají směřovat ke zlepšení porozumění, poznání a důvěry aktérů přes hranici.

V další otázce pak identifikovali respondenti, kteří se tématu plánují zúčastnit, konkrétní tematickou oblast jejich záměru.

Téma projektového záměru	CZ	AT	Celkem
Cestovní ruch	28	25	53
Sport a volný čas	24	12	36
Zdravotnictví a sociální služby	4	2	6
Životní prostředí, klima	18	14	32
Vzdělávání a osvět	27	16	43
Kultura a společenský život	46	20	66
Obecná spolupráce veřejné správy	19	9	28
R&D	9	4	13
Hospodářství	3	4	7
Jiné	3	5	8

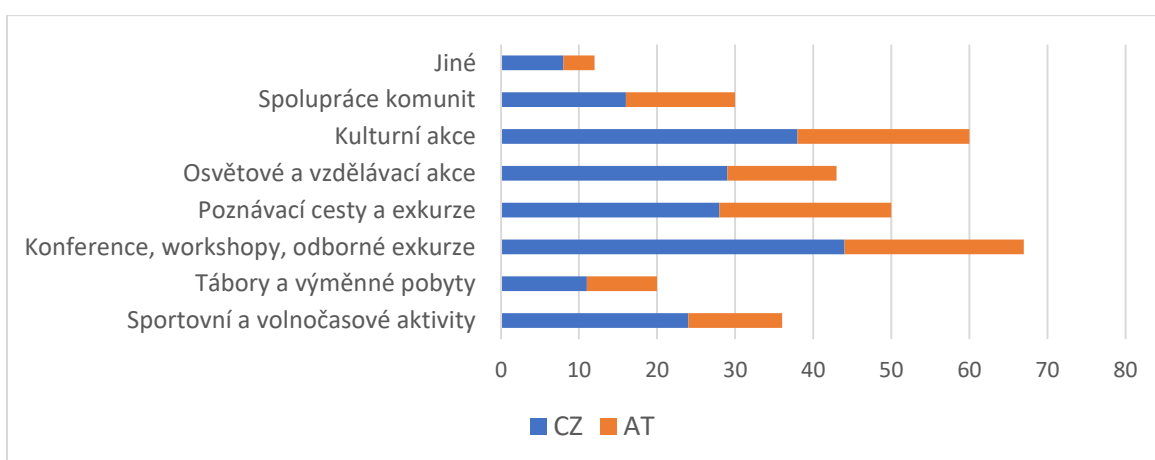

Jak ukazuje graf výše, většina existujících projektových záměrů je z oblasti společenského a kulturního života. Další významná témata se týkají spolupráce a vzájemného poznání a odbourávání bariér v oblasti cestovního ruchu a dále oblasti vzdělávání a životního prostředí. Ke každému z nabízených témat se přihlásilo vždy alespoň několik respondentů a je tak patrné, že tematická oblast people-to-people bude zdrojem podpory široké palety projektů, jejichž hlavním předmětem je zlepšení porozumění, poznání a důvěry aktérů přes hranici, bez ohledu na jejich konkrétní předmět zájmu a převažující činnost.

Otázka č. 6: V případě, že jste na otázku č. 4 odpověděli kladně, uveďte prosím, jakého charakteru by Váš projekt měl být.

V navazující otázce pak měli respondenti určit charakter jejich projektu.

Charakter projektového záměru	CZ	AT	Celkem
Sportovní a volnočasové aktivity	24	12	36
Tábory a výměnné pobyty	11	9	20
Konference, workshopy, odborné exkurze	44	23	67
Poznávací cesty a exkurze	28	22	50
Osvětové a vzdělávací akce	29	14	43
Kulturní akce	38	22	60
Spolupráce komunit	16	14	30
Jiné	8	4	12

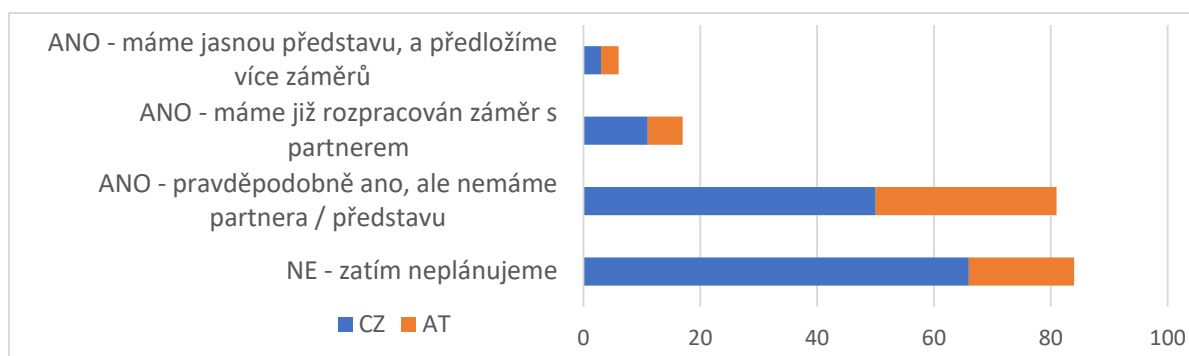

Nejvíce zvažovaných záměrů v tematické oblasti people-to-people by mělo mít charakter konferencí a vzdělávacích exkurzí, následováno akcemi kulturními či společenskými (lze předpokládat různé festivaly, slavnosti apod). Naopak relativně menší zájem je jak na české, tak rakouské straně o tábory a výměnné pobyty (především dětí), ale třeba i o sportovní aktivity.

Otázky č. 7 – 9 řešily tematickou oblast kultury a cestovního ruchu.

Otázka č. 7: V případě, že bude FMP realizován i v oblasti „Kultura a cestovní ruch“, předloží Vaše organizace projekt tohoto zaměření?

Předpoklad účasti / neúčasti	CZ	AT	Celkem
NE - zatím neplánujeme	66	18	84
ANO - pravděpodobně ano, ale nemáme partnera / představu	50	31	81
ANO - máme již rozpracován záměr s partnerem	11	6	17
ANO - máme jasnou představu, a předložíme více záměrů	3	3	6

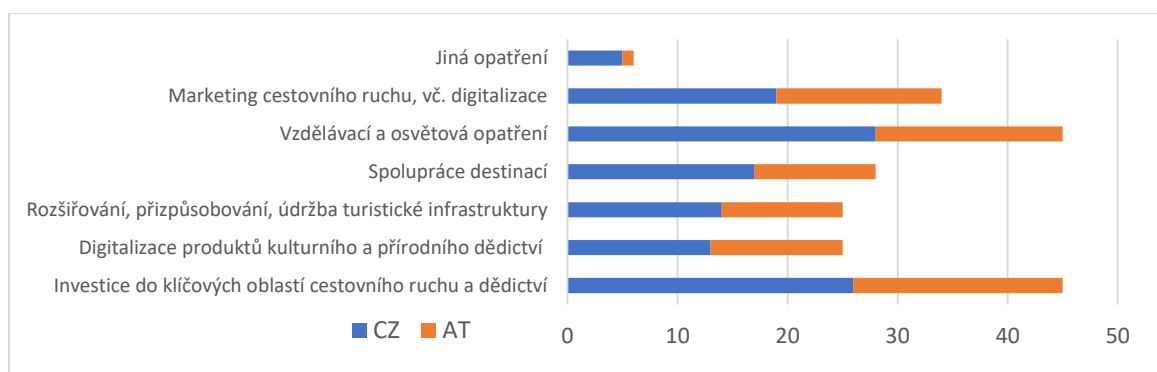

Hodnocení výsledků otázky č. 7 je relativně velmi podobné jako v případě tématu people-to-people. I v tématu cestovního ruchu většina respondentů (55 %) již nyní plánuje nebo přinejmenším předpokládá, že předloží projekt tohoto typu, byť míra jistoty a pokročilosti přípravy záměrů je různá. Přirozeně nejvyšší podíl představují ti respondenti, kteří takový záměr sice plánují, ale nemají ho zatím konkrétně rozpracován a/nebo zatím nemají partnera na druhé straně hranice. To je však stav vcelku předvídatelný i s ohledem na aktuální fázi přípravy FMP pro období 2021+. Podíl těch respondentů, kteří projekt v tematické oblasti Kultura a cestovní ruch zatím vůbec neplánují, činil 45 %.

Otázka č. 8: Pokud jste na předchozí otázku odpověděli kladně, prosíme, charakterizujte předmět Vámi zvažovaného záměru v oblasti kultury a cestovního ruchu.

V návazné otázce měli respondenti, kteří přípravu projektu v oblasti cestovního ruchu, případně kultury předpokládají, zařadit svůj záměr do některé z předem daných kategorií (zde se vycházelo z typových aktivit, jak je definuje Priorita 3 Programu Interreg Rakousko – Česko 2021-2027)

Téma projektového záměru	CZ	AT	Celkem
Investice do klíčových oblastí cestovního ruchu a dědictví	26	19	45
Digitalizace produktů kulturního a přírodního dědictví	13	12	25
Rozšiřování, přizpůsobování, údržba turistické infrastruktury	14	11	25
Spolupráce destinací	17	11	28
Vzdělávací a osvětová opatření	28	17	45
Marketing cestovního ruchu, vč. digitalizace	19	15	34
Jiná opatření	5	1	6

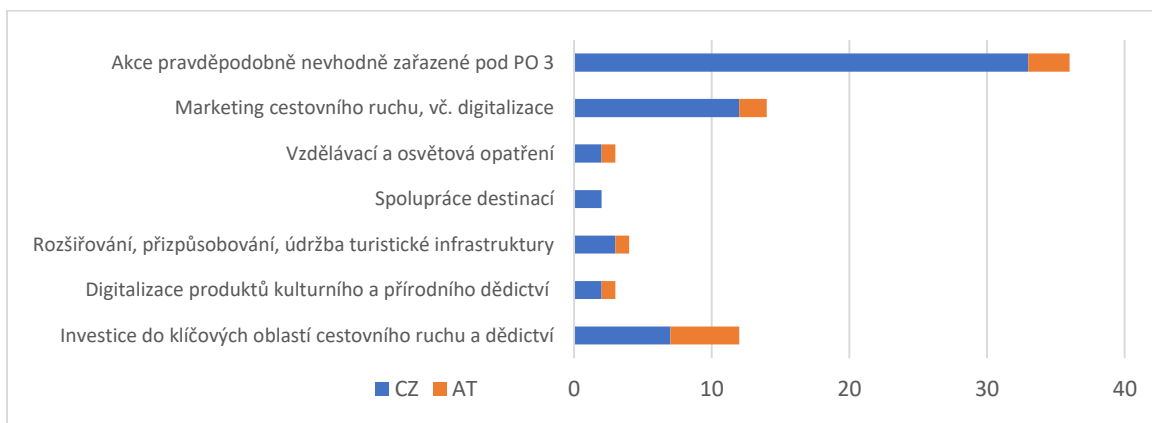
Je patrné, že velký zájem je zejména o investiční akce směřující do oblasti podpory atraktivit cestovního ruchu a do společného dědictví regionu. Tento zájem je navíc relativně vyvážený na obou stranách hranice. Na stranu druhou je velký zájem i o neinvestiční akce v oblasti marketingu cestovního ruchu, vč. digitalizace, a dále o vzdělávací a osvětová opatření v tomto tématu.

Otázka č. 9: Pokud jste na otázku č. 7 odpověděli kladně, prosíme, specifikujte stručně, ovšem co nejdůležitěji, Vámi zvažovaný záměr v oblasti kultury a cestovního ruchu.

V navazující otázce pak měli respondenti stručně svůj záměr popsat (viz též příloha č. 1 strategie), aby bylo možné vyhodnotit správnost jeho zařazení do příslušné tematické oblasti. Při analýze takto popsaných záměrů se ukázalo, že jejich část je svým charakterem vhodná spíše pro aktivity people-to-people, než pro oblast, kam byly ze strany respondentů původně zařazeny. V rámci analýzy výsledků dotazníkového průzkumu byla na tomto základě provedena korekce, kdy byly takovéto projekty vyřazeny ze statistiky jednotlivých témat.

Tabulka a graf níže ukazují stav po takto provedené korekci (popisy poskytla pouze část těch, kteří uvedli, že předpokládají předložit projekt). Přestože část záměrů se dle popisu vykazuje spíše charakter people-to-people, velká část záměrů tematicky spadá do samostatného FMP pro cestovní ruch a naznačuje poměrně značný potenciál na obou stranách regionu generovat malé projekty dosahující cílů v oblasti cestovního ruchu. I po korekci vychází jako nejčastější typ projektů investiční akce směřující do atraktivit cestovního ruchu a společného dědictví a dále neinvestiční akce v oblasti marketingu cestovního ruchu, vč. digitalizace.

Téma projektového záměru (po korekci)	CZ	AT	Celkem
Investice do klíčových oblastí cestovního ruchu a dědictví	7	5	12
Digitalizace produktů kulturního a přírodního dědictví	2	1	3
Rozšiřování, přizpůsobování, údržba turistické infrastruktury	3	1	4
Spolupráce destinací	2	0	2
Vzdělávací a osvětová opatření	2	1	3
Marketing cestovního ruchu, vč. digitalizace	12	2	14
Akce pravděpodobně nevhodně zařazené pod PO 3	33	3	36

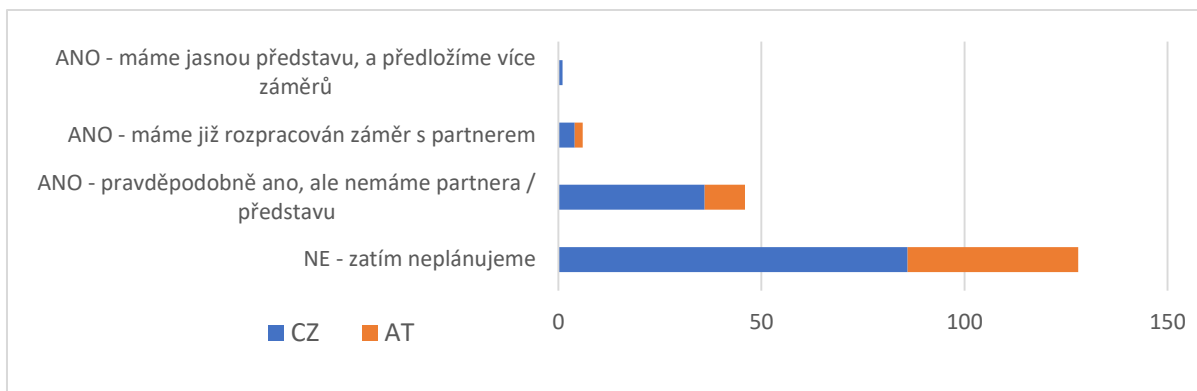
Pro doplnění uvádíme příklady projektů, které byly respondenty popsány v rámci tématu cestovního ruchu a kultury, ale mají spíše charakter people-to-people:

- výměnné pobyty,
- výstavy, hudební vystoupení,
- vzájemná výměna hudebních i divadelních těles,
- spolupráce umělců různého zaměření,
- kulturně-edukační akce pro veřejnost.

Otázky č. 10 – 12 řešily tematickou oblast podpory vzdělávání a odborné přípravy.

Otázka č. 10: V případě, že bude FMP realizován i v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, předloží Vaše organizace projekty tohoto zaměření?

Předpoklad účasti / neúčasti	CZ	AT	Celkem
NE - zatím neplánujeme	86	42	128
ANO - pravděpodobně ano, ale nemáme partnera / představu	36	10	46
ANO - máme již rozpracován záměr s partnerem	4	2	6
ANO - máme jasnou představu, a předložíme více záměrů	1	0	1

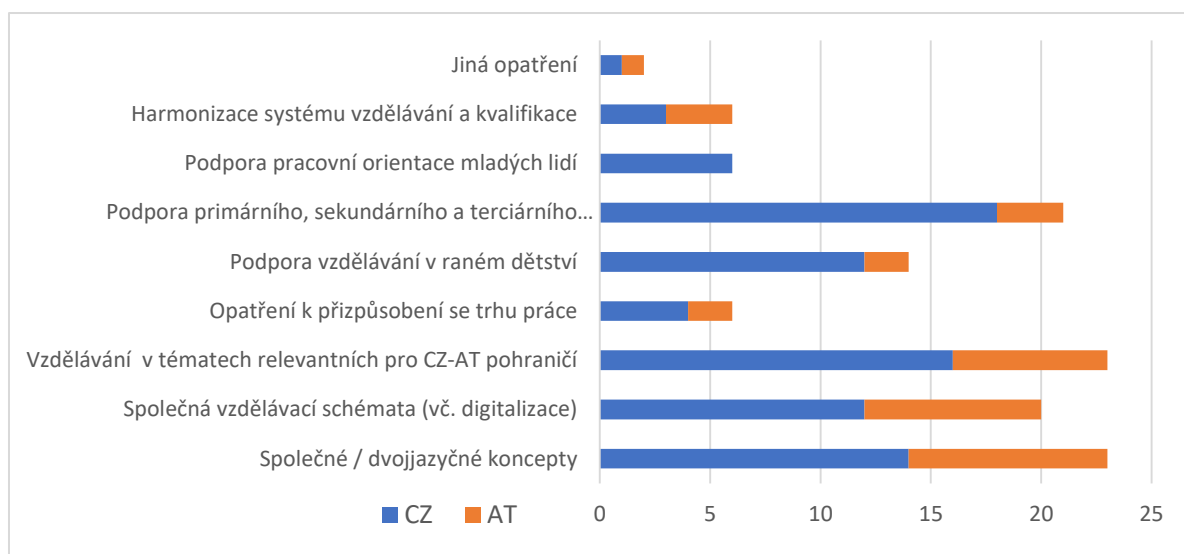

V oblasti vzdělávání a odborné přípravy se již situace odlišuje od výsledků předchozích dvou tematických oblastí. V tomto případě už jednoznačně převyšují respondenti, kteří se tématu zatím neplánují zúčastnit vůbec. Naopak jasnou představu nebo alespoň rozpracovaný záměr má pouze 7 respondentů (z toho pouze 2 na rakouské straně). Je tak patrné, že potřebnost v území a potenciál přípravy projektů v oblasti vzdělávání a odborné přípravy jsou spíše omezené.

Otázka č. 11: Pokud jste na předchozí otázku odpověděli kladně, prosíme, charakterizujte předmět Vámi zvažovaného záměru v oblasti vzdělávání a odborné přípravy

V návazné otázce měli respondenti, kteří přípravu projektu v oblasti vzdělávání a odborné přípravy předpokládají, zařadit svůj záměr do některé z předem daných kategorií (zde se vycházelo z typových aktivit tak, jak je definuje Priorita 3 Programu Interreg Rakousko – Česko 2021-2027).

Téma projektového záměru	CZ	AT	Celkem
Společné / dvojjazyčné koncepty	14	9	23
Společná vzdělávací schémata (vč. digitalizace)	12	8	20
Vzdělávání v tématech relevantních pro CZ-AT pohraničí	16	7	23
Opatření k přizpůsobení se trhu práce	4	2	6
Podpora vzdělávání v raném dětství	12	2	14
Podpora primárního, sekundárního a terciárního vzdělávání	18	3	21
Podpora pracovní orientace mladých lidí	6	0	6
Harmonizace systému vzdělávání a kvalifikace	3	3	6
Jiná opatření	1	1	2

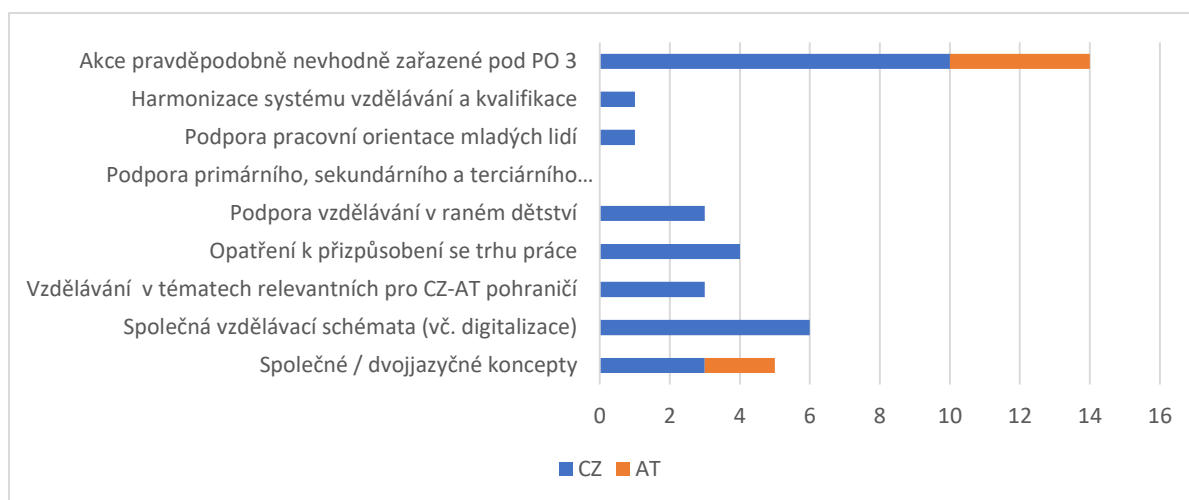
Je zde zřetelný rozdíl mezi zájmem o opatření v oblasti vlastního školského systému a vzdělávání na straně jedné a opatřeními s vazbou na pracovní uplatnění a trh práce. Vzdělávací opatření, jako jsou společné koncepty a schémata, či podpora všech stupňů škol jsou předmětem relativně vyššího zájmu. Témata spojená s uplatněním na trhu práce jsou o poznání méně atraktivní a zájem o předložení projektů s touto tematikou je nízký (harmonizace systémů vzdělávání, podpora pracovní orientace mladých lidí či opatření směřující k přizpůsobení školského systému trhu práce).

Otázka č. 12: Pokud jste na otázku č. 10 odpověděli kladně, prosíme, specifikujte stručně, ovšem co nejvýstižněji, Vámi zvažovaný záměr v oblasti vzdělávání a odborné přípravy.

Podobně jak bylo popsáno výše v tématu cestovního ruchu, měli i zde respondenti stručně svůj záměr popsat, aby bylo možné vyhodnotit správnost jeho zařazení do tematické oblasti. Výsledek analýzy popsaných záměrů byl obdobný. Ukázalo se, že část je svým charakterem vhodná spíše pro aktivity people-to-people, než pro oblast, kam byly ze strany respondentů původně zařazeny. V návaznosti na to pak byla provedena stejným způsobem korekce výsledků.

Tabulka a graf níže ukazují stav po takto provedené korekci. Většina záměrů se dle popisu ukazuje spíše charakteru people-to-people a i tento výsledek potvrzuje spíše malý reálný potenciál a potřebu realizace samostatného Fondu malých projektů v oblasti vzdělávání.

Téma projektového záměru (po korekci)	CZ	AT	Celkem
Společné / dvojjazyčné koncepty	3	2	5
Společná vzdělávací schémata (vč. digitalizace)	6	0	6
Vzdělávání v tématech relevantních pro CZ-AT pohraničí	3	0	3
Opatření k přizpůsobení se trhu práce	4	0	4
Podpora vzdělávání v raném dětství	3	0	3
Podpora primárního, sekundárního a terciárního vzdělávání	0	0	0
Podpora pracovní orientace mladých lidí	1	0	1
Harmonizace systému vzdělávání a kvalifikace	1	0	1
Akce pravděpodobně nevhodně zařazené pod PO 3	10	4	14

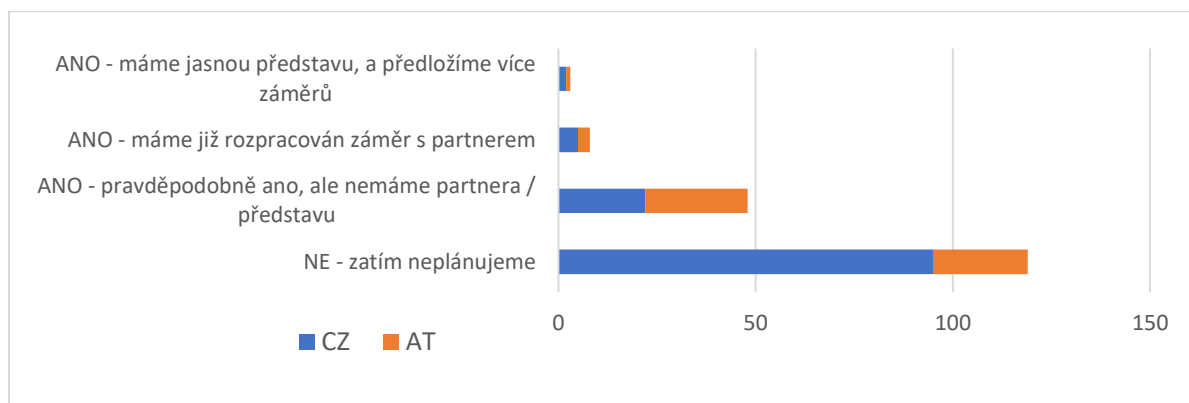
Pro doplnění uvádíme příklady projektů, které byly respondenty popsány v rámci tématu vzdělávání a odborné přípravy, ale mají spíše charakter people-to-people:

- spolupráce / výměna mezi studenty, odborné exkurze,
- společné konference pracovníků s mládeží,
- výměnné pobyty žáků, resp. pedagogů,
- krátkodobé pobyty skupin žáků,
- společné semináře pro učitele.

Otázky č. 13 – 15 řešily tematickou oblast životního prostředí a klimatu.

Otázka č. 13: V případě, že bude FMP realizován i v oblasti přizpůsobení se změně klimatu, ochrany přírody a biologické rozmanitosti, předloží Vaše organizace projekty tohoto zaměření?

Předpoklad účasti / neúčasti	CZ	AT	Celkem
NE - zatím neplánujeme	95	24	119
ANO - pravděpodobně ano, ale nemáme partnera / představu	22	26	48
ANO - máme již rozpracován záměr s partnerem	5	3	8
ANO - máme jasnou představu, a předložíme více záměrů	2	1	3

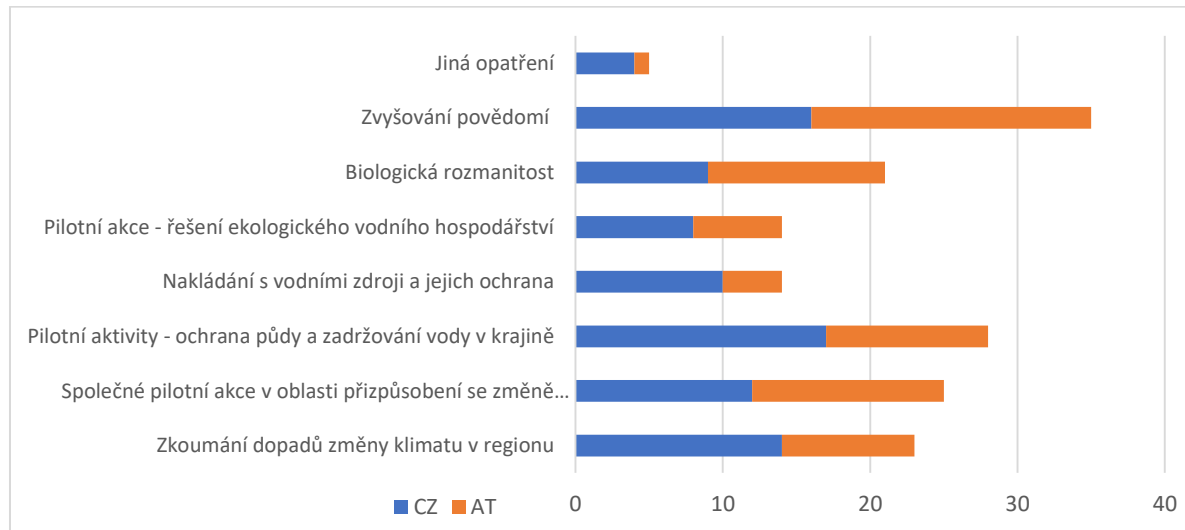

Výsledky v oblasti životního prostředí a klimatu se téměř kryjí s výsledky tématu vzdělávání a odborné přípravy popsány výše. I v tomto případě jednoznačně převyšují respondenti, kteří se tématu zatím neplánují zúčastnit. Naopak jasnou představu nebo alespoň rozpracovaný záměr má pouze 11 respondentů. Je tak zřejmé, že potřebnost v území a potenciál přípravy malých projektů v oblasti životního prostředí a klimatu jsou spíše omezené.

Otázka č. 14: Pokud jste na předchozí otázku odpověděli kladně, prosíme, charakterizujte předmět Vámi zvažovaného záměru v oblasti životního prostředí a klimatu.

V návazné otázce měli respondenti, kteří přípravu projektu v oblasti životního prostředí a klimatu předpokládají, zařadit svůj záměr do některé z předem daných kategorií (zde se vycházelo z typových aktivit tak, jak je definuje Priorita 2 Programu Interreg Rakousko – Česko 2021-2027).

Téma projektového záměru	CZ	AT	Celkem
Zkoumání dopadů změny klimatu v regionu	14	9	23
Společné pilotní akce v oblasti přizpůsobení se změně klimatu	12	13	25
Pilotní aktivity - ochrana půdy a zadržování vody v krajině	17	11	28
Nakládání s vodními zdroji a jejich ochrana	10	4	14
Pilotní akce - řešení ekologického vodního hospodářství	8	6	14
Biologická rozmanitost	9	12	21
Zvyšování povědomí	16	19	35
Jiná opatření	4	1	5

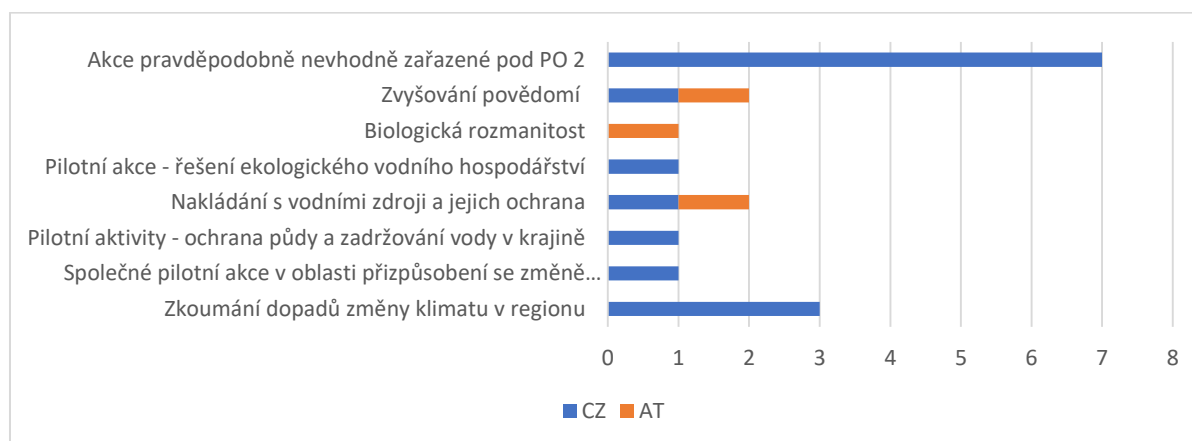
Největší zájem je o neinvestiční opatření v oblasti zvyšování povědomí o tématech ekologie a změny klimatu. Naopak menší zájem z navržených témat byl o projekty v oblasti vody a vodního hospodářství. To je přirozeně dáno i velikostí případných projektů tohoto typu (řešení v oblasti ochrany vod jsou vhodnější pro velké projekty v rámci Interreg).

Otázka č. 15: Pokud jste na otázku č. 13 odpověděli kladně, prosíme, specifikujte stručně, ovšem co nejdůležitěji, Vámi zvažovaný záměr v oblasti životního prostředí a klimatu.

Podobně jako u předchozích témat měli i zde respondenti stručně svůj záměr popsat, aby bylo možné vyhodnotit správnost jeho zařazení do tematické oblasti. Výsledek analýzy popsaných záměrů byl obdobný jako u vzdělávání. Ukázalo, že část je svým charakterem vhodná spíše pro aktivity people-to-people, než pro oblast, kam byly ze strany respondentů původně zařazeny. V návaznosti na to byla pak provedena stejným způsobem korekce výsledků.

Tabulka a graf níže ukazují stav po takto provedené korekci. Většina záměrů se dle popisu ukazuje spíše charakteru people-to-people a i tento výsledek potvrzuje spíše malý reálný potenciál a potřebu realizace samostatného Fondu malých projektů v oblasti životního prostředí a klimatu.

Téma projektového záměru (po korekci)	CZ	AT	Celkem
Zkoumání dopadů změny klimatu v regionu	3	0	3
Společné pilotní akce v oblasti přizpůsobení se změně klimatu	1	0	1
Pilotní aktivity - ochrana půdy a zadržování vody v krajině	1	0	1
Nakládání s vodními zdroji a jejich ochrana	1	1	2
Pilotní akce - řešení ekologického vodního hospodářství	1	0	1
Biologická rozmanitost	0	1	1
Zvyšování povědomí	1	1	2
Akce pravděpodobně nevhodně zařazené pod PO 2	7	0	7

Pro doplnění uvádíme příklady projektů, které byly respondenty popsány v rámci tématu životního prostředí a klimatu, ale mají spíše charakter people-to-people:

- spolupráce/výměna mezi studenty, odborné exkurze,
- využít zkušenosti přeshraničního partnera s bioenergiemi,
- výměna zkušeností o nemotorové dopravě v metropolitních regionech,
- spolupráce v regionální energetické soběstačnosti.

Poslední dvě otázky byly otevřené a jejich cílem bylo využít dotazníkový průzkum k získání dodatečných informací, které by pomohly lépe zacílit Strategii FMP a jeho implementaci v období 2021–2027.

Otázka č. 16: Jaké případné další typy aktivit (nad rámec těch, které jsou uvedeny v předchozích otázkách), by měl Fond malých projektů podle Vašeho názoru podporovat?

I přes poměrně vysokou odezvu v této otázce byl počet skutečně nových typů navržených aktivit (mimo předem dotazované specifické cíle) velmi malý a je možné redukovat hlavní náměty takto:

- náměty související s podporou spolupráce podnikatelů / řemeslníků, spolupráce klastrů;
- spolupráce v oblasti vědy a výzkumu;
- spolupráce v oblasti oběhového hospodářství, energie (úspory, alternativní zdroje);
- veřejné služby (sociální a zdravotní);
- digitalizace veřejné správy.

Otázka č. 17: V případě potřeby stručně uveďte jakékoli další poznámky, komentáře, návrhy nebo doporučení k realizaci FMP v období 2021–2027.

- Zejména z české, ale i rakouské strany je velká poptávka po zjednodušení administrace, po zlepšení financování (urychlení, případně zavedení možnosti předfinancování).
- Rozvolnění popisu aktivit v žádostech a vyšší flexibilita (i s ohledem na situaci kolem COVID 19 a obtížnou předvídatelnost některých aktivit).
- Zmíněno rozšíření spektra žadatelů (zejména o soukromé subjekty).
- Nelpět tolik na podpoře nových témat, ale podporovat i projekty opakující se, případně s nějakou inovací.
- Vytvořit „databázi“ vzorových úspěšných projektů.
- Zavést zjednodušené metody vykazování.
- Umožnit drobné investice a zvýšit hranici rozpočtu pro malé projekty.

8.2.2 Shrnutí hlavních závěrů z dotazníkového šetření

Hlavní závěry z dotazníkového šetření lze shrnout následovně:

- Průzkum ukázal trvalý velmi vysoký zájem o FMP mezi subjekty v území.
- Spektrum cílových skupin, se kterými lze počítat pro nový FMP, je velmi široké, zahrnující subjekty různých právních forem, se širokým zaměřením jejich činností.
- Je zřejmé, že existuje vysoký potenciál zapojení nových subjektů a vzniku nových partnerství.
- Jednoznačný je zejména potenciál v oblasti people-to-people, vč. existence konkrétních záměrů širokého věcného zaměření. Toto budou hlavní aktivity Fondů malých projektů.
- V tématu vzdělávání a odborné přípravy, stejně jako životního prostředí a klimatu, se ukazuje, že podstatnou část záměrů bude vhodné realizovat v rámci people-to-people. Jejich hlavní obsah a přínos spočívá ve spolupráci, síťování, navazování kontaktů, odbourávání překážek či výměně zkušeností partnerů apod.
- Z dotazníků naopak vyplynul poměrně vysoký potenciál pro téma cestovního ruchu a kultury. I v tomto tématu byla nemalá část záměrů charakteru vhodného pro P2P. Zároveň však velká část projektů v tomto tématu deklarovala věcné výstupy v oblasti cestovního ruchu nebo kultury. V těchto případech nebylo hlavní náplní a cílem záměrů zvyšování vzájemného poznání, budování důvěry nebo odbourávání překážek přes hranici. Hlavní cíl těchto záměrů (ať již investičních či neinvestičních) leží v přínosu pro odvětví cestovního ruchu a vytváření předpokladů pro rozvoj přeshraničního turismu formou malých investic, marketingu cestovního ruchu, jeho digitalizace apod.
- Výrazně zazněl požadavek na zařazení malých investic ve FMP.

8.3 Regionální semináře k přípravě Strategie FMP 2021+

Data konání:

Pondělí, 15. listopadu 2021, jižní Morava

Čtvrtek, 18. listopadu 2021, Dolní Rakousko

Úterý, 23. listopadu 2021, jižní Čechy

Čtvrtek, 25. listopadu 2021, Vysočina

Pátek, 26. listopadu 2021, Horní Rakousko

Čas: 10:00 až cca 13:00 hod.

Místo: Online prostřednictvím platformy Zoom/Webex

Orientační program:

Od 09:30	Technická kontrola
10:00	Uvítání, představení, prezentace programu
10:20	Prezentace <ul style="list-style-type: none">▪ Socioekonomická analýza, analýza FMP v období 2014-2020▪ Strategie FMP 2021+▪ Výsledky průzkumu k Fondu malých projektů
11:00	Diskuse k tématům - 1. část <ul style="list-style-type: none">▪ Doplnění k prezentovaným tématům▪ Konkrétní náměty na projekty / možné partnery / možné překážky realizace, formulace potenciálu pro FMP atd.
12:30	Shrnutí výsledků, další kroky a závěr

Seznamy zúčastněných institucí**Pondělí 15. listopadu 2021 jižní Morava (moderace a řízení: Jiří Škoda)**

	Instituce
1	Cyklistická stezka Brno-Vídeň
2	JAZZFESTBRNO, o.p.s.
3	Jihomoravské muzeum ve Znojmě
4	Krajské ředitelství PČR JM kraje
5	Masarykova univerzita, rektorát
6	Masarykova univerzita - Mendelovo muzeum
7	Masarykova univerzita, PŘF
8	Obec Hrušky
9	Obec Šatov
10	Povodí Moravy, s. p.
12	Regionální agrární komora Jihomoravského kraje
13	různí žadatelé
14	Sdružení obcí a měst jižní Moravy
15	Spolek Ekovín
16	Správa Národního parku Podyjí
17	Technické muzeum v Brně
18	VČR
19	Regionální rozvojová agentura jižní Moravy

Čtvrtek 18. listopadu 2021 Dolní Rakousko (moderace a řízení: Christine Hamza)

	Instituce
1	Spolek na podporu ulice Sitzendorfer Kellergasse v Hollabrunnu
2	Národní park Thayatal GmbH
3	Sdružení Kovářské centrum Ybbsitz
4	Budoucí prostor Thayaland
5	Don Carlos Crime & Dinner
6	obec Reingers
7	NÖ.Regional
8	NÖ.Regional
9	Sdružení MultiKULTI KreAktiv
10	Vino Versum Poysdorf Turistika
11	Spolková země Dolní Rakousko – regionální subjekt
12	Ústav pro dějiny venkova
13	Turistická kancelář obce Zwettl
14	Kulturní a turistické sdružení Lichtenštejnsko Zámek Wilfersdorf
15	Sdružení Prechody
16	Muzejní spolek Stará textilní továrna
17	Magistrát města St. Pölten
18	Okresní velitelství hasičského sboru Gänserndorf
19	Obec Gmünd
20	Dolní Rakousko – NÖ.Regional
21	M&E Factory

Úterý 23. listopadu 2021 jižní Čechy (moderace a řízení: Jiří Škoda)

	Instituce
1	Jihočeská centrála cestovního ruchu z.o.
2	Jihočeská Silva Nortica
3	Jihočeská Silva Nortica
4	Jihočeská hospodářská komora
5	Jihočeské muzeum
6	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, FROV
7	Energy Centre České Budějovice, z.s.
8	Město České Velenice
9	Město Planá nad Lužnicí
10	Přírodní zahrada, z.s.
11	Město Třeboň
12	Město Dačice
13	Spolek přátel landštejnských legend
14	Jihočeský kraj, Krajský úřad
15	VČR

Čtvrtek 25. listopadu 2021 Vysočina (moderace a řízení: Jiří Škoda)

	Instituce
1	Kraj Vysočina
2	Kraj Vysočina
3	Kraj Vysočina
4	Kraj Vysočina
5	Kraj Vysočina
6	Mikroregion Telčsko
7	Muzeum Vysočiny Třebíč
8	Muzeum Vysočiny Pelhřimov
9	Město Žďár nad Sázavou
10	Zámek a klášter Žďár, z. s.
11	Chaloupky o.p.s. a lesní mateřská škola
12	Sdružení obcí Vysočiny, z.s.p.o.
13	VČR

Pátek 26. listopadu 2021 Horní Rakousko (moderace a řízení: Christine Hamza)

	Instituce
1	Muzejní spolek barvířů Gutau
3	Hornorakouské ředitelství pro vzdělávání - Koordinátor odborných škol
4	Hornorakouské ředitelství pro vzdělávání - Koordinátor akcí EU
5	Město Sandl
6	Starosta Rohrbach-Berg
7	Farnost Svatý Stefan-Afiesl
8	Šumavská škola
9	Turistické sdružení Mühlviertler Hochland
10	Regionální sdružení Mühlviertler Alm
11	Svaz koňšpřežné železnice Rainbach
12	Energetický okres Freistadt
13	Země Horní Rakousko - Ředitelství pro národní plánování, hospodářský rozvoj a rozvoj venkova
14	Regionalmanagement OÖ
15	M&E Factory

8.3.1 Poznámky a náměty k Socioekonomické analýze

Poznámky k územní analýze - regionální mapa

- Do mapy by mělo být přidáno: Gmünd České Velenice - přeshraniční zdravotnické centrum

Poznámky k územní analýze - inovace

- Dunajská univerzita Krems by měla být zahrnuta do mapy/slidu
- České Budějovice by měly být doplněny jako inovační území
- Univerzita v Českých Budějovicích spolupracuje s Dunajskou univerzitou Krems

Poznámky k územní analýze - cestovní ruch

- Ne všechny oblasti utrpěly kvůli pandemii Covid.
- Například ve Waldviertelu dochází ke skutečnému rozmachu.
- Stejně tak v jižních Čechách.
- Národní park Podyjí – velmi dobrý příklad, kdy v době pandemie upřednostňují výlety a trávení volného času a dovolených v přírodě, volném prostředí. Zde v době pandemie počty návštěvníků rostly
- Ve Waldviertelu je hlavním problémem nedostatečná infrastruktura cestovního ruchu.
- V analýze je třeba zdůraznit také prostor České Kanady
- V oblasti dostupnosti informačních materiálů existuje na rakouské straně síť cestovního ruchu, která však nemá vliv na návštěvnost českých turistů v Rakousku.
- Stávající síť cyklotras v Dolním Rakousku a na jižní Moravě nebyla dostatečně zohledněna. Přes hranice vede mnoho cyklostezek, např. k lichtenštejnským hradům.
- V Poysdorfu/Weinviertelu se počítá i s mnoha českými turisty - cyklisty. Například prodej vína českým turistům.

Poznámky k územní analýze - Vzdělávání

- Úroveň vzdělání je vysoká, ale je třeba rozlišovat mezi středoškolským a vysokoškolským vzděláním a tento rozdíl v analýze více zdůraznit (jako příklad lze uvést Waldviertel, kde je podíl vysokoškolsky vzdělaných lidí relativně malý)

8.3.2 Otázky k realizaci malých projektů v jednotlivých tématech

People-to-people

Téma vědy a výzkumu – ukazuje se jako vhodné pro aktivity people-to-people (P2P), ale určitě ne jako samostatný Fond malých projektů (Fond).

Potenciál existuje spíše v síťových projektech těchto institucí, rovněž jsou velmi vítané pilotní akce (v případě úspěchu malého projektu je vytvořen dobrý základ pro navazující velké projekty spolupráce). Často se jedná o projekty studentů doktorandského stupně, kterým není pro nedostatek zkušeností možno svěřit velké projekty, ale kteří si mohou otestovat přeshraniční spolupráci v mezinárodních týmech na malých projektech („Prošlapávání cest“ v malém měřítku, aby se pak řešení přenesla do velkých společných akcí).

- Zde bude ale třeba dobře najít rozhraní a výklad, kdy je možné ještě takovéto projekty podpořit v rámci P2P (jsou to projekty, které kromě síťové složky mají silnou i složku obsahovou, tedy vlastní výstup, společné řešení).
- Velmi dobrou zkušenost s těmito projekty a touto logikou jejich realizace v rámci P2P má např. Jihočeská univerzita.

Téma zdravotnictví - zatím se neukazuje příliš velký zájem o síťové projekty v této oblasti, nicméně prostor pro navazování kontaktů, výměnu zkušeností apod. zde existuje.

Téma trhu práce - zatím se neukazuje příliš velký zájem o síťové projekty v této oblasti, nicméně prostor pro navazování kontaktů, výměnu zkušeností apod. zde existuje.

Projekty v oblasti vzdělávání – velmi vhodné pro FMP, projekty typické pro P2P (výměny a vzájemné akce školských institucí). Pro vzdělávání není důvod zavádět samostatný Fond malých projektů. Bylo navrženo umožnění větší flexibility v souvislosti s COVID-19 u vzdělávacích projektů (např. on-line řešení, pokud situace neumožní jinak apod.), konkrétně například zahrnutí anglického jazyka jako způsobilého předmětu podpory tam, kde je to vhodné a kde je taková aktivita integrální součástí projektu.

Environmetální projekty (+klíma) – z dosavadních konzultací (zde konkrétně jižní Morava) je patrný poměrně velký zájem zejména o akce, které jsou řešitelné v rámci P2P (předávání zkušeností, inspirativní realizace apod.), investiční akce pak spíše do velkého programu.

I další klíčoví aktéři (např. Povodí Moravy) v oblasti životního prostředí potvrzují, že se očekává realizace velkých projektů v této oblasti. Malé projekty pouze typu P2P.

Spolupráce institucí – dobrý typ projektů pro P2P, spolupráce v projektech orgánů veřejné správy, třeba i v tématech, které nejsou jinak podporovány ve velkém programu a jeho specifických cílech (např. spolupráce orgánu v oblasti silničního hospodářství)

Oblast kultury – očekává se hodně záměrů v oblasti kultury, ovšem vesměs charakteru P2P (velmi cenné jsou výměny kontaktů, ale mezi konkrétními náměty např. i menší společné výstavy – při nich je třeba realizovat velký objem společné práce a času všech zúčastněných osob z obou stran hranice a velký prostor pro poznání, komunikaci navazování dlouhodobých vztahů. Takovéto projekty mohou být jakýmsi pilotními akcemi představujícími základ pro budoucí velké projekty. Pokud bude možné pro tento typ projektů pořídit i drobné vybavení, pak je pro kulturní projekty P2P považován za dostatečný.

Cestovní ruch

I přes některé otázky a rizika, které je třeba řešit, je téma cestovního ruchu velmi silným adeptem na realizaci malých projektů, včetně těch, které jdou svým charakterem daleko nad rámec P2P, a je zde na místě uvažovat o samostatném Fondu malých projektů.

Pro takové směřování svědčí kromě jiného také následující skutečnosti:

- V rámci diskuse se ukazuje velký potenciál a potřeba realizace malých, zejména investičních akcí v tématu cestovního ruchu (existuje zde potenciál přeshraničních řešení v této oblasti).
- Omezení podpory těchto projektů ve stávajícím období, a tedy existence relativně velkého zásobníku projektů, které nemohly být nyní podpořeny, a v případě umožnění podpory v novém období by byly připraveny k předložení do FMP.
- Z dosud provedených analýz a prací v rámci přípravy strategie se jeví umožnění malých projektů pro oblast cestovního ruchu jako vhodné (viz závěry analýzy, doporučení evaluace FMP, dotazníkové šetření atd.).
- Regionální aktéři potvrdili, že existují konkrétní projekty tohoto typu, přinejmenším u části z nich je relativně vysoký potenciál, že by mohly být předloženy, pokud to FMP dovolí. *(poznámka: v návaznosti na workshopy byly seznamy těchto projektů z obou stran doručeny zpracovateli Strategie FMP 2021+)*
- JCCR dokončila v roce 2021 Konceptci cestovního ruchu, kde je přílohou seznam projektových záměrů (velké i malé projekty) – jedná se o kompletní přehled, nikoliv jen o přehled akcí vhodných pro přeshraniční spolupráci – např. turistická značení, infrastruktura na cyklostezkách, avšak mohl by to být dobrý zásobník témat pro vlastní Fond v cestovním ruchu

Zároveň však zazněla rizika a otázky, které souvisí s případným Fondem pro cestovní ruch a které je třeba řešit:

- Pokud by se mělo uvažovat o takovém Fondu, pak je třeba konkrétně specifikovat, jaké projekty, resp. typy projektů by mohly být předmětem takového Fondu.
- Řešení rozhraní mezi P2P a případným Fondem pro cestovní ruch.
- Musí být zajištěny rovné podmínky pro všechny zapojené regiony bez jakékoliv diskriminace
- Např. zmíněna společná příprava filmu propagujícího společnou historii, krajinu a dědictví, připravovaného lokálními aktéry. Je to nástroj marketingu cestovního ruchu společného území, vzniklý v kooperaci místních subjektů a lidí.
- Je třeba velmi pečlivě zvažovat, zda takové projekty budou schopny demonstrovat **přeshraniční dopad do odvětví cestovního ruchu** (se vzdáleností od hranice se bude tento potenciál, zejména u infrastrukturních projektů, přirozeně snižovat).
- Otázka, zda případným samostatným Fondem nebudou rozměňovány omezené prostředky pro FMP, navyšovány náklady na administraci, zvyšována komplikovanost pro žadatele (částečně rozdílná pravidla pro více Fondů) apod.
- Je třeba vyjasnit definici a chápání pojmu „investice“.
- Je třeba řešit požadavek na plnění indikátorů a případný požadavek na udržitelnost u těchto projektů.
- Je třeba zvážit jako alternativu povzbuzení žadatelů ke spojování menších (investičních) akcí v jeden logický celek, jež by mohl být realizován jako velký projekt.

8.3.3 Projektové náměty, které zazněly od účastníků

Viz Příloha č. 1

8.3.4 Shrnutí hlavních závěrů z regionálních seminářů

- K prezentovaným analýzám zazněla řada konkrétních podnětných připomínek a doplnění, které budou zapracovány
- Celkově byly dosavadní výstupy prací na Strategii FMP hodnoceny kladně
- Jednoznačně se ukazuje přetrvávající význam Fondu malých projektů pro programové území česko-rakouské spolupráce
- Dosavadní připravenost konkrétních projektových záměrů (tj. projekty ve stadiu pokročilé připravenosti, jasného obsahu, partnera, rámcového rozpočtu atd.) není nijak rozsáhlá, což je pochopitelné zejména s ohledem na teprve připravovanou podobu FMP.
- Ukazuje se enormně silný potenciál akcí P2P, které jsou nadále hlavním typem malých projektů (setkávání občanů a komunit, spolupráce institucí, výměna zkušeností, síťování apod.)
- V rámci P2P by měly být realizovány projekty širokého okruhu témat
- Fond malých projektů v rámci P2P se zdá být schopen pokrýt potřeby malých projektů ve všech tématech, bez potřeby zavádění samostatných (investičních) fondů malých projektů
- Jedinou výjimkou se ukazuje téma cestovního ruchu a využití společného dědictví. Zde existuje relativně velký potenciál společných řešení, včetně investičních akcí, které by v rámci P2P nemohly být realizovány a které zároveň nepatří pod Prioritu 3 programu Interreg Rakousko – Česko 2021-2027 (zejména s ohledem na jejich velikost)
- Aby bylo možné dále rozvíjet myšlenku samostatného fondu pro cestovní ruch, je třeba zejména:
 - o Definovat typ projektů, které by mohly být takovým nástrojem podporovány a splnily podmínky na něj kladené. Za tím účelem je třeba také provést specificky pro toto téma podrobnější sběr existujících záměrů, které by se potenciálně mohly takového Fondu účastnit.
 - o Vyjasnit podstatné náležitosti, které by musely takové projekty plnit a ověřit (v míře, jakou umožní jejich současná připravenost), zda existuje předpoklad takového plnění. Konkrétně např. přeshraniční dopad do odvětví cestovního ruchu, požadavek na plnění indikátorů a případný požadavek na udržitelnost, ad.